

Awdurdod Tan ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mid and West Wales
Fire and Rescue Authority

DATGANIAD O GYFRIFON 2025/26

Gwasanaeth Tân ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mid and West Wales
Fire and Rescue Service

DATGANIAD O GYFRIFON

RHAN	TUDALEN
Adroddiad Naratif	3 -12
Datganiad o Gyfrifoldebau	13
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	14 – 17
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	18
Datganiadau Ariannol Craidd	19 – 22
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	23 – 82
Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	83 – 85
Geirfa	86 – 90
Datganiad Llywodraethu Blynnyddol	91-123

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal cywirdeb gwefan Awdurdod; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn gyntaf.

Adroddiad Naratif

Cyflwyniad

Pwrpas y naratif hwn yw egluro strwythur y cyfrifon, disgrifio'n gryno gweithgarwch a strwythur Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ac ystyried sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod yn y cyd-destun economaidd presennol.

Trosolwg Sefydliadol

Crëwyd Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (yr Awdurdod) yn 1996 trwy Ddeddf Llywodraeth Leol (Cymru) 1994, ac yn dilyn cyfuno Brigadau Dyfed, Powys a Gorllewin Morgannwg. Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am ddarparu gwasanaeth tân ac achub effeithlon ac effeithiol i gymunedau canolbarth a gorllewin Cymru. Mae'r Awdurdod yn cwmpasu 6 ardal awdurdod unedol ac mae'n cynnwys 25 o aelodau etholedig o blith yr awdurdodau hynny, sy'n cynrychioli nifer yr etholwyr cofrestredig.

Mae'r Awdurdod yn penodi Prif Swyddog Tân gydag awdurdod dirprwyedig i arwain Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (y Gwasanaeth). Mae'r Gwasanaeth yn cynnwys bron dwy ran o dair o dir Cymru, gan ymestyn dros 4,500 milltir sgwâr, sy'n dir gwledig yn bennaf ac yn cynnwys 56 o orsafoedd tân a 2 orsaf wirfoddol, ac yn cyflogi tua 1,300 o staff. Dyma'r Gwasanaeth Tân ac Achub trydydd mwyaf yn y Deyrnas Unedig, o ran màs tir, y tu ôl i Wasanaethau Tân yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Mae yna amrywiaeth eang o risgiau yn bodoli yn ardal y Gwasanaeth, gan amrywio o'r diwydiannau petrocemegol yn Aberdaugleddau, i'r risgiau sy'n gysylltiedig ag ardaloedd poblog megis Abertawe a Chastell-nedd Port Talbot. Mae yna hefyd gymuned ffermio helaeth a llawer o ddiwydiannau ysgafn eraill ledled yr ardal. Mae'r rhain, ynghyd â morlin helaeth a dyfrffyrdd mewndirol, yn cyfrannu at rai o'r risgiau arbenigol sy'n bodoli yn y Gwasanaeth.

Mae'r cymunedau rydyn ni'n eu gwasanaethu wrth wraidd popeth rydyn ni'n ei wneud, a chan gydnabod yr angen i gynllunio ar gyfer y tymor hwy, ar 1 Ebrill 2024 cyflwynodd y Gwasanaeth Gynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) 2040. Mae'r CRMP yn tynnu sylw at sut rydyn ni'n bwriadu mynd i'r afael â'r risgiau, y bygythiadau a'r heriau sy'n wynebu ein cymunedau a sut rydyn ni'n bwriadu eu cyfarfod a'u lleihau, gan sicrhau bod ein hasedau a'n hadnoddau'n cael eu defnyddio'n llwyddiannus, gan ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl i'r cymunedau rydyn ni'n eu gwasanaethu.

Mae'r Gwasanaeth yn chwarae rhan lawn wrth weithio gyda'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu; un enghraifft o hyn yw cynnal archwiliadau Diogelwch Rhag Tân yn y Cartref. Mae'r Gwasanaeth yn gweithio mewn partneriaeth â Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru â gwasanaethau brys eraill, er enghraifft, Heddlu Dyfed-Powys a Heddlu De Cymru, ac mae peth o'u hadnoddau wedi'u lleoli mewn nifer o'n heiddo; hefyd Ymddiriedolaeth Prifysgol Gwasanaethau Ambiwylans Cymru (YGAC) drwy gynlluniau Ymateb Meddygol Tân, sy'n galluogi diffoddwyr tân ar alwad i ymateb i alwadau meddygol penodol fel asiantau YGAC. Mae mentrau eraill yn cynnwys ein gwaith yn y gymuned gyda chadetiadau tân, sef menter sy'n cael ei chynnal gan staff y gwasanaeth a gwirfoddolwyr gyda changhennau ledled Canolbarth a Gorllewin Cymru; mae'r prosiect Phoenix wedi bod yn llwyddiannus iawn gyda grwpiau ieuenctid yn yr ardal, a gwirfoddolwyr cymunedol.

Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac rydym wedi croesawu ein dyletswyddau a'n rôl fel partner statudol ar draws ein chwe Bwrdd

Gwasanaethau Cyhoeddus. Rydym yn deall diben a nod y Ddeddf ac rydym wedi ymrwymo i sicrhau ein bod yn ystyried effaith hirdymor ein penderfyniadau ar y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu.

Mae Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn gyhoeddiad sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith; prif ddiben hyn yw darparu gwybodaeth glir am sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2025/26.

Mae'r datganiadau, ynghyd â'u dibenion, fel a ganlyn:

Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon

Mae hwn yn nodi priod gyfrifoldebau'r Awdurdod a'i Swyddogion ar gyfer paratoi a chymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (DIGC)

Mae'r datganiad hwn yn amlygu'r gost gyfrifyddu yn ystod y flwyddyn ar gyfer darparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm sydd i'w gyllido trwy drethiant. Mae awdurdodau yn codi trethiant er mwyn talu am y gwariant, yn unol â'r rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethiant yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Ystyrir bod Awdurdodau Tân ac Achub yn endidau "un gwasanaeth" a chyflwynir "darpariaeth y Gwasanaethau Tân" ar un llinell yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn (DSCWG)

Mae'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn dangos y symudiadau yn ystod y flwyddyn ar y cronfeydd wrth gefn gwahanol a ddelir gan yr Awdurdod, sydd wedi'u dadansoddi'n 'gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy' (h.y. y rheiny y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a 'chronfeydd wrth gefn annefnyddiadwy' eraill. Mae'r (Gwarged) neu'r Diffyg ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos y gwir gost economaidd o ddarparu gwasanaethau'r Awdurdod, a cheir rhagor o fanylion yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hwn yn wahanol i'r symiau statudol y mae'n ofynnol i Falans y Gronfa Gyffredinol eu talu, ac mae'r llinell Cynnydd/Gostyngiad cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol statudol cyn i'r Awdurdod Tân ac Achub wneud unrhyw drosglwyddiadau yn ôl disgrisiwn i'r Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi, neu allan ohonynt.

Mantolen

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod fel yr oeddent ar y dyddiad a nodir ar y Fantolen. Mae'r Cronfeydd Wrth Gefn a ddelir gan yr Awdurdod yn cyfateb i asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau). Adroddir ar y Cronfeydd Wrth Gefn mewn dau gategori. Y categori cyntaf o Gronfeydd Wrth Gefn yw'r Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy, h.y., Cronfeydd Wrth Gefn hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal y Cronfeydd Wrth Gefn ar lefel ddarbodus ac unrhyw gyfyngiadau statudol o ran y defnydd ohonynt (er enghraifft Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf, na ellir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu i ad-dalu dyledion). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai na all yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholledion heb eu gwireddu (er

enghraifft y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn), lle byddai symiau ond yn dod ar gael i ddarparu gwasanaethau pe bai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amser a ddangosir yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn 'Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan reoliadau'.

Datganiad Llif Arian

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar gyfer yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos y modd y mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod trwy ddosbarthu llifoedd arian yn weithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llifoedd arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y caiff gweithrediadau'r Awdurdod eu hariannu trwy drethiant ac incwm grant, neu gan y sawl sy'n cael y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli'r graddau y mae llifoedd arian parod allan wedi cael eu gweithredu ar gyfer adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at waith yr Awdurdod o gyflawni gwasanaethau yn y dyfodol. Mae llifoedd arian parod sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol ar gyfer rhagfynegi hawliadau ar lifoedd arian parod yn y dyfodol gan y sawl sy'n darparu cyfalaf (h.y. benthydd) i'r Awdurdod.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Mae hwn yn dangos sefyllfa ariannol cyfrif cronfa pensiwn y Diffoddwyr Tân, gan ddangos a oes ar yr Awdurdod arian i Lywodraeth Cymru, neu a oes ar Lywodraeth Cymru arian i'r Awdurdod, a hynny er mwyn mantoli'r cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn nodyn datgelu, sy'n dwyn ynghyd berfformiad yr Awdurdod a adroddir ar sail gwariant a fesurir o dan arferion cyfrifyddu priodol, a hynny gyda chostau diffiniedig statudol i'r Gronfa Gyffredinol.

Nodiadau i'r Datganiadau Cyfrifyddu

Mae'r nodiadau'n cyflwyno gwybodaeth am sail baratoi'r datganiadau ariannol, ynghyd â'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddir. Maent yn datgelu gwybodaeth nas cyflwynir yn unman arall yn y datganiadau ariannol, ond sy'n berthnasol er mwyn eu deall.

Datganiad Llywodraethu Blynnyddol (DLB)

Mae'r datganiad hwn yn darparu adolygiad parhaus o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Awdurdod, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol a'r systemau rheoli risgiau, er mwyn rhoi sicrwydd o ran eu heffeithiolrwydd a/neu gynhyrchu cynllun gwaith ar gyfer y rheolwyr i fynd i'r afael â'r gwendidau a nodir.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol yn cyd-fynd â'r Datganiad o Gyfrifon, ond nid yw'n rhan o'r Datganiad.

Crynodeb o'r Flwyddyn Ariannol

Cymeradwywyd y Gyllideb Refeniw a'r Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2025/26 gan yr Awdurdod Tân ar 10 Chwefror 2025.

Y Gyllideb Refeniw a gymeradwywyd ar gyfer 2025/26 oedd £72.874 miliwn. Fel y gwelir yn y tabl isod, roedd y gwariant yn danwariant o £509 mil (1%), ac roedd £350 mil ohono'n ymwneud â thanwariant o fewn cyflenwadau a gwasanaethau sy'n cynnwys arbediad o £614 mil mewn perthynas â'r Tâl Rheoli Firelink. Ar gyfer staff gweithredol, cafodd costau ychwanegol o £648mil ar gyfer Ar Alwad, a oedd yn rhannol gysylltiedig â nifer fawr o ddigwyddiadau tanau gwyllt a llifogydd, eu gwrthbwysu gan arbedion o £104 mil o fewn amser cyflawn sy'n cynnwys costau cyflog sylfaenol a goramser. Fe wnaiff rheoli swyddi gwag staff cymorth tanwariant o £586 mil. Cyflawnwyd arbedion eraill o £115 mil ar gyfer costau cysylltiedig â thrafnidiaeth. Mae'r gyllideb Taliadau Ariannu Cyfalaf a'r alldro gwirioneddol ill dau yn cynnwys dyraniad i'r Gronfa Gyfalaf o £1.334 miliwn. Derbyniwyd incwm ychwanegol o £614 mil yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â phrentisiaethau, incwm buddsoddi, setliad achos Tryciau Cartel a grant pwysau cyflog Llywodraeth Cymru o £92 mil.

Roedd cyfanswm y cyfraniadau a gafwyd gan Awdurdodau Unedol yn £72.874 milliwn, yn unol â'r gyllideb gymeradwy.

Cyfanswm y trosglwyddiadau net o gronfeydd wrth gefn oedd £851 mil gan gynnwys £343 mil ar gyfer ffrydiau gwaith ac ymrwymïadau parhaus, £614 mil yn ymwneud â'r arbediad ar Firelink a neilltuwyd i'r gronfa wrth gefn Meddalwedd a Chyfathrebu ynghyd â (£106 mil) a gymhwyswyd o'r gronfa wrth gefn Ailgyflunio Gwasanaeth i fynd i'r afael â'r Amcanion Gwella a Llesiant a nodir yn y CRMP 2040 ac argymhellion adolygiad Diwylliant Annibynnol Crest..

Manylir ar refeniw'r flwyddyn o'i gymharu â'r gyllideb yn y tabl canlynol:

Yr alldro ar gyfer y flwyddyn 2025/26	Cyllideb £000	Gwirioneddol £000	Amrywiant £000
Refeniw			
Gwariant yn cynnwys grantiau	69,845	69,336	(509)
Taliadau Cyllido Cyfalaf	5,503	5,503	0
Ailgodi Costau / Llog Buddsoddiadau gan gynnwys grantiau	(2,474)	(3,088)	(614)
Gwariant Net yn cynnwys grantiau	72,874	71,751	(1,123)
Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	(72,874)	(72,874)	0
Trosglwyddiad i/(o) Gronfeydd Wrth Gefn	0	851	851
(Gwarged) / Diffyg	0	(272)	(272)

Mae'r Awdurdod yn mynd i gostau gwariant refeniw ar eitemau, sydd fel arfer yn cael eu defnyddio o fewn y flwyddyn, ac ariennir hyn gan gyfraniadau'r chwe awdurdod lleol cyfansoddol, a hynny mewn cyfrannedd â'r boblogaeth. Ar gyfer 2025/26, roedd yr Ardollau a'r cyfraneddau fel a ganlyn:

Awdurdodau Lleol Cyfansoddol	Ardoll £000	Cyfran %
Cyngor Sir Caerfyrddin	15,185	21
Cyngor Sir Ceredigion	5,836	8
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot	11,416	16
Cyngor Sir Penfro	9,986	14
Cyngor Sir Powys	10,740	14
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	19,711	27
Cyfanswm	72,874	100

Ffynonellau Cyllid Refeniw

Mae refeniw yn dod i law'r Awdurdod gan y ffynonellau canlynol:

2024/25 £000		2025/26 £000
1,647	Grantiau Refeniw	1,679
269	Llog	322
929	Ffioedd a Thaliadau / Adennill coastau / Ad-daliadau	995
2,845	Is-gyfanswm	2,996
320	Cyllid LIC – Pwysau Tâl	92
68,555	Cyfraniadau Awdurdodau Unedol	72,874
71,720	Cyfanswm y Cyllid Refeniw	75,962

Gwariant Cyfalaf

Cyfanswm gwariant cyfalaf y flwyddyn oedd £2.475 miliwn. Mae'r tabl canlynol yn amlinellu'r gwariant yn ôl categori ac ariannu ar gyfer 2025/26.

	Amcangyfrif 2025/26 £000	Amcangyfrif Diwygiedig 2025/26 £000	Gwirioneddol 2025/26 £000	Amcangyfrif 2026/27 £000
Gwariant:				
Eiddo – gwaith adnewyddu, addasiadau, adeiladau newydd	2,530	3,933	1,261	2,485
Seilwaith	40	175	0	0
Cerbydau, Peiriannau a Chyfarpar	4,479	4,991	1,214	8,594
Asedau Anniriaethol	300	368	0	100
Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	7,349	9,467	2,475	11,179
Ariennir gan:				
Cyfraniadau a Grantiau Cyfalaf	540	330	20	790
Derbyniadau Cyfalaf	0	0	70	0
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	640	721	214	1,114
Benthyca	6,169	8,416	2,171	9,275
Cyfanswm Ariannu	7,349	9,467	2,475	11,179

Cymeradwywyd y Rhaglen Gyfalaf o £7.349 miliwn gan yr Awdurdod Tân ym mis Chwefror 2025, ac fe'i diwygiwyd wedi hynny ar gyfer llithriant, ail-lunio ac ailbroffilio prosiectau i £9.467 miliwn fel y'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod Tân ym mis Chwefror 2026. Paratowyd y Rhaglen Gyfalaf gan ystyried y CRMP 2040, gan gydnabod bod rhaid i fuddsoddiad cyfalaf gael ei alinio â chyflawni yn erbyn yr 8 Amcan Gwella a Llesiant. Disgwylir i ymgynghoriad CRMP 2040 gymryd 12 i 18 mis ac felly penderfynwyd mai dim ond yn y tymor byr y byddai buddsoddiad cyfalaf yn hanfodol.

Mae'r Rhaglen Gyfalaf gymeradwy yn adlewyrchu'r flwyddyn y bydd prosiect yn cychwyn ac nid o reidrwydd y flwyddyn y bydd y gwariant yn cael ei ysgwyddo, gan y bydd hyn yn dibynnu ar hyd oes y prosiect. Mae'r amrywiad rhwng y gyllideb ddiwygiedig a'r gwir alldro o £7.0 miliwn i'w briodoli, yn rhannol, i'r canlynol: Mân Waith Ystadau £0.865 milliwn, Canoflan Hyfforddiant £0.706 miliwn, Gorsafoedd Tân Caerfyrddin, Port Talbot a Abergwaun £0.300 milliwn; Offer a meddalwedd TGCh £1.492 milliwn; a Cherbydau £2.424 milliwn.

Bydd y Rhaglen Gyfalaf gymeradwy ar gyfer 2026/27 yn cael ei diwygio i adlewyrchu'r canlynol: lle nad yw prosiectau yn 2025/26 wedi cael eu cwblhau erbyn 31 Mawrth 2026, gellir trosglwyddo'r adnodd i 2026/27, ynghyd â newid rhagdybiaethau grantiau, ail-lunio ac ailbroffilio prosiectau, dileu prosiectau nad oes eu hangen mwyach, a chynnwys prosiectau newydd lle mae adnoddau ychwanegol ar gael.

Benthyca Cyfalaf

Mae'r Cod Darbodus yn galluogi'r Awdurdod i bennu ei derfynau benthyca ei hun, ar yr amod bod y Swyddog Ariannol Cyfrifol (Trysorydd / Swyddog Adran 151) yn ystyried bod y terfynau hynny yn ddarbodus, yn gynaliadwy ac yn fforddiadwy. Nid oedd yna unrhyw benthyciad allanol newydd yn ystod y flwyddyn gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (BBGC) neu wrth Awdurdodau Lleol Cyfansoddol. Cyfanswm y benthyciadau a ad-dalwyd yn ystod y flwyddyn oedd £5.5 milliwn. Cyfanswm y prifswm sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2026 yw £25.465 miliwn.

Rheoli'r Trysorlys

Cymeradwywyd Datganiad Strategaeth Rheoli'r Trysorlys (DSRT) 2025/26 yr Awdurdod gan yr Awdurdod Tân ar 10 Chwefror 2025.

Mae'r DSRT yn pennu Dangosyddion Darbodus y Cyfalaf, gan gynnwys y Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw, Benthycu, a'r Strategaeth Fuddsoddi Flynyddol. Wedi'u cynnwys yn y Datganiad hwn y mae'r Dangosyddion Darbodus a'r Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys.

Ar ddiwedd y flwyddyn yn 31 Mawrth 2026 roedd trawsgrifiadau benthycu o fewn y terfynau cymeradwy; ac roedd pob buddsoddiad yn bodloni'r meini prawf credydol ar ddyddiad y taliad.

Mae'r tabl isod yn manylu ar y Gofyniad y Cyllid Cyfalaf (GCC) o'i gymharu â Dyled Allanol.

Gofyniad y Cyllid Cyfalaf a Dyled Allanol	Amcangyfrif 2025/26 £000	Gwirioneddol 2025/26 £000
Gofyniad y Cyllid Cyfalaf		
Yn agor 1 Ebrill 2025	39,650	37,919
Symudiad yn yr CFR yn cael ei gynrychioli gan:		
Angen cyllido net am y flwyddyn	6,619	2,475
Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol / Derbyniadau Cyfalaf / Grantiau a Chyfraniadau	0	(304)
Llai Darpariaeth Isafswm Refeniw / Darpariaeth Refeniw Gwirfoddol	(2,982)	(3,122)
Symudiad yn yr GCC	3,187	(951)
Yn cau 31 Mawrth 2026	43,047	36,968
Dyled Allanol		
Benthycu Allanol	37,465	25,465
Rhwymedigaeth Les	2,162	1,556
Cyfanswm y Dyled Allanol	39,627	27,021
Tanfenthycu / (Gorfenthycu)	3,420	9,947

Pensiynau

Yn 2025/26, fe ymddeolodd trideg pedwar o aelodau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân o staff. Mae cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw wedi cynyddu ychydig yn ystod y flwyddyn, ac mae'r rhwymedigaeth o ran ymrwymadau pensiwn yn y dyfodol wedi cynyddu oherwydd addasiadau a wnaed gan yr Actiwarïaid i'w rhagdybiaethau. Yr atebolrwydd a aseswyd gan actwari ar 31 Mawrth 2026 ar gyfer Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân oedd £353.407m (£347.127 milliwn yn 2024/25).

Yn 2025/26, ymddeolodd saith aelod o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL). Mae cost net Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) i'r gyllideb refeniw wedi gostwng ychydig yn ystod y flwyddyn, oherwydd addasiadau actiwaraid sy'n deillio o newidiadau mewn tybiaethau demograffig ac ariannol. Yn ogystal, oherwydd gofynion cyfrifyddu technegol yn unol ag IAS19 ac IFRIC14, mae'r cyfyngiad nenfwd asedau wedi'i gynnwys yng nghyfrifiadau datgeliad y CPLI ac mae buddion heb eu hariannu hefyd wedi'u cynnwys. Gan ystyried yr holl addasiadau hyn, mae cronfa'r CPLI yn adrodd rhwymedigaeth ar 31 Mawrth 2026 o £555 mil (£627 mil yn 2024/25).

O dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19 (Buddion Cyflogeion), mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedau a rhwymedigaethau'r dyfodol ar gyfer pensiynau sy'n daladwy i gyflogeion, yn gyn-gyflogeion ac yn gyflogeion presennol, fel ei gilydd. Amlinellir hyn yn fanylach yn y datgeliadau i'r cyfrifon, o dan Nodyn 29.

Cyfrifyddu o ran y Cyfrifon Wrth Gefn

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol, mae'r Datganiad o Gyfrifon yn dangos y Cronfeydd Wrth Gefn sy'n cael eu dwyn ymlaen i 2026/27. Mae hyn yn gyson â thriniaeth gyfrifyddu'r blynyddoedd blaenorol, ac mae'r arfer o gynnal a defnyddio Cronfeydd Wrth Gefn yn ffurfio congrfaen i sefydlogrwydd ariannol corfforaethol a'r gwaith o gynllunio gwasanaethau gweithredol yn y byrdymor a'r tymor canolog.

Costau Cyllid Cyfalaf

Roedd y tâl y codwyd amdano ar gyfrifon refeniw'r Gwasanaeth, er mwyn adlewyrchu cost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd wrth ddarparu gwasanaethau, yn £4.805 miliwn. Mae hon yn gost dybiannol ar gyfer dibrisiant ac amorteiddiad, ac addasir y balans ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn peidio ag effeithio ar y cyfraniadau sy'n ofynnol i ariannu'r Gwasanaeth. Mae'r gost wirioneddol i'r Gwasanaeth o ran ariannu cyfalaf yn £978 mil ar gyfer llog benthyca a les cyllid, a £3.122 miliwn ar gyfer Darpariaeth Isafswm Refeniw.

Effaith yr Hinsawdd Economaidd Gyfredol

Adlewyrchwyd goblygiadau ariannol yr hinsawdd economaidd bresennol yn y Strategaeth Ariannol Tymor Canolog wedi'i diweddarau a gyflwynwyd i'r Awdurdod Tân ym mis Medi 2025. Mewn egwyddor, mae gan yr Awdurdod y pŵer i ofyn am yr adnoddau y mae arno eu hangen i ariannu ei wasanaethau ni waeth beth fo setliadau'r Awdurdodau Lleol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod yn cydnabod bod ganddo gyfrifoldeb i sicrhau nad yw'n gwaethygu'r heriau ariannol a wynebier gan Awdurdodau Lleol, ac felly mae'n adolygu ei gyllideb mewn modd systematig i ddod o hyd i gyfleoedd i greu arbedion a gostyngiadau yn y gyllideb, er enghraifft, ymarfer gwerth am arian, adolygu rhagdybiaethau'r gyllideb, rheoli swyddi gwag, dull cyllidebu ym maes staffio, ac arferion rheoli'r trysorlys tra'n sicrhau cynaliadwyedd ariannol y Gwasanaeth ar yr un pryd.

Mae chwyddiant (CPI Mynegai Prisiau Defnyddwyr) wedi cynyddu dros y 12 mis diwethaf o 2.6% ym mis Mawrth 2025 i 3.3% ym mis Mawrth 2026, erys ansicrwydd ynghylch pa mor gyflym y bydd chwyddiant CPI yn dychwelyd yn gynaliadwy i darged 2% Pwyllgor Polisi Ariannol Banc Lloegr. Mae'r gwrthdaro yn y Dwyrain Canol wedi newid y rhagolygon ar gyfer chwyddiant yn y DU. Mae economegwyr yn rhagweld y bydd chwyddiant yn debygol o gynyddu ymhellach yn 2026, a gallai fod yn 2028 cyn i chwyddiant gael ei ostwng i'r targed. Mae Banc Lloegr wedi gostwng cyfraddau llog yn gyson o 4.50% ym mis Chwefror 2025 i 3.75% ym mis Rhagfyr 2025, gyda'r gyfradd llog sylfaenol wedi'i gosod ar 3.75% ar ddiwedd y flwyddyn. Mae cyfeiriad newidiadau pellach i'r gyfradd yn 2026 yn ansicr gyda'r posibilrwydd o gynnydd yn y gyfradd yn 2026.

Gyda'r sefyllfa geo-wleidyddol yn parhau i fod yn anwadal oherwydd gwrthdaro yn y Dwyrain Canol, mae'r rhagolygon economaidd a chyllidol wedi dod yn fwy heriol ac ansicr, gyda phrisiau ynni uwch a chostau uwch ar gyfer benthyca newydd.

Mae'r Awdurdod, ynghyd â'r holl sefydliadau sector cyhoeddus a phreifat eraill, yn wynebu pwysau refeniw sy'n deillio o ddyfarniadau cyflog a chwyddiant prisiau, a chostau benthyca uwch sy'n effeithio ar fforddiadwyedd buddsoddiad cyfalaf. Mae gan yr Awdurdod brosesau monitro cyllideb

cadarn ar waith, gan gydnabod bod pwysau ar refeniw a chyfalaf yn debygol o ddod i'r amlwg dros y blynyddoedd i ddod gyda phwysau parhaus ar setliadau Awdurdodau Lleol gan Lywodraeth Cymru.

Strategaeth a Dyrannu Adnoddau

Mae ein Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (SATC) yn dwyn ynghyd mewn un lle yr holl ffactorau hysbys sy'n effeithio ar sefyllfa ariannol a chynaliadwyedd ariannol y sefydliad dros y tymor canolig. Mae'r SATC yn cydbwysu goblygiadau ariannol amcanion a pholisïau yn unol â chyfyngiadau o ran adnoddau, ac yn darparu'r sail ar gyfer gwneud penderfyniadau.

Mae'r Cynllidebau Refeniw a'r Rhaglen Gyfalaf yn barod i gynorthwyo â'r gwaith o gyflawni strategaethau a chynlluniau'r Awdurdod.

Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRMP) 2040 yn amlygu sut rydym yn bwriadu mynd i'r afael â'r risgiau, y bygythiadau a'r heriau sy'n wynebu ein cymunedau a sut rydym yn bwriadu eu bodloni a'u lleihau, wrth sicrhau bod ein hasedau a'n hadnoddau'n cael eu defnyddio'n llwyddiannus gan ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl i'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

Cynlluniwyd CRMP 2040 i gyflawni gweledigaeth y Gwasanaeth: "darparu'r gwasanaeth gorau posibl i gymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru" drwy wyth Amcan Gwella a Llesiant. Mae cyflawni'r blaenoriaethau a'r amcanion a amlinellir yn CRMP 2040 yn dibynnu ar ystod o swyddogaethau galluogi, sy'n chwarae rhan hollbwysig yn swyddogaeth y sefydliad o ddydd i ddydd gan gynnwys: Ein Pobl, Arweinyddiaeth a Rheolaethi, Cydnerthedd Ariannol, Cyfrifoldeb Cymdeithasol Corfforaethol, Strategaeth Technolegau Cyfathrebu Digidol a Gwybodaeth, a Phartneriaethau a Chydweithio. Bydd y galluogwyr nid yn unig yn helpu i gyflawni'r amcanion ond yn sicrhau bod gennym y darpariaethau yn eu lle i gefnogi gwelliant parhaus ac ystyrlon.

Mae ein Hasesiad Perfformiad Blynyddol yn rhoi gwybod i'n staff, ein cymunedau a'n rhanddeiliaid pa ganlyniadau a buddion a gyflawnwyd o gymharu ag Amcanion Gwella y flwyddyn flaenorol. Mae hefyd yn nodi sut yr ydym wedi cyfrannu at y nodau Llesiant a bennir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Mae'r Cynllun Cynaliadwyedd a'r Amgylchedd yn nodi'r prif egwyddorion, cynigion a chmau gweithredu gofynnol i leihau effeithiau gweithgareddau a gweithrediadau'r Gwasanaeth ar yr amgylchedd.

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cyfleu ymrwymiad parhaus yr Awdurdod a'r Prif Swyddog Tân i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal ar draws holl swyddogaethau, polisïau, arferion a gweithdrefnau Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, ac yn nodi sut y bydd y Gwasanaeth yn ceisio cyflawni'r ymrwymiad hwn.

Mae Cynlluniau'r Awdurdod ar gael ar ei wefan.

Rydym wedi parhau i gynnal lefel wasanaeth sydd wedi sicrhau bod cymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru yn parhau i fod yn llefydd diogel i fyw a gweithio ynddynt ac i ymweld â nhw. Mae ein sefyllfa ariannol gyffredinol wedi'i chynnal ar lefel ddarbodus er bod cynnydd yn lefel y Cronfeydd Deffiniad Wrth Gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r rhan fwyaf o'n cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi at ddibenion penodol, boed hynny i fynd i'r afael â rhwymedigaethau nawr neu yn y dyfodol e.e. cronfa wrth gefn Cyflogeion a Phensiynau, neu ar gyfer ariannu cynlluniau cyfalaf

penodol, neu fentrau, megis delio â'r risg sy'n dod i'r amlwg o halogion i ddiffoddwyr tân rheng flaen.

Gwybodaeth Ychwanegol

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan Trysorydd/Swyddog Adran 151 yr Awdurdod a'r Pennaeth Cyllid. Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hefyd hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau; hysbysebir argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Cydnabyddiaethau

Yn olaf, hoffwn ddiolch i'r holl staff Cyllid yn y Gyfarwyddiaeth Adnoddau, ynghyd â'u cyd-weithwyr ledled yr Awdurdod, sydd wedi cyfrannu at y gwaith o baratoi'r datganiadau hyn. Hoffwn hefyd ddiolch i'r Prif Swyddog Tân a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol am eu cymorth a'u cydweithrediad drwy gydol y broses hon.

Stephen Phillips FCCA – Trysorydd Dros Dro / Swyddog Adran 151

Datganiad o Gyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol mewn modd priodol, a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw'r Prif Swyddog Cyllid.
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau, a diogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

CYMERADWYAETH Y PWYLLGOR PERFFORMIAD, ARCHWILIO A CHRAFFU

Cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon ar ôl yr archwiliad.

Llofnod:

Cadeirydd y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu

Dyddiad: 27 Gorfennaf 2026

Cyfrifoldebau'r Prif Swyddog Cyllid

Y Prif Swyddog Cyllid sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, gan gynnwys Cyfrifon y Gronfa Bensiwn, a hynny'n unol â'r arferion priodol a nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig ("y Cod").

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon hwn, mae'r Prif Swyddog Cyllid wedi:

- dewis polisiâu cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon rhesymol a doeth;
- cydymffurfio â Chod yr Awdurdod Lleol.

Mae'r Prif Swyddog Cyllid hefyd wedi:

- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a chyfredol;
- cymryd camau rhesymol i atal a datgelu twyll ac achosion eraill o afreoleidd-dra.

TYSTYSGRIF Y PRIF SWYDDOG CYLLID

Rwy'n ardystio bod y cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, ynghyd â'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw.

Llofnod:

Prif Swyddog Cyllid (Trysorydd Dros Dro/Swyddog Adran 151)

Dyddiad: 27 Gorfennaf 2026

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Barn ar y datganiadau ariannol

Yr wyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru; a
- Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru'n cynnwys y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Llifoedd Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid a pholisïau cyfrifyddu perthnasol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Datganiad Cyfrif ac Asedau Net y Gronfa a'r nodiadau cysylltiedig gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru o ran y sefyllfa ar 31 Mawrth 2026 ac o'i wariant net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (Y DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio datganiadau ariannol a rheoleidd-dra endidau'r sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Caiff fy nghyfrifoldebau dan y safonau hynny eu disgrifio ymhellach yn yr adran o'm tystysgrif sy'n nodi cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesebol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio yr wyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barnau.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol i baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi adnabod unrhyw ansicrwydd perthnasol mewn perthynas â digwyddiadau neu amodau a all, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn

Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru i barhau i fabwysiadu'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi'r datganiadau ariannol.

Caiff fy nghyfrifoldebau i a chyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol eu disgrifio yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth yn yr adroddiad blynyddol, heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad i fel archwilydd ar y rhain. Y Swyddog Cyllid Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall a, heblaw i'r graddau a nodir yn benodol fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar yr wybodaeth arall honno.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn berthnasol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gafwyd wrth gyflawni'r archwiliad, neu'n ymddangos fel arall fel pe bai wedi cael ei chamddatgan yn berthnasol. Os wyf yn canfod anghysonderau perthnasol o'r fath neu wybodaeth berthnasol o'r fath sy'n ymddangos fel pe bai wedi cael ei chamddatgan, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn achosi camddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Yn seiliedig ar y gwaith yr wyf wedi'i wneud, os wyf yn dod i'r casgliad bod yr wybodaeth arall hon wedi'i chamddatgan yn berthnasol, mae'n ofynnol i mi nodi'r ffaith honno.

Nid oes unrhyw beth gennyf i'w nodi yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol mewn perthynas â hi'n gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi cael ei baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025-26; ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol mewn perthynas â hi yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth am Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi adnabod unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- nid wyf wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol, neu ni chafwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad o ganghennau nad ymwelodd fy nhîm â hwy;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog cyllid cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel a esbonnir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad Cyfrifon, y swyddog cyllid cyfrifol sy'n gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi darlun cywir a theg a chydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- pa bynnag reolaethau mewnol sy'n angenrheidiol ym marn y swyddog cyllid cyfrifol i allu paratoi datganiadau cyfrifon heb unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall; ac
- asesu gallu Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo'n gymwys, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y swyddog cyllid cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p'un a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhai heb unrhyw gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU wastad yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn golygu achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Holi'r rheolwyr, y gwasanaeth archwilio mewnol, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol mewn perthynas â pholisïau a gweithdrefnau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru sy'n ymwneud ag:
  - adnabod, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau a pha un a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
  - canfod ac ymateb i'r risgiau o dwyll a pha un a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, tybiedig neu honedig; a hefyd
  - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble allai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, canfûm botensial ar gyfer twyll mewn perthynas â chofnodi dyddlyfrau anarferol.
- Cael dealltwriaeth am y fframwaith awdurdod sydd gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn gweithredu oddi mewn iddynt,

gan ganolbwyntio ar y deddfau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru.

- Cael dealltwriaeth am berthnasodedd â phartïon cysylltiedig

Yn ychwanegol at yr uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a adnabuwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a phrofi yn erbyn dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodir uchod;
- holi'r rheolwyr, y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ac ymgynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymglyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthwneud rheolaethau gan reolwyr, profi priodoldeb cofnodion dyddlyfr ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth lunio amcangyfrifon cyfrifyddu'n rhoi arwydd o wyrduedd bosibl; a gwerthuso'r rhesymeg fusnes dros unrhyw drafodiadau arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs arferol busnes.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau dynodedig perthnasol a risgiau posibl o dwyll i holl aelodau'r tîm archwilio ac aros yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau trwy gydol yr archwiliad.

Effeithir ar y graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, gan yr anhawster cynhenid o ran canfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru, a natur, amseriad a hyd a lled y gweithdrefnau archwilio a gyflawnwyd.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'm hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu gyda'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol yr wyf yn eu hadnabod yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Yr wyf yn ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Ann-Marie Harkin
er mwyn ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
Yddiad: 28 Gorffennaf 2026

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd CF10 4BZ

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (DWC)

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn dangos sut mae'r cyllid sydd ar gael i'r Awdurdod (cyfraniadau gan awdurdodau cyfansoddol, grantiau'r llywodraeth, incwm arall ac ati) ar gyfer y flwyddyn wedi'i ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau o gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddiwyd neu a enillwyd gan yr Awdurdod yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff yr incwm a gwariant y gwneir cyfrif amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol eu cyflwyno'n fanylach yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid yn nodyn i'r datganiadau ariannol, ac nid yn brif ddatganiad. Fodd bynnag, mae wedi cael ei osod gyda'r prif ddatganiadau i gynorthwyo dealltwriaeth y darllenwyr.

2024/25			2025/26		
Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £000	Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £000
60,945	(8,867)	52,078	66,639	(15,120)	51,519
(64,402)	15,017	(49,385)	(68,881)	15,652	(53,229)
(3,457)	6,150	2,693	(2,242)	532	(1,710)
			(Gwarged) neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau		

2024/25			2025/26		
Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol wedi'u clustnodi £000	Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol wedi'u clustnodi £000	Cyfanswm Balans y Gronfa Gyffredinol £000
(2,000)	(4,116)	(6,116)	(2,184)	(7,389)	(9,573)
(3,457)	0	(3,457)	(2,242)	0	(2,242)
3,273	(3,273)	0	1,970	(1,970)	0
(2,184)	(7,389)	(9,573)	(2,456)	(9,359)	(11,815)
			Balans Terfynol		

Datganiadau Ariannol Craidd

Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

2024/25				2025/26		
Gwariant	Incwm	Net		Gwariant	Incwm	Net
£000	£000	£000		£000	£000	£000
54,974	(2,896)	52,078	Darparu Gwasanaethau Tân	54,285	(2,766)	51,519
54,974	(2,896)	52,078	Costau'r Gwasanaethau	54,285	(2,766)	51,519
		462	Incwm a Gwariant Gweithredol Eraill			(29)
		18,882	Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi (Nodyn 10)			19,694
		(68,729)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol (Nodyn 11)			(72,894)
		2,693	(Gwarged) neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau			(1,710)
		(5,202)	(Gwarged) neu ddiffyg o ailbrizio Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar (Nodyn 18a)			(6)
		(42,895)	Ailfesur rhwymediaeth/(ased) y buddion ddiffiniedig net (Nodyn 18c)			7,760
		(48,097)	(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall			7,754
		(45,404)	Cyfanswm yr (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr			6,044

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn 2025/26	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân £000
Balans ar 31 Mawrth 2025	(2,184)	(7,389)	0	(9,573)	285,668	276,095
Symudiadau:						
(Gwarged) / Diffyg o ran darparu gwasanaethau	(1,710)	0	0	(1,710)	0	(1,710)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	0	0	0	0	7,754	7,754
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(1,710)	0	0	(1,710)	7,754	7,754
Addasiadau cyfrifyddu a chyllido (Nodyn 8)	(532)	0	0	(532)	532	0
(Cynnydd) / Gostyngiad net Cyn trosglwyddo	(2,242)	0	0	(2,424)	8,286	6,044
Trosglwyddiadau i / (o) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	1,970	(1,970)	0	0	0	0
(Cynnydd) / Gostyngiad yn 2025/26	(272)	(1,970)	0	(2,242)	8,286	6,044
Balans ar 31 Mawrth 2026	(2,456)	(9,359)	0	(11,815)	293,954	282,139

Datganiad o symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn 2024/25	Balans y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfeydd Wrth Gefn y Gronfa Gyffredinol £000	Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf £000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy £000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod Tân £000
Balans ar 31 Mawrth 2024	(2,000)	(4,116)	0	(6,116)	327,615	321,499
Symudiadau:						
(Gwarged) / Diffyg o ran darparu gwasanaethau	2,693	0	0	2,693	0	2,693
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall	0	0	0	0	(48,097)	(48,097)
Cyfanswm yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,693	0	0	2,693	(48,097)	(45,404)
Addasiadau cyfrifyddu a chyllido (Nodyn 8)	(6,150)	0	0	(6,150)	6,150	0
(Cynnydd) / Gostyngiad net cyn trosglwyddo	(3,457)	0	0	(3,457)	(41,947)	(45,404)
Trosglwyddiadau i / (o) Gronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 9)	3,273	(3,273)	0	0	0	0
(Cynnydd) / Gostyngiad yn 2024/25	(184)	(3,273)	0	(3,457)	(41,947)	(45,404)
Balans ar 31 Mawrth 2025	(2,184)	(7,389)	0	(9,573)	285,668	276,095

Mantolen

31 Mawrth 2025 £000	Mantolen	Nodyn	31 Mawrth 2026 £000
97,927	Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	12	94,751
2,730	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	12	2,783
254	Asedau Anniriaethol	13	185
25	Dyledwyr Hirdymor	15	29
100,936	Asedau Hirdymor		97,748
655	Rhestri eiddo		693
5,342	Dyledwyr Byrdymor	15	4,620
3,378	Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod	16	3,118
9,375	Asedau Cyfredol		8,431
(5,730)	Benthyciadau Byrdymor	14	(3,162)
(5,410)	Credydwyr Byrdymor	17	(7,173)
(71)	Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw	25	0
(599)	Rhwymedigaethau Byrdymor Eraill	28	(562)
(11,810)	Rhwymedigaethau Cyfredol		(10,897)
(25,465)	Benthyca tymor hir	14	(22,465)
(1,377)	Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	28	(994)
(347,754)	Rhwymedigaethau sy'n berthnasol i gynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio	29	(353,962)
(374,596)	Rhwymedigaethau Hirdymor		(377,421)
(276,095)	Rhwymedigaethau Net		(282,139)
(9,573)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	9	(11,815)
285,668	Cronfeydd Wrth Gefn Andefnyddiadwy	18	293,954
276,095	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		282,139

Datganiad Llif Arian

2024/25 £000		2025/26 £000
2,693	(Gwarged) neu ddiffyg net o ran darparu gwasanaethau	(1,710)
(8,950)	ddasiad i'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu (gwasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	(6,449)
252	Addasiad ar gyfer eitemau a gynhwysir yn y gwarged neu'r diffyg net o ran darparu gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi neu ariannu	90
(6,005)	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau gweithredu	(8,069)
2,109	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau buddsoddi	2,409
1,743	Llif arian parod net (i mewn i)/allan o weithgareddau ariannu	5,920
(2,153)	(Cynnydd) neu ostyngiad net mewn arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	260
1,225	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	3,378
3,378	Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ddiwedd y cyfnod adrodd	3,118

Darperir dadansoddiad manwl o'r Llif Arian Parod yn Nodiadau 19 i 21.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd

Nodyn 1 – Polisiâu Cyfrifyddu

1. Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2026. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad o Gyfrifon blynyddol o dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, a hynny'n unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025/26, a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yn gostau hanesyddol, yn bennaf, sydd wedi'u haddasu trwy ailbrizio categorïau penodol o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

2. Croniadau Incwm a Gwariant

Gwneir cyfrif o'r gweithgarwch yn y flwyddyn y mae'n digwydd, nid dim ond pan wneir taliadau arian parod neu pan ddaw taliadau o'r fath i law. Yn benodol:

- Cydnabyddir y refeniw o werthu nwyddau pan fydd yr Awdurdod yn trosglwyddo'r risgiau sylweddol a'r buddion perchnogaeth i'r prynwr, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cydnabyddir y refeniw o ddarparu gwasanaethau pan fydd yr Awdurdod yn gallu mesur, mewn modd dibynadwy, ganran y trafodiad sydd wedi'i chwblhau, a'i bod yn debygol y bydd manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, sy'n gysylltiedig â'r trafodiad, yn llifo i'r Awdurdod.
- Cofnodir cyflenwadau yn wariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwch rhwng y dyddiad y daw cyflenwadau i law a phan gânt eu defnyddio, fe'u cofnodir yn rhestri eiddo ar y Fantolen.
- Cofnodir treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a gafwyd (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogaion) yn wariant, a hynny pan geir y gwasanaethau yn hytrach na phan gaiff y taliadau eu gwneud.
- Gwneir cyfrif o'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ac sy'n daladwy ar fenthyciadau fel incwm a gwariant, yn eu tro, a hynny ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol, yn hytrach na'r llifoedd arian a osodir neu a bennir gan y contract.
- Lle bo incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod, ond lle nad oes arian parod wedi dod i law neu wedi cael ei dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr ar gyfer y swm perthnasol yn y Fantolen. Lle nad yw'r ddyled wedi cael ei thalu, gwneir cofnod o falans y dyledwyr, a chodir tâl ar refeniw ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

3. Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

Cynrychiolir arian parod gan arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb yn dilyn rhybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae'r hyn sy'n cyfateb i arian parod yn fuddsoddiadau hylifol iawn sy'n aeddfedu cyn pen tri mis neu lai o'r dyddiad caffael, ac sy'n hawdd eu trawsnewid yn symiau hysbys o arian parod heb unrhyw risg sylweddol y bydd eu gwerth yn newid.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod ar ôl tynnu gorddrafftiau'r banc sydd i'w had-dalu yn ôl y galw, ac maent yn ffurfio rhan annatod o broses rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. Addasiadau Cyfnod Blaenorol, Newidiadau o ran Polisiâu Cyfrifyddu, Amcangyfrifon a Chyfeiliornadau

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid yn y polisiâu cyfrifyddu neu i gywiro cyfeiliornad perthnasol. Gwneir cyfrif am newidiadau o ran amcangyfrifon cyfrifyddu yn rhagolygol, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd sydd i ddod yr effeithir arnynt gan y newid, ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Ni wneir newidiadau i'r polisiâu cyfrifyddu oni bai fod hynny'n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol, neu fod y newid yn rhoi gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodiadau, digwyddiadau eraill ac amodau ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan fydd newid yn cael ei wneud, caiff ei gymhwyso'n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol, fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed.

Caiff cyfeiliornadau perthnasol a ganfuwyd yn ffigurau cyfnodau blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. Taliadau a godir ar Refeniw ar gyfer Asedau Anghyfredol

Caiff gwasanaethau eu debydu gyda'r symiau canlynol er mwyn cofnodi cost cynnal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn:

- dibrisiant a briodolir i'r asedau a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth perthnasol
- colledion oherwydd diffygiant ac ailbriso yn achos asedau a ddefnyddiwyd gan y Gwasanaeth, a lle nad oes unrhyw enillion cronrus yn y Gronfa Ailbriso Wrth Gefn y gellir dileu'r costau yn eu herbyn
- amorteiddiad yn achos asedau anniriaethol a briodolir i'r Gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbriso a cholledion oherwydd diffygiant, nac amorteiddiad. Fodd bynnag, mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r gronfa refeniw at sicrhau lleihad yn ei ofynion benthycu cyffredinol, sy'n hafal i swm a gyfrifir ar sail ddarbodus, ac a bennir gan yr Awdurdod, yn unol â chanllawiau statudol. Felly, disodlir dibrisiant, ailbriso, colledion oherwydd diffygiant ac amorteiddiad gan y cyfraniad ym Malans y Gronfa Gyffredinol, a hynny trwy drafodiad addasu gyda Chyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

6. Buddion Cyflogeion

Buddion sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth

Buddion cyflogeion byrdymor yw'r rheiny a fydd yn cael eu talu yn eu cyfanrwydd cyn pen 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Mae'r rhain yn cynnwys buddion tebyg i gyflogau, gwyliau blynyddol â thâl, absenoldeb salwch â thâl, bonysau, a buddion nad ydynt yn ariannol (e.e. ceir) ar gyfer cyflogeion cyfredol, ac fe'u cydnabyddir yn draul ar gyfer gwasanaethau yn y flwyddyn pan fydd y cyflogeion yn rhoi gwasanaeth i'r Awdurdod. Gwneir cronriad ar gyfer cost gwyliau y mae gan gyflogeion yr hawl iddynt (neu unrhyw fath o absenoldeb, e.e. amser i ffwrdd yn gyfnewid) ond nas cymerwyd

cyn diwedd y flwyddyn, ac y gall y cyflogeion eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad ar y cyfraddau cyflogau a thâl sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod pan fydd y cyflogai yn manteisio ar y budd. Codir tâl am y croniad ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau, ond yna caiff ei dynnu'n ôl allan trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn i'r Cyfrif Absenoldebau Cronnus, fel bod tâl am unrhyw wyliau sy'n ddyledus yn cael ei godi ar refeniw yn y flwyddyn ariannol y bydd yr absenoldeb oherwydd gwyliau yn digwydd.

Buddion Terfynu

Buddion terfynu yw'r symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol, neu benderfyniad gan swyddog i ymddiswyddo yn wirfoddol yn gyfnewid am y buddion hynny. Codir tâl amdanynt ar sail croniadau i'r segment gwasanaeth priodol, neu, lle bo hynny'n berthnasol, i segment gwasanaeth corfforaethol, a hynny naill ai pan na fydd yr Awdurdod yn gallu tynnu'r cynnig o'r buddion yn ôl mwyach, neu pan fydd yr Awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro, pa un bynnag fydd yn digwydd gyntaf. Pan fydd buddion terfynu yn cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i godi tâl ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae dyraniadau i mewn ac allan o'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn ofynnol er mwyn cael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer y buddion terfynu sy'n ymwneud â gwella'r pensiwn, a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond nad ydynt wedi cael eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae cyflogeion yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin;
- Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin.

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion wedi'u diffinio i'r aelodau (cyfandaliadau a phensiynau wrth ymddeol), a enillwyd gan y cyflogeion wrth iddynt weithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, ariennir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol trwy berchnogaeth o asedau, ond nid ariennir Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL)

Gwneir cyfrif o'r CPLIL fel cynllun â buddion wedi'u diffinio:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati, ynghyd ag amcanestyniadau o enillion ar gyfer cyflogeion cyfredol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 6.2% (yn seiliedig ar y gyfradd ddychwelyd ddangosol ar fondiau corfforaethol o ansawdd uchel).

- Mae asedau Cronfa Bensiwn Dyfed, a briodolir i'r Awdurdod, wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
  - gwarannau a ddyfynnwyd – pris cynnig cyfredol
  - gwarannau nas dyfynnwyd – amcangyfrif proffesiynol
  - gwarannau unedol – pris cynnig cyfredol
  - eiddo – gwerth marchnadol

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net y pensiwn yn ôl y cydrannau canlynol:

- Costau gwasanaethau, yn cynnwys:
  - Cost y gwasanaethau cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.
  - Cost gwasanaethau yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
  - Y llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.
- Ailfesuriadau, yn cynnwys:
  - Yr elw o asedau cynllunio – heb gynnwys y symiau sy'n gynwysedig yn y llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net – y codir tâl amdano ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
  - Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraid diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwaraid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir tâl amdanynt ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
  - Cyfraniadau a dalwyd i Gronfa Bensiwn Dyfed – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa pensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Gwneir cyfrif am Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun â buddion wedi'u diffinio nas ariennir; nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac unrhyw incwm o fuddsoddiadau:

- Mae'r rhwymedigaethau ar gyfer y Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a wneir yn y dyfodol mewn perthynas â buddion ymddeoliad a enillwyd hyd yma gan y cyflogeion, a hynny'n seiliedig ar

ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant cyflogeion, ac ati, ac amcanestyniadau o enillion ar gyfer cyflogeion cyfredol.

- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd ddisgowntio o 6.10% (yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth, o'r hyd priodol, plws swm ychwanegol).

Dadansoddir y newid yn rhwymedigaeth net y pensiwn yn ôl y cydrannau canlynol:

Costau gwasanaethau, yn cynnwys:

- Cost y gwasanaethau cyfredol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni – a neilltuwyd yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau yr oedd y cyflogeion yn gweithio iddynt.
- Cost gwasanaethau yn y gorffennol – y cynnydd yn y rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi ar gynllun, y mae ei effaith yn berthnasol i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd mewn blynyddoedd blaenorol – wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- Y llog net ar rwymedigaeth y buddion diffiniedig net, h.y. cost y llog net ar gyfer yr Awdurdod – y newid i rwymedigaeth y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod, sy'n codi o ganlyniad i dreigl amser, ac y codir tâl amdano yn y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – caiff hwn ei gyfrifo trwy gymhwysu'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir i fesur ymrwymiad y buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod at rwymedigaeth y buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod – gan roi ystyriaeth i unrhyw newidiadau yn rhwymedigaeth y buddion diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i dalu cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau, yn cynnwys:

- Enillion a cholledion actiwaraid – newidiadau yn rhwymedigaethau net y pensiynau sy'n codi oherwydd nad yw'r digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau a wnaed yn ystod y gwerthusiad actiwaraid diwethaf, neu oherwydd bod yr actiwariaid wedi diweddarau eu rhagdybiaethau – y codir tâl amdanynt ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa – arian parod a dalwyd ar ffurf cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; na roddir cyfrif amdanynt ar ffurf treuliau.

O ran buddion ymddeoliad, mae darpariaeth statudol yn ei gwneud yn ofynnol i godi tâl ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sef y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu yn uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, ac nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn, ac allan ohoni, sy'n dileu'r debyddau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeoliad, ac yn eu disodli â debyddau ar gyfer yr arian parod a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i'r pensiynwyr, ynghyd ag unrhyw symiau tebyg sy'n daladwy ond nad ydynt wedi cael eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Felly, mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Cronfeydd Pensiwn Wrth Gefn yn mesur yr effaith fuddiol ar y Gronfa Gyffredinol o ran y gofyniad i roi cyfrif am y buddion ymddeoliad, a hynny ar sail llifoedd arian yn hytrach nag wrth i'r cyflogeion ennill y buddion.

Buddion yn ôl Disgresiwn

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeoliad yn ôl disgresiwn yn achos ymddeoliadau cynnar. Bydd unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir y byddant yn codi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff yn cronni yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad i ddyfarnu'r wobr honno, a gwneir cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n berthnasol i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

7. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol ac anffafriol, fel ei gilydd, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad y rhoddir awdurdod i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad:

- y rheiny sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rheiny sy'n amlygu amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd – nid addasir y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai categori o ddigwyddiadau yn cael effaith sylweddol, datgelir natur y digwyddiadau yn y nodiadau, ynghyd â'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Nid adlewyrchir yn y Datganiad o Gyfrifon ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad y rhoddir awdurdod i'w gyhoeddi.

8. Offerynnau Ariannol

Rhwymedigaethau Ariannol

Cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, a chânt eu mesur ar werth teg i gychwyn, a'u cario ar eu cost amorteiddiedig. Mae costau blynyddol a godir ar y llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n daladwy, yn seiliedig ar swm cario ymlaen y rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio, yn union, daliadau arian parod amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes yr offeryn, a hynny i'r swm a gydnabuwyd yn wreiddiol.

Yn achos y mwyafrif o fenthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n disgwyl sylw (plws llog cronedig); a'r llog y codir tâl amdano yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn, yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau Ariannol

Dosberthir asedau ariannol ar sail dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian.

Mae yna dri phrif ddosbarth o asedau ariannol, sy'n cael eu mesur yn ôl:

- cost wedi'i hamorteiddio
- gwerth teg trwy elw neu golled, a
- gwerth teg trwy incwm cynhwysfawr arall.

Mae model busnes yr awdurdod yn cynnal buddsoddiadau er mwyn casglu llifoedd arian dan gcontract. Felly, caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel cost wedi'i hamorteidio.

Rhwymedigaethau Ariannol wedi'u Mesur ar Gost Amorteidiedig

Pan ddaw'r Awdurdod yn barti i ddarpariaethau contractiol offeryn ariannol, cydnabyddir rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteidiedig ar y Fantolen, a chânt eu mesur ar werth teg i ddechrau. Yn dilyn hyn, cânt eu mesur ar eu gwerth amorteidiedig. Mae credydau blynyddol i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar gyfer llog sy'n dderbyniadwy, yn seiliedig ar swm cario ymlaen yr ased, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Yn achos mwyafswm yr asedau ariannol a ddelir gan yr Awdurdod, mae hyn yn golygu mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm derbyniadwy sydd heb ei gasglu (plws llog cronedig), ac mai'r llog sydd wedi'i gredydu yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn yng nghytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddadgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Model Colli Credyd Disgwyliedig

Mae'r awdurdod wedi mabwysiadu ymagwedd syml tuag at amhariad, ac mae'n mesur colledion Dyledwyr a Benthyciadau Masnach i Drydydd Partïon ar swm sy'n hafal i golled oes gyfan ddisgwyliedig, a hynny gan ddefnyddio darpariaeth sy'n seiliedig ar gyfuniad o oed y ddyled a chyfraddau casglu hanesyddol. Mae'r dull hwn yn sicrhau cydnabyddiaeth gynnar o amhariad asedau ariannol.

9. Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth

Pa un a chânt eu talu trwy gyfrif, trwy randaliadau neu ar ffurf ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau a chyfraniadau'r llywodraeth a thrydydd partïon yn ddyledus i'r Awdurdod pan fydd yna sicrwydd rhesymol o'r canlynol:

- y bydd yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sydd ynghlwm wrth y taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn dod i law.

Ni chaiff symiau a gydnabyddir yn ddyledus i'r Awdurdod eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hyd nes y bydd yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni. Mae'r amodau yn nodi bod yn rhaid i'r derbynnydd fanteisio ar y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol, sydd wedi'u hymgorffori yn yr ased ar ffurf grant neu gyfraniad, a hynny yn unol â'r hyn a bennir; neu bydd yn rhaid dychwelyd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol yn ôl i'r trosglwyddwr.

Mae arian a flaendalwyd ar ffurf grantiau a chyfraniadau, a lle na fodlonwyd yr amodau, yn cael eu cario fel credydwyr yn y Fantolen. Pan gaiff yr amodau eu bodloni, bydd y grant neu'r cyfraniad yn cael ei gredydu i'r llinell berthnasol o wasanaeth (grantiau a chyfraniadau refeniw a briodolir) neu i'r Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol (grantiau refeniw heb eu clustnodi a phob grant cyfalaf) yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle bo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu'n ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Lle bo'r grant eto i gael ei ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei bostio i Gronfa Wrth Gefn y Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd. Lle bo'r grant wedi cael ei ddefnyddio, caiff ei bostio i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf. Caiff symiau yng nghronfa wrth gefn y Grantiau Cyfalaf nas Defnyddiwyd eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf ar ôl iddynt gael eu defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

10. Asedau Anniriaethol

Caiff gwariant ar asedau anariannol nad oes iddynt sylwedd ffisegol, ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd), ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Caiff asedau a gynhyrchir yn fewnol eu cyfalafu lle gellir dangos bod y prosiect yn ymarferol dechnegol ac y bwriedir iddo gael ei gwblhau (lle bo adnoddau digonol ar gael), a bydd yr Awdurdod yn gallu cynhyrchu manteision economaidd neu gyflawni potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol trwy feddu ar y gallu i werthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu lle gellir ei fesur mewn modd dibynadwy fel gwariant wedi'i briodoli i'r ased, ac mae'n gyfyngedig i'r hyn a ysgwyddir yn ystod y cyfnod datblygu (ni ellir cyfalafu gwariant ymchwil).

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar gost yn y lle cyntaf. Ni fydd symiau yn cael eu hailbrisio ond lle gellir pennu gwerth teg asedau'r Awdurdod trwy gyfeiriad at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid yw'r un ased anniriaethol a ddelir gan yr Awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly cânt eu cario ar gost amorteiddiedig. Caiff gwerth dibrisiadwy ased anniriaethol ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny dros gyfnod o 3 i 15 mlynedd.

11. Rhestri Eiddo a Chontractau Hirdymor

Caiff rhestri eiddo eu cynnwys yn y Fantolen ar yr isaf o'r gost a'r gwerth dichonadwy net. Defnyddir y fformiwla 'Cyntaf i Mewn, Cyntaf Allan' i ddyrannu cost y rhestri eiddo.

Gwneir cyfrif am gontractau hirdymor ar sail codi tâl ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau am werth y gwaith a'r gwasanaethau a geir o dan y contract yn ystod y flwyddyn ariannol.

12. Gweithrediadau ar y Cyd

Mae gweithrediadau ar y cyd yn drefniadau lle mae gan y partïon sydd â rheolaeth ar y cyd ar y trefniant hawliau i'r asedau ac ymrwymadau i'r rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â'r trefniant. Mae'r gweithgareddau y mae'r awdurdod yn ymgymryd â nhw ar y cyd â chydweithredwyr eraill yn cynnwys defnyddio asedau ac adnoddau'r cydweithredwyr hynny. O ran ei ddiddordeb mewn gweithrediad ar y cyd, mae'r Awdurdod, fel cydweithredwr, yn cydnabod y canlynol:

- ei asedau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw asedau a ddelir ar y cyd;
- ei rwymedigaethau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw rwymedigaethau yr eir iddynt ar y cyd;
- ei refeniw o werthu ei gyfran o'r allbwn a gyfyd o'r gweithrediad ar y cyd;
- ei gyfran o'r refeniw o werthu'r allbwn gan y gweithrediad ar y cyd;
- ei gostau, gan gynnwys ei gyfran o unrhyw gostau yr eir iddynt ar y cyd.

13. Lesoedd

Mae IFRS 16, sy'n orfodol o 1 Ebrill 2024, yn ei gwneud yn ofynnol i bob prydles sylweddol gael ei chyfrifo gan ddefnyddio'r dull caffael, gan gydnabod yr hawliau a gafaelwyd i ddefnyddio ased.

Bydd prydlesi a ddosbarthwyd yn flaenorol, ar 31 Mawrth 2024, yn brydlesi cyllid, lle mae telerau'r brydles yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a gwobrau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth yr eiddo, peiriannau neu offer o'r prydleswr i'r prydlesau, offer o'r prydleswr i'r prydlesau, yn cael ei adrodd fel asedau hawl defnydd. Bydd yr holl brydlesi eraill a ddosbarthwyd yn flaenorol, ar 31 Mawrth 2024, yn brydlesi gweithredol yn cael eu hail gategoreiddio, yn amodol ar unrhyw eithriadau, i ased hawl i ddefnyddio ar y fantolen ynghyd â rhwymedigaeth les.

Lle bo les yn cynnwys tir ac adeiladau, fel ei gilydd, bydd y tir a'r adeiladau yn cael eu hystyried yn elfennau ar wahân ar gyfer dosbarthu.

O dan y polisi hwn, a lle mae cyflawni'r trefniant yn ddibynnol ar ddefnyddio asedau penodol, gwneir cyfrif o drefniadau nad oes iddynt statws les gyfreithiol ond sy'n cyfleu hawl i ddefnyddio ased yn gyfnewid am dâl.

Yr Awdurdod fel Lesddeiliad

Lesoedd Gweithredol

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu IFRS16 o 1 Ebrill 2024. Mae Eiddo, Peiriannau ac Offer sy'n dod o dan gwmpas IFRS16 bellach wedi'u dosbarthu fel asedau hawl-i-ddefnyddio ar y fantolen.

Yn unol ag IFRS16, lle ystyrir bod y brydles weithredol o werth isel (islaw cost wreiddiol ased o £10 mil) neu os oes gan y brydles lai na 12 mis i redeg, yna ni fydd y rhain yn cael eu cydnabod ar y fantolen. Yn yr achosion hyn, codir rhenti a delir o dan brydlesi gweithredol ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel treuliau'r gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, y peiriannau neu'r offer a brydlesir. Codir tâl ar sail llinell syth dros gyfnod y les, hyd yn oed os nad yw hynny'n cydweddu â phatrwm y taliadau (e.e. ceir cyfnod sy'n rhydd o rent ar ddechrau'r les).

IFRS16 Hawl Defnyddio Asedau

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu IFRS 16 Lesddalwyr o 1 Ebrill 2024 ymlaen. Arweiniodd mabwysiadu'r safon newydd at gydnabod ased hailddefnyddia a rhwymedigaeth les gysylltiedig ar y fantolen mewn perthynas â phob les weithredol flaenorol. Mae'r Awdurdod wedi dewis cymhwyso eithriadau cydnabod i asedau gwerth isel (islaw £10,000 pan fyddant yn newydd) ac i lesddalwyr newydd sy'n para llai na 12 mis. Mae contract yn les, neu'n cynnwys les, os yw'r contract yn cyfleu'r hawl i reoli'r defnydd o ased a nodwyd am gyfnod o amser.

Mae eiddo, peiriannau ac offer a oedd gynt yn cael eu dal o dan brydlesi cyllidol o 1 Ebrill 2024 ymlaen yn cael eu cydnabod ar y Fantolen fel asedau Hawl i ddefnyddio. Mae taliadau prydles yn cael eu rhannu rhwng:

- tâl am gaffael y budd yn yr eiddo, y peiriannau neu'r cyfarpar – fe'i cymhwysir i nodi rhwymedigaeth y les, a
- tâl cyllid (wedi'i ddebydu i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr).

Cyfrifir am eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir o dan IFRS16 gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar ddibrisiant yn cael ei godi dros gyfnod y brydles os yw hyn yn fyrrach na bywyd defnyddiol amcangyfrifedig yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r Awdurdod ar ddiwedd cyfnod y brydles).

14. Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac a ddelir i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, neu i ddibenion gweinyddol, lle disgwylir iddynt gael eu defnyddio fwy nag unwaith yn ystod y flwyddyn ariannol, yn cael eu dosbarthu fel eiddo, peiriannau a chyfarpar.

Cydnabod

Caiff y gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau a chyfarpar ei gyfalafu ar sail cronïadau, a hynny ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial o ran gwasanaeth yn y dyfodol, sy'n gysylltiedig â'r eitem, yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem mewn modd dibynadwy. Codir tâl am wariant sy'n cynnal potensial ased i gyflawni'r manteision economaidd a'r potensial o ran y gwasanaeth yn y dyfodol (e.e. gwaith atgyweirio a chynnal a chadw), ond nad yw'n ychwanegu at y potensial hwnnw, fel traul pan fydd yn cael ei ysgwyddo.

Caiff Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar eu cyfalafu o dan yr amodau canlynol:

- maent yn cael eu dal i'w defnyddio i ddarparu gwasanaethau
- mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn llifo i'r Awdurdod yn y dyfodol, neu y bydd gwasanaethau posibl yn cael eu darparu i'r Awdurdod
- disgwylir iddynt gael eu defnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol
- gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy
- mae cost yr ased unigol yn £10,000, o leiaf
- mae cost ar y cyd adnewyddu asedau cyfarpar diogelu personol yn llwyr yn £40,000, o leiaf
- mae'r eitemau yn ffurfio grŵp o asedau sy'n cyd-fynd â'r amodau canlynol:
  - mae ganddynt gost unigol o £500, o leiaf, ac mae eu cost ar y cyd yn £40,000, o leiaf
  - mae'r asedau'n rhyngddibynnol yn weithredol
  - cawsant eu prynu ar yr un dyddiad, fwy neu lai
  - disgwylir iddynt gael eu gwaredu ar yr un dyddiad
  - maent o dan reolaeth un rheolwr
- mae'r eitemau yn ffurfio rhan o'r costau cyfarparu a gosod cychwynnol ar gyfer adeilad newydd neu waith adnewyddu ar orsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth yw eu costau unigol neu ar y cyd. Pan fo ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau sydd ag oesau asedau gwahanol iawn, e.e. peiriannau a chyfarpar, yna caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân, a'u dibrisio dros eu hoesau economaidd defnyddiol eu hunain.
- mae'r eitemau yn ffurfio rhan o'r costau cyfarparu a gosod cychwynnol ar gyfer peiriant neu gerbyd, ni waeth beth yw eu costau unigol neu ar y cyd.

Mesuriad

Caiff asedau eu mesur ar gost yn y lle cyntaf, sy'n cynnwys:

- y pris prynu,
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol i'w alluogi i weithredu yn y modd y bwriadwyd iddo wneud gan y rheolwyr.

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthycu yr eir iddynt tra bo asedau'n cael eu hadeiladu.

Ystyrir bod cost yr asedau a gaffaelwyd, ac eithrio trwy bryniant, yn werth teg, oni bai nad oes sylwedd masnachol i'r caffaeliad (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiad yn llifoedd arian parod yr Awdurdod). Yn yr achos olaf, lle caiff ased ei gaffael trwy gyfnwid, cost y caffaeliad fydd swm cario ymlaen yr ased a roddir gan yr Awdurdod.

Caiff asedau rhoddedig eu mesur ar werth teg yn y lle cyntaf. Caiff y gwahaniaeth rhwng y gwerth teg ac unrhyw ystyriaeth a dalwyd ei gredydu i linell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, oni bai fod y rhodd wedi cael ei rhoi dan amodau. Hyd nes y bodlonir yr amodau, cedwir yr enillion yn y Cyfrif Asedau Rhoddedig. Lle bo enillion yn cael eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu tynnu'n ôl allan o Falans y Gronfa Gyffredinol i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Yna, caiff yr asedau eu cario yn y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Seilwaith – cost hanesyddol ddibrisiedig
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Swyddfeydd yr Awdurdod – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a delid am yr ased yn ei ddefnydd cyfredol (gwerth defnydd presennol)
- Asedau gwarged – mae'r sylfaen gyfredol o ran mesur gwerth yn werth teg, a amcangyfrifwyd ar ei uchaf ac ar sail y defnydd gorau o safbwynt cyfranogwr yn y farchnad
- Pob ased arall – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a delid am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol)

Lle nad oes yna dystiolaeth o'r gwerth cyfredol sy'n seiliedig ar y farchnad, a hynny oherwydd natur arbenigol yr ased, defnyddir cost amnewid ddibrisiedig i amcangyfrif y gwerth cyfredol.

Lle bo gan asedau nad ydynt yn eiddo, fel cerbydau, peiriannau ac offer, sydd â bywyd defnyddiol byr neu werthoedd isel (neu'r ddau), defnyddir cost hanesyddol ddibrisiedig fel sail i gynrychioli'r gwerth cyfredol un unol a'r Cod.

Caiff asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar eu gwerth cyfredol eu hailbrisio mewn modd digonol yn rheolaidd, a hynny o leiaf bob pum mlynedd, er mwyn sicrhau nad yw eu swm cario ymlaen yn sylweddol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn. Lle caiff asedau eu hailbrisio, cynhelir ailbrisiadau gan ddefnyddio ailbrisiad pum mlynedd wedi'i ategu gan fynegeoio blynyddol yn y blynyddoedd cyfamserol. Mae'r cynnydd mewn prisiadau yn cael ei baru â chredydau i'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, er mwyn cydnabod enillion heb eu gwireddu.

Lle nodir gostyngiad mewn gwerth, gwneir cyfrif amdano ar sail y canlynol:

- Lle y mae yna falans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig).
- Lle nad oes yna falans yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, neu lle bo'r balans yn annigonol, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys enillion ailbrisio a gydnabuwyd er 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad gweithredu'r gronfa yn ffurfiol. Mae'r enillion a oedd yn codi cyn y dyddiad hwnnw wedi cael eu hymgorffori yng Nghyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Amhariad

Ar ddiwedd pob blwyddyn, caiff asedau eu hasesu i ganfod a oes yna arwyddion y gallent fod yn amharedig. Lle bo arwyddion yn bodoli, a lle amcangyfrifir nad yw unrhyw wahaniaethau posibl yn rhai sylweddol, bydd swm adferadwy'r ased yn cael ei amcangyfrif, ac os bydd hynny'n llai na swm cario ymlaen yr ased, bydd colled oherwydd amhariad yn cael ei nodi am y diffyg.

Lle nodir colledion oherwydd amhariad, gwneir cyfrif amdanynt ar sail y canlynol:

- lle y mae yna falans o enillion ailbrisio ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r balans hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig).
- lle nad oes yna falans yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn, neu lle bo'r balans yn annigonol, caiff swm cario ymlaen yr ased ei nodi yn unol â'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle caiff colled oherwydd amhariad ei wrthdroi wedi hynny, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell gwasanaeth berthnasol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer y dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi pe na fyddai'r golled wedi cael ei chydabod.

Dibrisiant

Darperir dibrisiant ar yr holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar, a hynny trwy'r dyraniad systematig sy'n ymwneud â'u symiau dibrisiadwy dros eu hoesau defnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau nad oes ganddynt oes derfynol ddefnyddiol (h.y. tir rhydd-ddaliadol ac asedau cymunedol penodol), ynghyd ag asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio hyd yn hyn (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Cyfrifir dibrisiant ar asedau ar 1 Ebrill. Bydd effaith cyflwyno IFRS 16 yn golygu y bydd gan asedau a ail-ddosbarthwyd fel asedau hailddefnyddia ar 1 Ebrill 2024 dâl dibrisiant o 2024/25.

Cyfrifir dibrisiant fel a ganlyn:

- anheddau ac adeiladau eraill – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo, fel yr amcangyfrifir gan y prisiwr
- cerbydau, peiriannau, dodrefn a chyfarpar – dyraniad llinell syth fel y cynghorir gan swyddog â'r cymhwyster priodol
- seilwaith – dyraniad llinell syth (5-40 mlynedd)

Lle bo gan eitem o asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar gydrannau mawr y mae eu costau yn sylweddol o gymharu â chyfanswm cost yr eitem, bydd y cydrannau hynny'n cael eu dibrisio ar wahân.

Caiff enillion ailbrisio hefyd eu dibrisio, a hynny gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant y gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi ar sail trosglwyddo eu costau hanesyddol yn flynyddol o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Gwarediadau ac Asedau Anghyfredol a Ddelir i'w Gwerthu

Pan fydd yn debygol y bydd swm cario ymlaen yr ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu, yn hytrach na thrwy ei ddefnydd parhaus, bydd yr ased yn cael ei ailddosbarthu fel ased a ddelir i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrizio yn union cyn cael ei ailddosbarthu, ac yna'i gario ar yr isaf o'r swm hwn a gwerth teg llai costau gwerthu. Lle bo yna ostyngiad dilynol i'r gwerth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i linell y Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd yn flaenorol yn y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau y caiff enillion mewn gwerth teg eu cydnabod. Ni chodir dibrisiant ar asedau a ddelir i'w gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf ar gyfer cael eu dosbarthu'n asedau a ddelir i'w gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n ôl yn asedau anghyfredol a'u prisio ar yr isaf o'u swm cario cyn iddynt gael eu dosbarthu'n rhai a ddelir i'w gwerthu, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant, amorteiddiad neu ailbrisiad a fyddai wedi cael ei gydnabod pe na fyddent wedi cael eu dosbarthu'n asedau a ddelir i'w gwerthu, a'u swm adferadwy ar y dyddiad y gwnaed y penderfyniad i beidio â'u gwerthu.

Ni fydd asedau a waredir, neu a adewir i fynd yn segur, yn cael eu hailddosbarthu yn asedau a ddelir i'w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddatgomisiynu, bydd swm cario ymlaen yr ased yn y Fantolen (p'un a yw'n ased eiddo, peiriannau neu gyfarpar a ddelir i'w werthu) yn cael ei ddileu o'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny'n rhan o'r enillion neu'r colledion o'i waredu. Caiff derbyniadau o warediadau (os o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hefyd yn rhan o'r enillion neu'r colledion sy'n deillio o waredu (e.e. yn unol â gwerth cario ymlaen yr ased ar adeg ei waredu). Bydd unrhyw enillion ailbrizio a gronnir ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbrizio Wrth Gefn yn cael eu trosglwyddo i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

Bydd y symiau a dderbynnir ar gyfer gwarediadau yn cael eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Mae balans y derbyniadau yn parhau yng Nghronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf ac ni ellir ei ddefnyddio wedyn ac eithrio ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd, neu gellir ei neilltuo i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycu (y gofyniad ariannu cyfalaf). Caiff derbyniadau eu neilltuo i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Ni ellir trin derbyniadau o dan £10,000, na derbyniadau amrywiol nad ydynt yn gysylltiedig â gwaredu asedau, fel eitemau cyfalaf, a rhaid eu credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

15. Darpariaethau, Rhwymedigaethau Digwyddiadol ac Asedau Digwyddiadol

Darpariaethau

Yn dilyn digwyddiad, gwneir darpariaethau sy'n rhoi ymrwymiad cyfreithiol neu adeiladol ar yr Awdurdod, a bydd hwnnw, yn ôl pob tebyg, yn gofyn am setliad trwy drosglwyddo manteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth, a gellir rhoi amcangyfrif dibynadwy o swm yr ymrwymiad.

Codir tâl am ddarpariaethau ar y llinell gwasanaeth briodol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny ar ffurf traul pan fydd gan yr Awdurdod ymrwymiad, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau, ar ddyddiad y fantolen, o'r gwariant gofynnol i setlo'r ymrwymiad, gan roi ystyriaeth i risgiau ac ansicrwyddau perthnasol.

Pan wneir y taliadau yn y pen draw, codir tâl amdanynt ar y ddarpariaeth sy'n cael ei chario yn y Fantolen. Adolygir setliadau amcangyfrifedig ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol; lle y daw bellach yn llai na thebygol y bydd trosglwyddo manteision economaidd yn ofynnol (neu lle caiff setliad is na'r disgwyl ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Lle disgwylir y bydd rhan o'r taliad, neu'r taliad cyfan, sy'n ofynnol i setlo darpariaeth yn cael ei adfer oddi wrth barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), cydnabyddir bod hyn yn incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol dim ond os ydyw fwy neu lai'n sicr y bydd ad-daliad yn cael ei wneud os bydd yr Awdurdod yn setlo'r ymrwymiad.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ymrwymiad posibl ar yr Awdurdod, a bydd ei bodolaeth ddim ond yn cael ei chadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu beidio, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod. Mae rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nid yw naill ai'n debygol y bydd all-lif o adnoddau yn ofynnol, neu ni all swm yr ymrwymiad gael ei fesur mewn modd dibynadwy.

Ni chydabyddir rhwymedigaethau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Mae ased digwyddiadol yn codi yn sgil digwyddiad sy'n rhoi ased posibl i'r Awdurdod, y bydd ei fodolaeth ddim ond yn cael ei gadarnhau yn sgil digwyddiadau ansicr yn y dyfodol, neu beidio, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod.

Ni chydabyddir asedau digwyddiadol yn y Fantolen, ond cânt eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon pan fo'n debygol y bydd yna fewnlif o fanteision economaidd neu botensial o ran gwasanaeth.

16. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel Cronfeydd Wrth Gefn i ddibenion polisi yn y dyfodol neu er mwyn mynd i'r afael â threuliau annisgwyl. Caiff Cronfeydd Wrth Gefn eu creu trwy drosglwyddo symiau allan o Falans y Gronfa Gyffredinol. Caiff y cronfeydd hyn eu hegluro yn y nodiadau perthnasol i'r Fantolen.

Cedwir Cronfeydd Wrth Gefn penodol i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, trethiant lleol, ymddeoliad a buddion cyflogaion, ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gall yr Awdurdod eu defnyddio.

17. Treth ar Werth (TAW)

Caiff y TAW sy'n daladwy ei chynnwys fel traul dim ond i'r graddau nad yw'n adferadwy gan Gyllid a Thollau Ei Fawrhydi (CTHEF). Caiff y TAW sy'n dderbyniadwy ei heithrio o'r incwm.

Nodyn 2 – Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd, ond Nas Mabwysiadwyd

Lle bo Safon newydd wedi cael ei chyhoeddi ond heb gael ei mabwysiadu hyd yma gan y Cod, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid cyfrifyddol. Y safonau a gyflwynwyd gan God 2026/27 lle mae datgeliadau'n ofynnol yn y datganiadau ariannol 2025/26 yw:

- a) Diwygiadau i FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Diwygiadau i asedau Treftadaeth) a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2024.
- b) Diwygiadau i Ddosbarthu a Mesur Offerynnau Ariannol (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7) a gyhoeddwyd ym mis Mai 2024
- c) Gwelliannau blynyddol i safonau cyfrifyddu IFRS – Cyfrol 11 a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2024
- d) Contractau sy'n Cyfeirio at Drydan sy'n Ddibynol ar Natur (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7) a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024

Ni ragwelir y bydd y diwygiadau uchod yn effeithio'n sylweddol ar yr wybodaeth a ddarperir yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

Nodyn 3 – Dyfarniadau Beirniadol o ran Cymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1, bu'n rhaid i'r Awdurdod wneud dyfarniadau penodol am drafodiadau cymhleth neu'r rheiny a oedd yn cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r dyfarniadau beirniadol a wnaed yn y Datganiad o Gyfrifon fel a ganlyn:

- Mae yna gryn ansicrwydd ynghylch lefel y cyllid ar gyfer llywodraeth leol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi pennu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i awgrymu bod asedau'r Awdurdod, o bosibl, yn ddifffgiol o ganlyniad i'r angen i leihau lefelau'r gwasanaethau a ddarperir.
- Caiff asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar eu gwerth cyfredol eu hailbrisio yn ddigon rheolaidd, fel sy'n ofynnol o dan bolisi cyfrifyddu'r Awdurdod ar gyfer 'Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar', a hynny o leiaf bob pum mlynedd, er mwyn sicrhau nad yw eu swm parhau yn sylweddol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn. Cynhaliwyd ailbrisiad pum mlynedd o'r holl asedau eiddo ar 1 Ebrill 2025. Cynhaliwyd yr ymarfer ailbrisio gan Briswyr Cyngor Sir Caerfyrddin. Mae'r gwerthusiadau wedi'u cynnal yn unol â Safonau Byd-eang y Llyfr Coch - Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig. Archwiliwyd yr holl asedau naill ai'n fewnol neu'n allanol, yn ôl yr angen, gan gyfeirio at gynlluniau adeiladu a safle sydd ar gael.

Nodyn 4 – Rhagdybiaethau a wnaed ynghylch y Dyfodol a Ffynonellau Mawr Eraill o Ansicrwydd o ran Amcangyfrifon

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynghylch y dyfodol, neu sydd, fel arall, yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon trwy ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol, a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir pennu balansau yn gwbl sicr, gallai'r gwir ganlyniadau fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, y mae iddynt risg sylweddol o gael eu haddasu'n berthnasol yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod, fel a ganlyn:

- Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar – caiff asedau anghyfredol eu dibrisio dros oesau defnyddiol sy'n ddibynnu ar ragdybiaethau ynghylch lefel yr atgyweiriadau a'r gwaith cynnal a chadw a fydd yn codi mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd sydd ohoni yn golygu nad oes sicrwydd y bydd yr Awdurdod yn gallu cynnal ei wariant cyfredol ar atgyweiriadau a gwaith chynnal a chadw, gan fwrw amheuaeth ar yr oesau defnyddiol a bennir ar gyfer asedau. Os bydd oes ddefnyddiol yr ased yn lleihau, bydd dibrisiant yn cynyddu a swm cario ymlaen yr ased yn gostwng.
- Rhwymedigaethau pensiwnau – mae amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net ar gyfer talu pensiwnau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n gysylltiedig â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu, newidiadau o ran oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau, ac, ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, y tâl disgwylidig ar asedau'r gronfa pensiwn. Cyflogir Actiwariaid Ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ar y rhagdybiaethau i'w rhoi ar waith. Cyfeiriwch at Nodyn 30 ar gyfer dadansoddiad o sensitifrwydd rhwymedigaeth pensiwn.

Nodyn 5 – Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen

Cafodd y Datganiad o Gyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi gan y Prif Swyddog Cyllid (Trysorydd / Swyddog Adran 151) ar y dyddiad a nodir ar dudalen 13. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Lle roedd digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa ar 31 Mawrth 2026, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi cael eu haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith yr wybodaeth hon.

Ni chafwyd yr un digwyddiad perthnasol ar ôl dyddiad y Fantolen.

Nodyn 6 – Nodyn i'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid

2025/26				
	Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net £000	Addasiadau Statudol i Bensiynau Net £000	Gwahaniaethau Cyfanswm yr Eraill £000	Addasiadau £000
Darparu Gwasanaethau Tân	5,584	(20,591)	(113)	(15,120)
Cost Net Gwasanaethau	5,584	(20,591)	(113)	(15,120)
Incwm a Gwariant Arall	(3,378)	19,039	0	15,652
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,197	(1,552)	(113)	532
2024/25				
	Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net £000	Addasiadau Statudol i Bensiynau Net £000	Gwahaniaethau Cyfanswm yr Eraill £000	Addasiadau £000
Darparu Gwasanaethau Tân	4,972	(13,927)	88	(8,867)
Cost Net Gwasanaethau	4,972	(13,927)	88	(8,867)
Incwm a Gwariant Arall	(2,972)	17,989	0	15,017
Gwahaniaeth rhwng y Tâl Statudol a'r Gwarged neu'r Diffyg yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2,000	4,062	88	6,150

Addasiadau Statudol i Gyfalaf Net – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac amhariad ac enillion a cholledion ailbrisio yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – mae'n addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf, gyda'r incwm yn cael ei drosglwyddo wrth waredu asedau, a'r symiau'n cael eu dileu ar gyfer yr asedau hynny.
- Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi – costau statudol cyllido cyfalaf, h.y. caiff Darpariaeth Isafswm Refeniw a chyfraniadau refeniw eraill eu tynnu o incwm a gwariant arall gan na ellir codi tâl am y rhain o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol – caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm nad yw'n daladwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Caiff grantiau refeniw eu haddasu o'r rhai sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn i'r rhai sy'n dderbyniadwy heb amodau neu yr oedd yr amodau ar eu cyfer wedi'u bodloni trwy gydol y flwyddyn. Caiff y llinell Trethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol ei chredydu â grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn heb amodau neu yr oedd yr amodau ar eu cyfer wedi'u bodloni yn y flwyddyn.

Addasiadau Statudol i Bensiynau Net – newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu incwm a gwariant sy'n ymwneud â phensiwn, sef IAS 19 Buddion Cyflogeion:

- Ar gyfer Gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a delir gan yr Awdurdod, yn unol â'r hyn a ganiateir yn ôl statud, a'u hamnewid am gostau'r gwasanaeth cyfredol a chostau'r gwasanaeth yn y gorffennol.
- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, codir tâl ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr am y llog net ar rwymedigaeth y buddion wedi'u diffinio.

Gwahaniaethau Eraill rhwng symiau sy'n cael eu debydu/credydu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r symiau sy'n daladwy/dderbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn nodi'r addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol mewn perthynas â'r gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a disgowntiau.
- Mae'r tâl a godir o dan Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir codi tâl amdano o dan reoliadau statudol ac y rhagwelid y byddai'n dod i law ar ddechrau'r flwyddyn, a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru, gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion yn y Gronfa Gasglu yn y dyfodol.

Nodyn 7 – Incwm a Gwariant wedi'u Dadansoddi yn ôl Natur

2024/25 £000		2025/26 £000
	Gwariant	
43,022	Costau Cyflogeion	41,359
13,436	Costau Gweithredu Eraill	14,125
11,526	Gwasanaethau Cymorth	12,256
4,971	Dibrisiant, Amorteiddiad, Amhariad ac Ailbrisio	5,583
1,170	Llog a Dalwyd	978
462	Colled / (Enillion) ar waredu asedau	(29)
74,587	Cyfanswm y Gwariant	74,272
	Incwm	
(929)	Ffioedd, Taliadau ac Incwm Arall y Gwasanaeth	(995)
(269)	Llog ac Incwm Buddsoddi	(322)
(68,555)	Ardollau gan Awdurdodau Unedol	(72,874)
(2,141)	Grantiau'r Llywodraeth, Cyfraniadau a Rhoddion	(1,791)
(71,894)	Cyfanswm yr Incwm	(75,982)
2,693	(Gwarged) neu Ddiffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(1,710)

Refeniw o Gontractau â Derbynwyr Gwasanaethau

Mae'r Awdurdod wedi cynnal adolygiad o'i ffrydiau incwm sy'n bodloni'r gofynion ar gyfer IFRS 15 Contractau Refeniw. Oherwydd y gwerth ar 31 Mawrth 2026, ystyriwyd ei fod yn amherthnasol ei gynnwys yn y cyfrifon, ac mae Nodyn 7 yn darparu digon o wybodaeth.

Nodyn 8 – Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Reoliadau

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir, er mwyn sicrhau bod yr adnoddau a nodir gan ddarpariaethau statudol yn rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i dalu gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol. Mae'r canlynol yn amlinellu disgrifiad o'r Cronfeydd Wrth Gefn y gwneir yr addasiadau yn unol â nhw.

- Balans y Gronfa Gyffredinol – y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau unrhyw Awdurdod gael eu talu iddi, ac allan o ba un y caiff holl rwymedigaethau'r Awdurdod eu bodloni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu'n wahanol. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol pan ddylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol, ac ni fydd hyn o reidrwydd yn unol ag arferion cyfrifyddu cywir. Felly, mae Balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi ei rymuso'n statudol i'w gwario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu ar y diffyg yn yr adnoddau y mae'n ofynnol i'r Awdurdod eu hadfer) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.
- Mae Cronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf yn dal yr enillion o waredu tir ac asedau anghyfredol eraill, sydd wedi'u hatal trwy statud rhag cael eu defnyddio, ac eithrio i ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i gael eu gosod o'r neilltu i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae balans y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i gael eu defnyddio i'r dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

2024/25				Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Reoliadau	2025/26			
Y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi £000	Derbyniadau Cyfalaf £000	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy £000		Y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi £000	Derbyniadau Cyfalaf £000	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £000	Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy £000
(4,642)	0	(4,642)	4,642	Dibrisiant	(4,737)	0	(4,737)	4,737
(489)	0	(489)	489	Amhariad ac Anwellhaol	(865)	0	(865)	865
228	0	228	(228)	Enillion / (Colledion) o ganlyniad i ailbrisio Eiddo	87	0	87	(87)
(69)	0	(69)	69	Amorteiddiad Anniriaethol	(69)	0	(69)	69
(462)	(78)	(540)	540	Gwaredu asedau anghyfredol	29	(70)	(41)	41
0	0	0	0	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Gronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	214	0	214	(214)
174	0	174	(174)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Grantiau	20	0	20	(20)
0	78	78	(78)	Gwariant Cyfalaf a Ariennir gan Dderbyniadau	0	70	70	(70)
3,260	0	3,260	(3,260)	Ariannu Cyfalaf Darpariaeth Isafswm Refeniw	3,122	0	3,122	(3,122)
(2,000)	0	(2,000)	2,000		(2,199)	0	(2,199)	2,199
(26,343)	0	(26,343)	26,343	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(26,056)	0	(26,056)	26,056
22,281	0	22,281	(22,281)	Cyfraniadau Pensiwn y Cyflogwr a thaliadau l Bensiynwyr	27,608	0	27,608	(27,608)
(4,062)	0	(4,062)	4,062		1,552	0	1,552	(1,552)
(88)	0	(88)	88	Symudiadau yn y Croniad Absenoldeb Cronedig	114	0	114	(114)
(6,150)	0	(6,150)	6,150	Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail gyllido o dan reoliadau	(533)	0	(533)	533

Nodyn 9 – Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

	Balans ar 1 Ebrill 2024	Trosglwyddia dau i Mewn 2024/25	Trosglwyddi adau Allan 2024/25	Trosglwyd- diadau Rhwyng Cronfeydd Wrth Gefn	Dyraniad i'r Cyfalaf	Balans ar 31 Mawrth 2025	Trosglwy -ddiadau i Mewn 2025/26	Trosglwy -ddiadau Allan 2025/26	Trosglwyd -diadau Rhwyng Cronfeydd Wrth Gefn	Dyraniad i'r Cyfalaf	Balans ar 31 Mawrth 2026
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans y Gronfa Gyffredinol	(2,000)	(184)	0	0	0	(2,184)	(272)	0	0	0	(2,456)
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi:											
Cronfa Buddsoddi i Arbed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Y Gronfa Gyfalaf	(183)	(1,210)	0	0	0	(1,393)	(1,838)	28	4	214	(2,985)
Digwyddiadau Mawr	(400)	0	0	0	0	(400)	0	0	0	0	(400)
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	(514)	(275)	0	0	0	(789)	(62)	196	(4)	0	(659)
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Cydraddoli Ardollau	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meddalwedd a Chyfathrebu	(1,394)	(614)	0	0	0	(2,008)	(614)	0	0	0	(2,622)
Rheoli Risgiau	(99)	(100)	0	0	0	(199)	0	0	0	0	(199)
Rheoli Newid – Cyflogeion a Phensiynau	(1,000)	0	0	0	0	(1,000)	0	0	0	0	(1,000)
Diogelwch Gweithwyr	(422)	(14)	0	0	0	(436)	0	0	0	0	(436)
Ailgyflunio Gwasanaeth	(104)	(1,060)	0	0	0	(1,164)	0	106	0	0	(1,058)
Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(4,116)	(3,273)	0	0	0	(7,389)	(2,514)	330	0	214	(9,359)
Derbyniadau Cyfalaf	0	(78)	0	0	78	0	(70)	0	0	70	0
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(6,116)	(3,535)	0	0	78	(9,573)	(2,856)	330	0	284	(11,815)

Manylir ar ddiben y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a ddelir gan yr Awdurdod yn y tabl canlynol:

Enw	Diben
Balans y Gronfa Gyffredinol	Cronfa Wrth Gefn heb ei Chlustnodi a gynhelir i liniaru effaith argyfyngau a gwrthbwysu effaith digwyddiadau annisgwyl.
Cydraddoli Ardollau	I'w ddefnyddio i "liniaru" newidiadau yn yr ardoll a godir bob blwyddyn i'r Awdurdodau Unedol cyfansoddol.
Buddsoddi i Arbed	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau er mwyn galluogi'r Awdurdod i fuddsoddi yn y broses o drawsnewid ei wasanaethau a gwireddu gostyngiadau o ran costau/effeithlonrwydd yn y dyfodol.
Y Gronfa Gyfalaf	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau ychwanegol ar gyfer y rhaglen gyfalaf, gan gynnig hyblygrwydd mewn perthynas ag ariannu buddsoddiad cyfalaf.
Digwyddiadau Mawr	Cyllid wedi'i neilltuo at ddigwyddiadau untro nad ydynt yn rhan o'r gweithgarwch arferol o ran darparu gwasanaethau. Caiff ei hail-lenwi trwy'r gyllideb sylfaenol yn y blynyddoedd i ddod er mwyn cynnal y lefel sy'n ofynnol i reoli digwyddiadau mawr.
Codi Arian ac Incwm Amrywiol wedi'i Glustnodi	Gwargedion a gynhyrchir gan gynlluniau gwahanol, e.e. defnyddio'r cynllun aberthu cyflog i lesio car a digwyddiadau codi arian i ddibenion penodol.
Meddalwedd a Chyfathrebu	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i ddarparu adnoddau i gyllido buddsoddiad seilwaith TGCh untro, yn ogystal â rhwydwaith gwasanaethau brys yn y dyfodol.
Rheoli Risgiau	Cronfa Wrth Gefn a gynhelir i fynd i'r afael â'r posibilrwydd y bydd yr Awdurdod yn dod i gysylltiad â hawliadau o dan ei drefniadau yswiriant; i ddarparu hyblygrwydd mewn perthynas ag ansefydlogrwydd y farchnad yswiriant; ac i ddarparu adnoddau er mwyn cymryd camau i wella sefyllfa'r Awdurdod o ran dod i gysylltiad â risg.
Cyflogeion a Phensiwn	Wedi'i gynnal i dalu costau untro sy'n gysylltiedig â chyflogeion: e.e. yr ombwdsmon pensiynau, tribiwnlysoedd cyflogaeth, diswyddiadau.
Diogelwch Gweithwyr	Wedi'i gynnal i ateb y galwadau am sicrhau a gwella diogelwch Diffoddwyr Tân gan gynnwys gofynion offer a hyfforddiant.
Ad-drefnu'r Gwasanaeth	Wedi'i gynnal i gefnogi'r Awdurdod i fynd i'r afael â phwysau fydd yn codi yn y dyfodol o ofynion rheoleiddio a deddfwriaethol, ac i fuddsoddi mewn trawsnewid y gwasanaeth.
Derbyniadau Cyfalaf	Yn cadw'r enillion a ddaw i law yn sgil gwerthu asedau, sydd ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol.

Nodyn 10 – Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

2024/25		2025/26
£000		£000
1,165	Llog sy'n daladwy a ffioedd tebyg	979
17,989	Llog net ar rwymedigaeth (ased) y buddion diffiniedig net	19,039
(6)	Symudiadau yn y Ddarpariaeth Drwgddyled	(2)
2	Drwgddyledion wedi'u Dileu	0
(269)	Llog sy'n dderbyniadwy ac incwm tebyg	(322)
18,881	Cyfanswm	19,694

Nodyn 11 – Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol

2024/25		2025/26
£000		£000
(68,555)	Ardollau gan awdurdodau cyfansoddol	(72,874)
(174)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(20)
(68,729)	Cyfanswm	(72,894)

Nodyn 12 – Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

IFRS 16 – Lesddalwyr

Mae pob ased hailddefnyddia wedi'i gynnwys yn y categori "Cerbydau, Offer, Dodrefn ac Offer". Ar 31 Mawrth 2026 mae'r rhifau ar gyfer asedau hailddefnyddia a lesddalwyr a ddosbarthwyd yn flaenorol fel lesddalwyr cyllid yn ei datgelu yn Nodyn 28.

Symudiadau hyd at 31 Mawrth 2026	Tir ac Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Chyfarpar £000	Asedau Seilwaith £000	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu £000	Cyfanswm Eiddo, Peirianna a Chyfarpar £000
Cost neu Brisiad: Gwerth Gros ar Bapur ar 31 Mawrth 2025	69,822	48,098	344	2,731	120,995
Ychwanegiadau	1,208	1,214	0	53	2,475
Gwariant Anwellhaol	(865)	0	0	0	(865)
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig a ddilëwyd i'r Gwerth Gros ar Bapur	(283)	0	0	0	(283)
Cynnydd/(gostyngiadau) ailbrizio a gydnabyddir yn y gronfa ailbrizio	5	0	0	0	5
Cynnydd/(gostyngiadau) ailbrizio a gydnabyddir yn y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	87	0	0	0	87
Datgydnabod – gwaredu	0	(320)	0	0	(320)
Ailddosbarthu a throsglwyddo	0	0	0	0	0
Cost neu Brisiad: Gwerth Gros ar Bapur ar 31 Mawrth 2026	69,974	48,992	344	2,784	122,094
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig ar 31 Mawrth 2025	(412)	(19,766)	(159)	0	(20,337)
Dibrisiant a ddilëir i'r Gwarged / Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(2,136)	(2,593)	(8)	0	(4,737)
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig a ddilëwyd i'r Gwerth Gros ar Bapur	283	0	0	0	283
Colledion amhariad/(gwrthdroi) a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbrizio	0	0	0	0	0
Colledion amhariad/(gwrthdroi) a gydnabyddir yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau	0	0	0	0	0
Datgydnabod – gwaredu	0	232	0	0	232
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig ar 31 Mawrth 2026	(2,265)	(22,127)	(167)	0	(24,559)
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2025	69,410	28,332	185	2,731	100,658
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2026	67,709	26,865	177	2,784	97,535

Symudiadau hyd at 31 Mawrth 2025	Tir ac Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Chyfarpar £000	Asedau Seilwaith £000	Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu £000	Cyfanswm Eiddo, Peirianna a Chyfarpar £000
Cost neu Brisiad: Gwerth Gros ar Bapur ar 31 Mawrth 2024	65,949	46,800	344	4,925	118,018
Cydnabod Asedau Hawl i'w Defnyddio	0	745	0	0	745
Cost neu Brisiad: Gwerth Gros ar Bapur ar 1 Ebrill 2024	65,949	46,800	344	4,925	118,018
Ychwanegiadau	869	450	0	124	1,443
Gwariant Anwellhaol	(489)	0	0	0	(489)
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig a ddilëwyd i'r Gwerth Gros ar Bapur	(1,937)	0	0	0	(1,937)
Cynnydd/(gostyngiadau) ailbriso a gydnabyddir yn y gronfa ailbriso	5,202	0	0	0	5,202
Cynnydd/(gostyngiadau) ailbriso a gydnabyddir yn y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	228	0	0	0	228
Datgydnabod – gwaredu	0	(2,215)	0	0	(2,215)
Ailddosbarthu a throsglwyddo	0	2,318	0	(2,318)	0
Cost neu Brisiad: Gwerth Gros ar Bapur ar 31 Mawrth 2025	69,822	48,098	344	2,731	120,995
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig ar 31 Mawrth 2024	(313)	(18,844)	(150)	0	(19,307)
Dibrisiant a ddilëir i'r Gwarged / Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(2,036)	(2,597)	(9)	0	(4,642)
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig a ddilëwyd i'r Gwerth Gros ar Bapur	1,937	0	0	0	1,937
Colledion amhariad/(gwrthdroi) a gydnabyddir yn y gronfa Ailbriso	0	0	0	0	0
Colledion amhariad/(gwrthdroi) a gydnabyddir yn y gwarged/diffyg ar ddarparu gwasanaethau	0	0	0	0	0
Datgydnabod – gwaredu	0	1,675	0	0	1,675
Dibrisiant ac Amhariad Cronedig ar 31 Mawrth 2025	(412)	(19,766)	(159)	0	(20,337)
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2024	65,636	27,956	194	4,925	98,711
Gwerth Net ar y Llyfrau ar 31 Mawrth 2025	69,410	28,332	185	2,731	100,658

Ymrwymadau Cyfalaf

Ar 31 Mawrth 2026, roedd yr Awdurdod wedi ymrwymo i nifer o gontractau ar gyfer adeiladu neu wella eiddo, peiriannau ac offer yn 2025/26 a blynyddoedd i ddod a gyllidebwyd i gostio £3.201 milliwn. Roedd ymrwymadau tebyg ar 31 Mawrth 2025 yn £1.181 miliwn.

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod yr ymrwymadau cyfalaf mawr canlynol

- £2.042m ar gyfer peiriannau rheng flaen
- £0.490m ar gyfer cerbydau gweithredol

Ailbrisiadau ac Amhariadau

Yn unol â pholisi cyfrifyddu, rhaid i asedau a gynhwysir yn y Fantolen ar eu gwerth cyfredol gael eu hailbrizio yn ddigon rheolaidd, a hynny o leiaf bob pum mlynedd, er mwyn sicrhau nad yw eu swm cario ymlaen yn sylweddol wahanol i'w gwerth cyfredol ar ddiwedd y flwyddyn. Cynhaliwyd yr ailbrisiad pum mlynedd diwethaf ar 1 Ebrill 2025.

Cynhaliwyd yr adolygiad ailbrisiadau gan aelod o Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig, a gyflogwyd gan Gyngor Sir Caerfyrddin. ac fe'i cynhaliwyd yn unol â Safonau Byd-eang y Llyfr Coch - Gwerthusiad Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar Anweithredol (Asedau Dros Ben)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau dros ben.

Nodyn 13 – Asedau Anniriaethol

Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am ei feddalwedd fel asedau anniriaethol, i'r graddau nad yw'r feddalwedd yn rhan annatod o system TG penodol, ac y gwneir cyfrif amdani yn rhan o'r eitem galedwedd yn eiddo, peiriannau a chyfarpar. Mae'r asedau anniriaethol yn cynnwys trwyddedau a brynwyd a meddalwedd a gynhyrchwyd yn fewnol, fel ei gilydd.

Pennir oes ddefnyddiol gyfyngedig ar gyfer pob meddalwedd, a hynny'n seiliedig ar asesiadau o'r cyfnod y disgwylir i'r feddalwedd fod o ddefnydd i'r Awdurdod. Pennir oes ddefnyddiol o 10 mlynedd ar gyfer y prif gyfresi meddalwedd a ddefnyddir gan yr Awdurdod.

Mae'r symudiad ar falansau yr asedau anniriaethol yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2024/25		2025/26
£000		£000
Gwerth Gros ar Bapur		
882	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	882
0	Ychwanegiadau	0
0	Amhariad	0
0	Datgydnabod	0
882	Balans Terfynol ar 31 Mawrth	882
Amorteiddiad Cronedig		
(559)	Ar 1 Ebrill	(628)
(69)	Amorteiddiad	(69)
0	Amhariad	0
0	Datgydnabod	0
(628)	Balans Terfynol ar 31 Mawrth	697
Gwerth Net ar Bapur		
323	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	254
254	Balans terfynol ar 31 Mawrth	185

Nodyn 14 – Offerynnau Ariannol

Caiff y categorïau canlynol o Offerynnau Ariannol eu cario yn y Fantolen:

	Hirdymor 31 Mawrth 2025 £000	Hirdymor 31 Mawrth 2026 £000	Cyfredol 31 Mawrth 2025 £000	Cyfredol 31 Mawrth 2026 £000
Asedau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod	0	0	3,378	3,118
Dyledwyr	25	29	5,342	4,620

Rhwymedigaethau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:

Benthyca	(25,465)	(22,465)	(5,500)	(3,000)
Llog Cronedig	0	0	(230)	(162)
Cyfanswm Benthyca	(25,465)	(22,465)	(5,730)	(3,162)
Rhwymedigaethau'r Lesoedd Cyllid	(1,377)	(994)	(599)	(562)
Credydwyr	0	0	(5,410)	(7,173)

	2024/25		2025/26	
Incwm, Treuliau, Enillion a Cholledion	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Rhwymedigaethau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000	Asedau ariannol wedi'u mesur ar gost amorteiddiedig £000
Cost llog	1,166	0	978	0
Cyfanswm y traul yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,166	0	978	0
Incwm llog	0	(269)	0	(322)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(269)	0	(322)
Colledion / (enillion) net ar gyfer y flwyddyn	1,166	(269)	978	(322)

Offerynnau Ariannol – Gwerth Teg

Caiiff rhwymedigaethau ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a symiau derbyniadwy eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/rhwymedigaethau hirdymor gyda llog cronedig mewn asedau/rhwymedigaethau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llifoedd arian parod sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- Ar gyfer benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) a benthyciadau eraill sy'n daladwy, defnyddiwyd benthyciadau gan y PWLB er mwyn darparu'r gwerth teg o dan weithdrefnau adfer dyledion y PWLB;
- Ni chydabyddir unrhyw ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhén llai na 12 mis, neu pan fo'n swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall, ystyrir mai'r gwerth teg yw'r swm cario ymlaen neu'r swm y codir tâl amdano;
- Ystyrir mai gwerth teg swm sy'n dderbyniadwy trwy fasnach neu fel arall yw'r swm sydd ar yr anfoneb neu y codir tâl amdano.

Mae'r gwerthoedd teg a gyfrifwyd fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2026	
	Swm cario ymlaen	Gwerth Teg	Swm cario ymlaen	Gwerth Teg
	£000	£000	£000	£000
PWLb	27,965	24,949	25,465	22,418
Dyled nad yw i'r PWLB	3,000	3,044	0	0
Cyfanswm	30,965	27,993	25,465	22,418

Ar 31 Mawrth 2026 a 31 Mawrth 2025 mae'r gwerth teg, ar cyfraddau llog newydd, yn is na'r swm cario ymlaen oherwydd byddai ad-dalu holl ddyled Y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb) yn arwain at leihad ad-dalu cynnar net, sy'n gysylltiedig â chyfraddau llog benthycia cyfredol uwch. Oherwydd y cyfnodau benthycia gwahanol a'r cyfraddau llog benthycia gwahanol, mae yna fenthyciadau yn y portffolio sydd â gostyngiad ad-dalu cynnar ac eraill â phremiwm ad-dalu cynnar.

Mae benthyciadau ar lefel 2 yn yr Hierarchaeth Gwerth Teg, hynny yw maen nhw wedi'u prisiau ar brisiau sy'n weladwy naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

Nodyn 15 – Dyledwyr

31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2026
£000	Dyledwyr Byrdymor	£000
4,545	Cyrff Llywodraeth Ganolog	3,569
142	Awdurdodau Lleol Eraill	84
124	Cyrff y GIG	70
107	Endidau ac Unigolion Eraill	321
432	Taliadau Ymlaen Llaw	582
(8)	Darpariaeth ar gyfer dyledion anadferadwy	(6)
5,342	Cyfanswm y Dyledwyr	4,620

31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2026
£000	Dyledwyr Hirdymor	£000
25	Endidau ac Unigolion Eraill	29
25	Cyfanswm y Dyledwyr	29

Nodyn 16 – Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod

31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2026
£000		£000
2,378	Arian Parod a Balansau Banc	1,118
1,000	Adneuon Byrdymor	2,000
3,378	Cyfanswm yr Arian Parod a'r Hyn sy'n Cyfateb i Arian Parod	3,118

Nodyn 17 – Credydwyr

31 Mawrth 2025		31 Mawrth 2026
£000		£000
(1,624)	Cyrff Llywodraeth Ganolog	(2,425)
(763)	Awdurdodau Lleol Eraill	(1,227)
(3,006)	Endidau ac Unigolion Eraill	(3,509)
(17)	Derbyniadau Ymlaen Llaw	(12)
(5,410)	Cyfanswm y Credydwyr	(7,173)

Nodyn 18 – Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy

31 Mawrth 2025

31 Mawrth 2026

£000		£000
(37,923)	Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(36,732)
(25,065)	Cyfrif Addasu'r Cyfalaf	(24,062)
347,754	Y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn	353,962
902	Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd	788
285,668	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Annefnyddiadwy	293,954

Nodyn 18a – Y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn yn cynnwys yr enillion a wneir gan yr Awdurdod o ganlyniad i gynnydd yng ngwerth ei eiddo, ei beiriannau a'i gyfarpar, ynghyd â'i asedau anniriaethol.

Bydd y balans yn gostwng pan fydd asedau sydd ag enillion cronedig:

- yn cael eu hailbrisio ar i lawr neu yn lleihau o ran gwerth, a'r enillion yn cael eu colli
- yn cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiant, neu
- yn cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa Wrth Gefn yn cynnwys dim ar wahân i'r enillion ailbrisio sydd wedi cronni er 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Wrth Gefn. Caiff enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw eu cyfuno yn y balans ar Gyfrif Addasu'r Cyfalaf.

2024/25 £000		2025/26 £000
(33,793)	Balans ar 1 Ebrill	(37,923)
(5,202)	Ailbrisiad ar i fyny ar gyfer asedau	(3,582)
0	Ni chodir tâl am ailbrisiad ar i lawr ar gyfer asedau na cholledion amhariad oherwydd diffygiant ar y Gwarged na'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	3,576
(5,202)	Ni chodir tâl am warged neu ddiffyg o ailbrisio asedau anghyfredol ar y Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau	(6)
1,072	Y gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	1,195
0	Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a waredwyd	0
1,072	Y swm a ddilëir i Gyfrif Addasu'r Cyfalaf	1,195
(37,923)	Balans ar 31 Mawrth	(36,734)

Nodyn 18b – Cyfrif Addasu'r Cyfalaf

Mae Cyfrif Addasu'r Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol, ac ar gyfer ariannu'r gwaith o gaffael neu adeiladu'r asedau hynny, neu ychwanegu atynt, o dan ddarpariaethau statudol. Caiff y Cyfrif ei ddebydu o ran y gost caffael ac adeiladu, neu gostau dilynol, gan y codir tâl am ddibrisiant, colledion oherwydd amhariad, ac amorteiddiadau ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau adfer o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn er mwyn trosi ffigurau gwerth teg a chyfredol yn sail costau hanesyddol). Caiff y cyfrif ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i fod yn gyllid ar gyfer y costau caffael ac adeiladu a chostau dilynol.

Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi ac enillion, a gydnabyddir ar asedau rhoddedig sydd eto i'w defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbrisio a gronnwyd ar eiddo, peiriannau a chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn i ddal enillion o'r fath.

2024/25		2025/26
£000		£000
(25,992)	Balans ar 1 Ebrill	(25,065)
5,130	Taliadau ar gyfer dibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	5,602
69	Amorteiddiad ac Amhariad asedau anniriaethol	69
(228)	Colledion / (enillion) ailbrisio ar eiddo, peiriannau ac offer	87
540	Symiau'r asedau anniriaethol a ddilëir wrth waredu neu werthu yn rhan o'r enillion/colledion o'u gwaredu i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	41
5,511	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	5,625
(1,072)	Symiau a addaswyd ac a ysgrifennwyd allan o'r Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	(1,195)
4,439	Swm net a ddilëir o ran cost asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	4,430
(78)	Y defnydd o Gronfa Wrth Gefn y Derbyniadau Cyfalaf i gyllido gwariant cyfalaf newydd	(70)
(174)	Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf a gredydwyd i'r Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac a ddefnyddiwyd i gyllido cyfalaf	(20)
(3,260)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf y codir tâl amdano ar y Gronfa Gyffredinol	(3,122)
0	Gwariant Cyfalaf y codir tâl amdano ar y Gronfa Gyffredinol	(215)
(3,512)	Cyllid cyfalaf a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn:	(3,427)
(25,065)	Balans ar 31 Mawrth	(24,062)

Nodyn 18c – y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn

Mae'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn amsugno'r gwahaniaethau o ran amseriad sy'n codi o ganlyniad i drefniadau cyfrifyddu gwahanol ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn gwneud cyfrif am fuddion ôl-gyflogaeth yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, a hynny oherwydd bod y buddion yn cael eu hennill gan gyflogaeth sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan wedyn ddiweddarau'r rhwymedigaethau a gydnabyddir sy'n adlewyrchu chwyddiant, rhagdybiaethau sy'n newid, ac enillion ar fuddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i dalu'r costau.

Fodd bynnag, mae'r trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fuddion a enillir gael eu hariannu, a hynny am fod yr Awdurdod yn cyfrannu i'r cronfeydd pensiwn ar ran y cyflogaeth neu, yn y pen draw, yn talu unrhyw bensiynau y mae'n uniongyrchol gyfrifol amdanynt. Felly, mae balans y ddyled ar y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan gyn-gyflogaeth a chyflogaeth presennol a'r adnoddau a neilltuwyd gan yr Awdurdod i'w talu. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi cael ei neilltuo pan ddaw'n amser talu'r buddion.

2024/25		2025/26
£000		£000
386,587	Balans ar 1 Ebrill	347,754
(42,895)	Ailfesuriadau o (rwymedigaeth) / ased y buddion diffiniedig net	7,760
26,343	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i fuddion pensiwn a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	26,056
(22,281)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(27,608)
347,754	Balans ar 31 Mawrth	353,962

Nodyn 18d – Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd

Mae'r Cyfrif Absenoldebau a Gronnwyd yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai, fel arall, yn codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol o ganlyniad i gronni ar gyfer absenoldebau digolledol a enillwyd ond nas cymerwyd yn y flwyddyn, e.e. yr hawl i wyliau blynyddol wedi'i gario ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol gael ei gwrthbwysu gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif ac allan ohono.

2024/25		2025/26
£000		£000
813	Balans ar 1 Ebrill	902
89	Y gwahaniaeth rhwng y gydnabyddiaeth ariannol i swyddogion, y codir tâl amdani ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail cronadau, a'r gydnabyddiaeth y codir tâl amdani yn y flwyddyn, yn unol â gofynion statudol	(114)
902	Balans ar 31 Mawrth	788

Nodyn 19 – Llif Arian o Weithgareddau Gweithredu

Mae'r llifoedd arian ar gyfer gweithgareddau gweithredu yn cynnwys yr eitemau canlynol:

2024/25	2025/26
£000	£000
(290) Llog a gafwyd	(328)
1,199 Llog a dalwyd	1,046

Mae'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau wedi cael eu haddasu ar gyfer y symudiadau canlynol nad ydynt yn arian parod:

2024/25	2025/26
£000	£000
(4,642) Dibrisiant	(4,737)
(489) Amhariad	(865)
228 Enillion a golledion ailbrisio	87
(69) Amorteiddiad	(69)
357 (Cynnydd)/gostyngiad o ran credydwyd	(1,692)
324 Cynnydd/(gostyngiad) o ran dyledwyd	(722)
(57) Cynnydd/(gostyngiad) o ran rhestri eiddo	38
(4,062) Symudiad yn y rhwymedigaeth pensiynau	1,552
(540) Swm cario ymlaen yr asedau anghyfredol a'r asedau anghyfredol a ddelir i'w gwerthu, a werthwyd neu a ddatgydnabuwyd	(41)
(8,950) Cyfanswm	(6,449)

Mae'r gwarged neu'r diffyg o ran darparu gwasanaethau wedi cael eu haddasu ar gyfer yr eitemau canlynol, sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido:

2024/25	2025/26
£000	£000
174 Grant Cyfalaf/Cyfraniadau/Rhoddion a ddefnyddiwyd	20
78 Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	70
252 Cyfanswm	90

Nodyn 20 – Llif Arian o Weithgareddau Buddsoddi

2024/25		2025/26
£000		£000
1,443	Prynu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2,475
745	Hawl Defnyddio Asedau *	0
(78)	Enillion o ganlyniad i werthu eiddo, peiriannau a chyfarpar, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(70)
(1)	Derbyniadau eraill ar gyfer gweithgareddau buddsoddi	4
2,109	Llif arian net o weithgareddau buddsoddi	2,409

*Mae'r gwerth cymharol ar gyfer 2024/25 yn addasiad i adlewyrchu gweithrediad IFRS16 o 1 Ebrill 2024 ymlaen.

Nodyn 21 – Llif Arian o Weithgareddau Ariannu

2024/25		2025/26
£000		£000
(9,000)	Derbyniadau arian parod o ganlyniad i fenthyciadau byrdymor a hirdymor	0
(174)	Derbyniadau eraill o weithgareddau ariannu	(20)
(180)	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n disgwyl sylw mewn perthynas â lesioedd	372
11,097	Ad-dalu benthyciadau byrdymor a hirdymor	5,568
1,743	Llif arian net o weithgareddau ariannu	5,920

Nodyn 22 – Lwfansau'r Aelodau

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

2024/25		2025/26
£000		£000
80	Cyflogau	85
2	Treuliau	3
82	Cyfanswm Lwfansau'r Aelodau	88

Nodyn 23 – Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Swyddogion

Ceir manylion am y taliadau a wnaed i uwch swyddogion yr Awdurdod yn y tabl canlynol. Mae Uwch Swyddogion sy'n derbyn cyflog o £150,000 neu fwy yn cael eu henwi:

	Cyf. Nodyn	Flwyddyn	Cyflogau, Ffioedd a Lwfansau £	Ôl-daliadau Cyflogau'r Blynnyddoedd Blaenorol £	Lwfansau Treuliau £	Budd mewn Nwyddau £	Cyfraniad Pensiwn Cyflogwyr £	Cyfanswm £
Y Prif Swyddog Tân 1 – Roger Thomas	2, 5 6	2025/26	108,229	375	168	0	31,455	140,227
		2024/25	178,794	0	329	0	55,426	234,549
Y Prif Swyddog Tân 2 – Craig Flannery	4	2025/26	49,114	0	75	0	14,729	63,918
		2024/25	0	0	0	0	0	0
Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Cyflogedig – Iwan Cray	3	2025/26	26,968	0	39	0	7,270	34,277
		2024/25	0	0	0	0	0	0
Dirprwy Brif Swyddog Tân – Iwan Cray	3, 5, 6	2025/26	128,410	375	213	0	39,923	168,921
		2024/25	146,801	0	193	0	45,508	192,502
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	4, 5, 6	2025/26	91,283	375	1,032	0	28,414	121,104
		2024/25	125,486	0	252	0	38,901	164,639
Y Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau)	1, 5, 6	2025/26	128,417	375	458	1,648	19,447	150,345
		2024/25	123,907	0	704	1,098	18,710	144,419
Y Clerc / Swyddog Monitro	7, 8	2025/26	31,013	0	371	0	4,678	36,062
		2024/25	41,858	0	328	0	6,320	48,506
Clerc Dros Dro / Swyddog Monitro	8	2025/26	28,936	0	99	0	4,369	33,404
		2024/25	0	0	0	0	0	0
Trysorydd / Swyddog Adran 151	7, 9	2025/26	31,965	0	226	0	4,827	37,018
		2024/25	62,458	0	1,017	0	9,431	72,906
Trysorydd Dros Dro / Swyddog Adran 151	9	2025/26	43,096	0	713	0	6,508	50,317
		2024/25	0	0	0	0	0	0

Nodiadau

1. Yn wahanol i'r Uwch Swyddogion eraill, roedd yn ofynnol i'r Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyfarwyddwr Adnoddau) brynu tanwydd electrïg ar gyfer milltiroedd busnes ac yna hawlio treuliau yn ôl. Hefyd, cyfrifir treth ar fuddion mewn nwyddau ar sail car cwmni sy'n wahanol i Uwch Swyddogion eraill ac sy'n arwain at dreuliau a ffigyrau buddion mewn nwyddau llawer uwch.
2. Ymddeolodd y Prif Swyddog Tân 1 o'r Gwasanaeth ar 19 Hydref 2025. Ei gyflog ar adeg ymddiswyddo oedd £186,063. Cymhwyswyd dyfarniad cyflog wedi'i ôl-ddyddio i 01 Ionawr 2025 ym mis Mehefin 2025 a thalwyd ôl-ddyledion yn unol â hynny.
3. Ar ymddeoliad Prif Swyddog Tân 1, cymerodd y Dirprwy Brif Swyddog Tân drosodd ddyletswyddau Statudol y Prif Swyddog Tân yn ei rôl fel Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Cyflogedig o 20 Hydref i 14 Rhagfyr 2025.
4. Dyrchafwyd y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol i Brif Swyddog Tân 2 ar 15 Rhagfyr 2025.
5. Cymhwyswyd dyfarniad cyflog wedi'i ôl-ddyddio i 01 Ionawr 2025 ym mis Mehefin 2025 a thalwyd ôl-ddyledion yn unol â hynny.
6. Cymhwyswyd dyfarniad Cyflog o 01 Gorffennaf 2025 heb fod angen ôl-ddyddio.
7. Cymhwyswyd dyfarniad cyflog wedi'i ôl-ddyddio i 01 Ebrill 2025 ym mis Awst 2025 a thalwyd ôl-ddyledion yn unol â hynny.
8. Yn anffodus, bu farw Clerc yr Awdurdod ar 19 Hydref 2025. Penodwyd Clerc dros dro i'r Awdurdod ar 10 Tachwedd 2025 ac roedd yn dal yn ei swydd ar 31 Mawrth 2026.
9. Ymddeolodd y Trysorydd / Swyddog Adran 151 ar 30 Medi 2025. Y cyflog ar ymddeoliad oedd £63,925.00 (pro rata o £106,554). Penodwyd Pennaeth Cyllid yn Drysorydd Dros Dro / Swyddog Adran 151 o 01 Medi 2025 i hwyluso cyfnod trosglwyddo, ac roedd yn dal yn ei swydd ar 31 Mawrth 2026.

Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Swyddogion

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr Awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth ariannol o dros £60,000 ar gyfer y flwyddyn (ac eithrio cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Band Tâl	Nifer y Cyflogeion	
	2024/25	2025/26
£60,001 i £65,000	41	41
£65,001 i £70,000	18	28
£70,001 i £75,000	8	9
£75,001 i £80,000	6	9
£80,001 i £85,000	3	3
£85,001 i £90,000	3	1
£90,001 i £95,000	2	1
£95,001 i £100,000	1	3
Cyfanswm	80	95

Yn 2025/26, cymhareb cyflog y Prif Swyddog Tân i daliad cydnabyddiaeth canolrifol cyflog cyfwerth ag amser llawn yr holl gyflogeion, sef £38,881, yw 4.27:1. (Yn 2024/25, canolrif y cyflog cyfwerth ag amser llawn oedd £37,680, a'r gymhareb oedd 4.75:1).

Pecynnau Ymadael

Mae nifer y pecynnau ymadael a chyfanswm y gost fesul band, ynghyd â chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill wedi'u nodi yn y tabl isod:

Band costau pecyn gadael (yn cynnwys taliadau arbennig)	Nifer y diswyddiadau gorfodol		Nifer yr ymadawiadau cytunedig eraill		Cyfanswm nifer y pecynnau gadael yn ôl band costau		Cyfanswm cost y pecynnau gadael ymhob band (£000)	
	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26
£0- £20,000	0	0	2	1	2	1	10	10
Cyfanswm y costau a gynhwysir yn y DIGC	0	0	2	1	2	1	10	10

Nodyn 24 – Costau'r Archwiliad Allanol

Mae'r ffioedd canlynol yn daladwy mewn perthynas â'r gwaith o archwilio'r Datganiad o Gyfrifon, yr arolygiadau statudol, a'r gwasanaethau eraill nad ydynt yn ymwneud â'r archwiliad, a ddarparwyd gan archwilwyr allanol yr Awdurdod:

2024/25 £000		2025/26 £000
	Ffioedd sy'n daladwy i archwilwyr allanol mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a ddarparwyd gan yr archwilydd penodedig ar gyfer y flwyddyn ar gyfer:	
63	Gwaith Archwilio Ariannol	66
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	18
80	Cyfanswm	84

Nodyn 25 – Incwm Grant

Incwm Grant a Gredydwyd i Drethiant ac Incwm a Gwariant Grant Amhenodol

2024/25 £000		2025/26 £000
(174)	Grantiau Cyfalaf, Cyfraniadau a Rhoddion	(20)
(174)	Cyfanswm	(20)

Incwm Grant a Gredydir i Wasanaethau

2024/25 £000		2025/26 £000
	Llywodraeth Cymru:	
(365)	Cyfarpar Diogelwch yn y Cartref	(321)
(115)	Diogelwch Cymunedol Arall	(115)
(579)	Dimensiynau Newydd, USAR ac MTFA	(620)
(280)	Y Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys	(439)
(320)	Pwysau Tâl	(92)
(11)	Cronfa Galedi Covid-19	(52)
(297)	Arall *	(113)
(1,967)	Cyfanswm	(1,771)

* Grantiau (cyllid allanol) eraill sy'n cynnwys cyllid ar gyfer prosiectau bach, aniladroddus.

Mae'r Awdurdod wedi derbyn y grantiau refeniw canlynol sydd eto i'w cydnabod fel incwm gan fod amodau ynghlwm wrthynt a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r arian gael ei ddychwelyd i'r corff cyllido os nad yw'r amodau'n cael eu bodloni. Mae'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Rhwymedigaethau Cyfredol – Derbyniadau Grantiau Refeniw Ymlaen Llaw

2024/25 £000		2025/26 £000
(19)	GovTech (Llywodraeth Cymru)	0
(52)	Cronfa Galedi Covid-19 (Llywodraeth Cymru)	0
(71)	Cyfanswm	0

Nodyn 26 – Partïon perthnasol

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodiadau perthnasol i bartïon cysylltiedig – cyrff neu unigolion sydd â'r potensial i reoli'r Awdurdod neu ddylanwadu arno, neu i gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodiadau hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y cyfyngwyd ar yr Awdurdod, o bosibl, o ran ei allu i fargeinio'n rhydd â'r Partïon Cysylltiedig.

Llywodraeth Cymru (LIC)

Mae Llywodraeth Cymru yn dylanwadu'n sylweddol ar weithrediadau cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, ac yn darparu cyllid ar ffurf grantiau. Amlinellir y grantiau a gafwyd gan adrannau o'r Llywodraeth yn Nodyn 25.

Aelodau

Mae gan Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub reolaeth uniongyrchol ar bolisiâu ariannol a gweithredol yr Awdurdod. Dangosir cyfanswm y lwfansau a dalwyd i'r Aelodau yn 2025/26 yn Nodyn 22.

Mae gan yr Awdurdod drefniadau ar waith yn gofyn i Aelodau a Swyddogion nodi a datgelu trafodiadau partïon cysylltiedig.

Uwch Swyddogion

Cwblhawyd yr Uwch Swyddogion ddatganiad o ddiddordebau gyda phartïon perthnasol am y flwyddyn 2025/26.

Ni fu i'r un Swyddog ddatgan buddiant ariannol yn unol ag adran 117 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae'r Awdurdod yn cael y rhan fwyaf o'i gyllid refeniw trwy godi ardoll, yn seiliedig ar y boblogaeth, ar y chwe Chyngor Sir Unedol yn ei ardal. Mae manylion y symiau a ddaeth i law trwy ardollau i'w gweld yn naratif y Datganiad o Gyfrifon.

Mae gan yr Awdurdod Gytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG) gyda Chyngor Sir Caerfyrddin dros Wasanaethau Ariannol.

Yr Awdurdod yw'r Awdurdod Gweinyddu ar gyfer Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân. Mae manylion Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld yn Nodyn 29, ac mae cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i'w gweld ar dudalennau 68 i 79 a 83 i 85.

Mae'r tablau canlynol yn manylu ar drafodiadau a balansau gyda Phartïon Cysylltiedig, fel yr oeddent ar 31 Mawrth 2026:

Parti Cysylltiedig	Trafodiadau yn ystod y Flwyddyn		Balans 31 Mawrth 2026	
	Incwm £000	Gwariant £000	Yn ddyledus i'r Awdurdod (Dyledwr)	Yn ddyledus gan yr Awdurdod (Credydwr)
			£000	£000
Llywodraeth Cymru	(16,008)	1	1,351	0
Cyngor Sir Caerfyrddin	(15,185)	699	0	(434)
Cyngor Sir Ceredigion	(5,836)	76	0	0
Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot	(11,416)	148	0	0
Cyngor Sir Penfro	(9,986)	120	0	0
Cyngor Sir Powys	(10,740)	291	10	0
Cyngor Dinas a Sir Abertawe	(19,716)	163	0	(6)
Cyfanswm	(88,887)	1,498	1,361	(440)

Gweithrediadau ar y Cyd

Ym mis Ebrill 2014, ymrwymodd Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (GTACGC) i Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth â Heddlu De Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru (GTADC) i gydweithio i sefydlu Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus. Ym mis Hydref 2017, aeth y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus "yn fyw". Mae gan GTACGC a GTADC reolaeth ar y cyd ar y gwaith hwn, a nodir y dull y cytunwyd arno gan y ddau Wasanaeth Tân ac Achub mewn Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG). Mae'r CLG yn amlinellu set o egwyddorion lefel uchel cytunedig mewn perthynas â'r gwaith o reoli'r tîm o ddydd i ddydd. Mae Prif Swyddogion Tân y ddau Wasanaeth Tân ac Achub yn disgwyl i'r ddau Wasanaeth gydweithredu i gyflawni'r nodau ac amcanion a nodir yn yr CLG.

Roedd yr CLG yn pennu bod cyllideb y staff (costau uniongyrchol ac anuniongyrchol) yn cael ei rannu 50% yr un rhwng y ddau Wasanaeth Tân ac Achub, a hynny o'r adeg yr oedd y tîm yn weithredol (sef mis Hydref 2017). Ar gyfer 2018/19 ymlaen, aildrafodwyd yr CLG, ac arweiniodd hynny at sail ddiwygiedig – costau staff uniongyrchol: 40% i GTACGC a 60% i GTADC, a 50% yr un ar gyfer costau staff anuniongyrchol.

Yn unol â pholisi cyfrifyddu 12, mae'r cofnodion perthnasol wedi cael eu hymgorffori ym mhrif ddatganiadau ariannol yr Awdurdod. Dangosir cyfran yr Awdurdod o Gyfrif Incwm a Gwariant a Mantolen y Cytundeb ar y Cyd yn y tabl isod:

Y Cyd-ganolfan Gwasanaethau Cyhoeddus	2024/25		2025/26	
	Cyfanswm Gweithredol ar y Cyd	Cyfran GTACGC	Cyfanswm Gweithredol ar y Cyd	Cyfran GTACGC
	£000	£000	£000	£000
Refeniw				
Gwariant ar Gostau Staffio	2,939	1,176	3,094	1,238
Gwariant nad yw'n Gostau Staffio	149	74	383	191
Cyfanswm y Gwariant	3,088	1,250	3,477	1,429
Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar				
Gwerth Gros ar Bapur	406	203	742	371
Amorteiddiad Cronedig	(74)	(37)	(156)	(78)
Gwerth Net ar Bapur	332	166	586	293
Ased Anniriaethol				
Y System Gorchymyn a Rheoli:				
Gwerth Gros ar Bapur	680	340	680	340
Amorteiddiad Cronedig	(536)	(268)	(608)	(304)
Gwerth Net ar Bapur	144	72	72	36

Nodyn 27 – Gwariant Cyfalaf ac Ariannu Cyfalaf

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf y codir tâl amdano yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle bo'r gwariant cyfalaf i gael ei ariannu mewn blynyddoedd i ddod trwy godi tâl ar refeniw wrth i'r asedau gael eu defnyddio gan yr Awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynydd yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf (CFR), sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo yn hanesyddol gan yr Awdurdod ond sydd eto i gael ei ariannu. Dadansoddir yr CFR yn ail ran y nodyn hwn.

2024/25		2025/26
£000		£000
39,243	Gofyniad Agoriadol y Cyllid Cyfalaf	37,919
745	Cydnabod Asedau Hawl i'w Defnyddio *	0
39,988	Gofyniad Agoriadol y Cyllid Cyfalaf – Addaswyd ar gyfer Asedau Hawl i Ddefnyddio	37,919
	<i>Buddsoddiad Cyfalaf:</i>	
1,443	Peiriannau a Chyfarpar	2,475
0	Asedau Anniriaethol	0
1,443	Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf	2,475
	<i>Ffynonellau Cyllid:</i>	
(78)	Derbyniadau Cyfalaf	(70)
(174)	Grantiau'r Llywodraeth a chyfraniadau / rhoddion eraill	(20)
	Symiau a neilltuwyd ar sail refeniw:	
(0)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(214)
	Darpariaeth Isafswm Refeniw:	
(179)	Opsiwn 1 – gwariant cyn 31 Mawrth 2009	(172)
(2,320)	Opsiwn 3 – gwariant ar ôl 1 Ebrill 2009	(2,322)
(761)	Lesoedd	(628)
(3,512)	Cyfanswm Ffynonellau Cyllid	(3,426)
37,919	Gofyniad Cau y Cyllid Cyfalaf	36,968

*Mae'r gwerth cymharol ar gyfer 2024/25 yn addasiad i adlewyrchu gweithrediad IFRS16 o 1 Ebrill 2024 ymlaen.

Esboniad o'r symudiadau yn y flwyddyn

2024/25		2025/26
£000		£000
(1,324)	Cynydd yn yr angen sylfaenol i fenthyca (heb gymorth ariannol y llywodraeth)	(951)
(1,324)	Cynydd/(gostyngiad) yng Ngofyniad y Cyllid Cyfalaf	(951)

Nodyn 28 – Lesoedd

Awdurdod fel les ddeiliad – Asedau Hawl Defnyddio

Mabwysiadodd yr Awdurdod IFRS 16 o 1 Ebrill 2024, i gydnabod yr holl asedau hawl defnydd.

O dan IFRS 16, mae'r Awdurdod yn cydnabod asedau hailddefnyddia a rhwymedigaethau prydles ar gyfer y rhan fwyaf o brydlesi. Mae'r Awdurdod wedi penderfynu cymhwyso eithriadau cydnabod i brydlesi tymor byr ac wedi dewis peidio â chydabod asedau hailddefnyddia a rhwymedigaethau prydles ar gyfer prydlesi tymor byr sydd â thymor o 12 mis neu lai a phrydlesi asedau gwerth isel. Mae'r Awdurdod yn cydnabod y taliadau prydles sy'n gysylltiedig â'r prydlesi hyn fel treuliau ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Mae'r tabl hwn yn dangos y newid yng ngwerth asedau hailddefnyddia a gedwir o dan brydlesi gan yr Awdurdod, y mae pob un ohonynt wedi'u dosbarthu fel Cerbydau, Peiriannau, Dodrefn ac Offer.

2024/25		2025/26
£000		£000
1,488	Balans ar 1 Ebrill	1,823
745	Cydnabod Asedau Hawl i Ddefnyddio ar 1 Ebrill *	0
196	Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	255
(606)	Dibrisiant ac amorteiddiad	(523)
0	Gwarediadau	(115)
1,823	Balans ar 31 Mawrth	1,440

*Mae'r gwerth cymharol ar gyfer 2024/25 yn addasiad i adlewyrchu gweithrediad IFRS16 o 1 Ebrill 2024 ymlaen.

Trafodion o dan brydlesi

Aeth yr awdurdod i'r treuliau a'r llif arian a ganlyn mewn perthynas â phrydlesi:

2024/25	Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr	2025/26
£000		£000
39	Treuliau llog ar rwymedigaethau prydles	74
26	Treuliau sy'n ymwneud â phrydlesi tymor byr	5
0	Treuliau sy'n ymwneud â phrydlesi eithriedig ar gyfer eitemau gwerth isel	0

Dadansoddiad aeddfedrwydd o rwymedigaethau prydles

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wneud taliadau lleiaf o dan y lesddalwyr hyn sy'n cynnwys setliad y rhwymedigaeth hirdymor am y budd yn y cerbyd a gafwyd gan yr Awdurdod a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod yn y blynyddoedd i ddod tra bo'r rhwymedigaeth yn parhau i fod heb ei thalu. Mae'r taliadau les lleiaf yn cynnwys y symiau canlynol.

31 Mawrth 2025 £000	Rhwymedigaethau prydles hailddefnyddia (gwerth presennol net taliadau prydles ofynnol)	31 Mawrth 2026 £000
599	Presennol	562
1,377	Anghyfredol	994
123	Costau cyllid sy'n daladwy yn y blynyddoedd i ddod	76
2,099	Cyfanswm	1,632

Bydd y taliadau prydles gofynnol yn daladwy dros y cyfnodau canlynol:

Taliadau Prydles Ofynnol			Rhwymedigaethau Prydles	
31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2026 £000		31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2026 £000
663	608	Ymhen blwyddyn, fan bellaf	599	562
1,436	1,024	Yn hwyrach na blwyddyn, ac nid yn hwyrach na phum mlynedd	1,377	994
0	0	Yn hwyrach na phum mlynedd	0	0
2,099	1,632	Total	1,976	1,556

Nodyn 29 – Cynllun Pensiwn â Buddion wedi'u Diffinio

Cyfranogiad mewn Cynlluniau Pensiwn

Yn rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei Swyddogion, mae'r Awdurdod yn cyfrannu at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn, mewn gwirionedd, yn daladwy tan i'r cyflogai ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny), ac i'w datgelu ar yr adeg y mae'r cyflogaeth yn ennill yr hyn y bydd ganddynt hawl iddo yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei weithredu o dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin, yw llywodraethu'r cynllun. Pennir y polisi yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiwn. Penodir rheolwyr buddsoddi'r gronfa gan bwyllgor pensiynau Cyngor Sir Caerfyrddin. Prif risgiau'r cynllun hwn i'r Awdurdod yw'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, newidiadau statudol a strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu arian o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau o ran chwyddiant, arenillion bondiau, a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Caiff y rhain eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol i godi tâl ar y Gronfa Gyffredinol a'r symiau sy'n ofynnol trwy statud, fel y disgrifir yn y nodyn i'r polisiâu cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogaeth, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pen draw ar ffurf pensiynau.

Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn ôl ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeoliad ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Cafodd y trafodiadau canlynol eu gwneud yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Mae buddion dewisol ar ôl ymddeol yn dilyn ymddeoliad cynnar yn drefniant â buddion wedi'u diffinio nas ariennir, a chydabyddir rhwymedigaethau pan wneir dyfarniadau. Nid oes unrhyw asedau cynlluniedig wedi'u cronni i fodloni'r rhwymedigaethau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun â buddion wedi'u diffinio nas ariennir, sy'n golygu na ddelir unrhyw fuddsoddiadau i ariannu'r rhwymedigaethau. Delir y cyfraniadau a wneir gan y cyflogwr a'r cyflogaeth, ar gyfradd a osodir gan Lywodraeth Cymru, mewn cyfrif cronfa pensiwn; codir tâl ar y cyfrif am y buddion a delir, ac mae unrhyw falans ar y cyfrif yn dod o Lywodraeth Cymru, neu yn daladwy iddi.

Mae'r wybodaeth sy'n dilyn wedi'i thynnu o'r adroddiadau datgelu a ddarparwyd gan Mercer (ar gyfer cynllun pensiwn CPLIL) a GAD (ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)). Mae'r ffactorau mwyaf perthnasol sy'n effeithio ar y cronfeydd pensiwn wedi'u nodi isod:

Cydraddoli a Mynegeo Pensiynau ag Isafswm Gwarantedig (GMP)

Mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad (7 Hydref 2020) ynghylch mynegeo a chydraddoli'r Pensiwn ag Isafswm Gwarantedig (GMP), a'r cynnig yw ymestyn yr 'ateb dros dro' i'r aelodau hynny sy'n cyrraedd oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2021. Roedd cost gwasanaethau yn y gorffennol wedi'i chynnwys yn natgeliadau 2019/20 am ymestyn y broses gydraddoli i bawb a fydd yn ymddeol yn y dyfodol.

Cafwyd dyfarniad pellach hefyd gan lys barn ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cydraddoli Pensiynau ag Isafswm Gwarantedig. Dyfarnodd y llys ei bod yn ofynnol i ymddiriedolwyr y cynllun ailedrych ar

Werthoedd Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (CETV) i sicrhau cydraddoli Pensiynau ag Isafswm Gwarantedig. Gallai hyn arwain at daliadau ariannol ychwanegol pan fydd y broses o gydraddoli Pensiynau ag Isafswm Gwarantedig yn golygu na chafodd yr aelodau y taliadau llawn yr oedd ganddynt hawl i'w cael. O ran cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, mae Adran Actwari'r Llywodraeth (GAD) yn disgwyl y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei ddwyn ymlaen ar sail traws-gynllun, ac y bydd angen mewnbwn cyfreithiol. Gallai hyn ei gwneud yn ofynnol ailedrych ar achosion CETV o'r gorffennol yn achos aelodau a gyrhaeddodd oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gydraddoli. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto, ac nid oes gan GAD ddata sy'n ymwneud ag achosion CETV hanesyddol i amcangyfrif yr effaith bosibl, ond y disgwyl yw y bydd yn godiad cymharol fach i is-set gymharol fach o'r aelodau (h.y., y rheiny a gymerodd CETV ac sydd o fewn cwmpas y taliadau ychwanegol).

Ni chydabuwyd unrhyw gostau ychwanegol ar gyfer cydraddoli a mynegeo GMP yn 2021/22 i 2024/25, ac ni ddisgwylir iddynt ychwaith ar gyfer 2025/26. Yn absenoldeb unrhyw ddatblygiadau pellach, mae GAD yn cynnig na chaiff unrhyw gostau ychwanegol eu cydnabod ar gyfer 2026/27.

Gordaliadau GMP

Mae GAD yn ymwybodol bod cynlluniau wedi cynnal gwaith cysoni GMP gyda HMRC, ac mewn rhai achosion bydd y gwaith hwn yn arwain at nodi aelodau sydd wedi cael eu gordalu neu eu tonyddol. Mae GAD wedi tybio nad yw unrhyw ordaliadau neu dan-daliadau, i'r graddau nad ydynt eisoes wedi'u hadlewyrchu yn y data sylfaenol, yn arwyddocaol i'r datgeliadau y mae GAD yn eu paratoi ar gyfer y fantolen a'r cyfrifon elw a cholled.

Chwyddiant rhan o flwyddyn

Mae Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) wedi caniatáu ar gyfer chwyddiant hysbys rhwng Medi 2025 a Chwefror 2026.

Heriau cyfreithiol i fuddion goroeswyr (Goodwin)

Yn 2020 dygwyd her gyfreithiol yn erbyn Cynllun Pensiwn yr Athrawon ynghylch buddion goroeswyr a ddarperir i briod gwrywaidd aelod benywaidd. Yn y cynllun hwnnw, seilir buddion dibynnydd gwrywaidd a oedd yn briod ag aelod benywaidd ar wasanaeth oddi ar 1988, ac ni chynhwysir unrhyw wasanaeth cyn 1988.

Oherwydd y strwythur buddion cyfartal hanesyddol yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, mae Llywodraeth Cymru wedi cynghori GAD nad yw'n credu bod yna sefyllfa debyg yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yng Nghymru, ac fely nid yw'n ofynnol darparu ar gyfer yr her gyfreithiol hon yn ein datgeliadau cyfrifyddu ar gyfer 2025/26.

Achos cyfreithiol Cyflog Pensiynadwy (Booth)

Ym mis Mawrth 2019 dyfarnodd yr uchel lys o blaid aelod yn herio'r diffiniad mewn cyflog pensiynadwy a ddefnyddiwyd gan y Gwasanaeth (Booth). Yn benodol, roedd y dyfarniad yn ymwneud â statws pensiynadwy lwfansau a dderbynir gan rai diffoddwyr tân. Yn dilyn y dyfarniad hwn efallai y bydd rhai Awdurdodau Tân ac Achub wedi gorfod addasu cyflogau pensiynadwy rhai diffoddwyr tân.

Ni wnaed unrhyw addasiadau yn y datganiadau cyfrifeg 2025/26 mewn perthynas â'r achos hwn.

Achos cyfreithiol adran 37

Mae GAD yn ymwybodol o achos Virgin Media Ltd v NTL Pension Trustees II Limited (ac eraill) sy'n ymwneud ag ardystiadau actiwariaid o dan adran 37 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993. Mae gan yr achos hwn oblygiadau posibl ar gyfer dilysrwydd gwelliannau a wnaed gan gynlluniau a gafodd eu contractio allan ar sail sy'n gysylltiedig â chyflog rhwng 6 Ebrill 1997 a diddymu contractio allan yn 2016. Mae ansicrwydd sylweddol ynghylch yr achos hwn, gan gynnwys y posibilrwydd y bydd yn berthnasol i gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus. Fodd bynnag, ar gyfer cynlluniau yr effeithir arnynt, cyhoeddodd y Llywodraeth ar 5 Mehefin 2025 y bydd yn cyflwyno deddfwriaeth i ddarparu'r gallu i gael cadarnhad actiwariaid ysgrifenedig yn ôl-weithredol bod newidiadau hanesyddol i fuddion yn bodloni'r safonau angenrheidiol. Rydym yn deall bod cynlluniau'n parhau i weinyddu buddion a chydabod rhwymedigaethau yn unol â rheoliadau'r cynllun sydd mewn grym ar hyn o bryd. Ni chydabuwyd unrhyw gostau ychwanegol yn y datgeliadau cyfrifyddu 2025/26.

Covid-19 a newid hinsawdd

Mae Covid-19 a newid hinsawdd yn feysydd lle mae ansicrwydd sylweddol yn parhau, a allai effeithio ar brofiad economaidd a demograffig yn y dyfodol. Yn unol â blynyddoedd blaenorol, mae'r rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi cyfrifon 2025/26 yn caniatáu ar gyfer effeithiau cyfredol Covid-19 a newid hinsawdd i'r graddau y cânt eu hadlewyrchu yn y data marchnad a ddefnyddir i osod neu ddeillio rhagdybiaethau.

Mae'r rhagamcanion poblogaeth sy'n seiliedig ar 2022 yn ystyried Covid-19 fel digwyddiad sioc marwolaethau, gan gymhwyso addasiad tymor byr priodol yn hytrach na rhagweld ei effeithiau ymlaen. Byddai cyfraddau marwolaethau o Covid-19 sy'n fwy na'r hyn a ganiateir eisoes yn y rhagdybiaethau marwolaethau ac a adlewyrchir yn y data aelodaeth yn dod i'r amlwg fel enillion profiad yng nghyfrifon y blynyddoedd i ddod.

Unioniad McCloud

Bu cyfnod unioniad McCloud (honiadau ynghylch gwahaniaethu ar sail oedran) rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022. Bydd aelodau cymwys yn gallu dewis pa gynllun y maent yn dymuno derbyn buddion ohono ar gyfer y cyfnod hwn. Oherwydd y gwahanol strwythurau buddion mae GAD yn disgwyl i'r mwyafrif o weithwyr tân cymwys ddewis cymryd buddion cynllun gwaddol (Cynllun 1992 neu Gynllun 2007) ar gyfer y cyfnod unioni.

Cafodd lwfans ar gyfer McCloud ei gynnwys gyntaf yn y datgeliadau 2018/19 fel cost gwasanaeth yn y gorffennol ar gyfer gwasanaeth unioni pedair blynedd o 2015-2019. Priodolwyd y gost gwasanaeth hon yn gymesur i gynlluniau 1992 a 2007. Ar gyfer blynyddoedd dilynol hyd at 2021/22, rhoddwyd lwfans yng nghostau gwasanaeth 2015 ar gyfer cronni gwasanaeth unioni ychwanegol yn flynyddol.

Nawr bod y ffenestr unioni wedi cau, mae GAD wedi symud holl rwymedigaethau cysylltiedig McCloud ar gyfer aelodau cymwys ar gyfer y cyfnod 2019-2022 i'r cynlluniau gwaddol cysylltiedig. Mae hyn yn golygu bod holl rwymedigaethau McCloud yn cael ei gadw o fewn y cynllun gwaddol y mae GAD yn disgwyl i fuddion gael eu talu ohono. Yn natganiadau 2022/23, arweiniodd hyn at gost gwasanaeth yn y gorffennol yng Nghynllun 1992 a Chynllun 2007 ac enillion gwasanaeth yn y gorffennol yng Nghynllun 2015.

Mae GAD bellach wedi derbyn data aelodaeth wedi'i ddiweddarau ar 31 Mawrth 2024, sy'n adlewyrchu'r broses o rollo'n ôl McCloud o gynlluniau 2015 i'r cynlluniau etifeddiaeth ar gyfer rhai aelodau cymwys. Ar adeg casglu'r data, roedd y graddau yr oedd awdurdodau unigol wedi rollo'n ôl eu data yn amrywio'n sylweddol. Ar gyfer aelodau a roliwyd yn ôl, bydd holl rwymedigaethau

cymwys McCloud ar gyfer y cyfnod 2015 i 2022 bellach yn cael eu cofnodi yn y cynlluniau etifeddiaeth priodol. Ar gyfer aelodau cymwys eraill McCloud, nad oeddent wedi'u rolïo'n ôl eto, mae GAD wedi gwneud addasiadau bras i ddyrannu rhwymedigaethau cymwys McCloud ychwanegol i'r cynllun etifeddiaeth priodol (o Gynllun 2015). Mae'n debygol, mewn rhai achosion, y bydd diwygiadau profiad rhwng yr adrannau yn ymddangos yn natgeliadau'r blynyddoedd i ddod wrth i'r ymarfer rolïo'n ôl gael ei gwblhau a'i adlewyrchu yn y data a ddarperir i GAD. Gall tebygolrwydd, a graddfa, yr addasiadau pellach hyn fod yn gysylltiedig â chyfran yr aelodau a roliwyd yn ôl yn nata 2024 yr awdurdod.

Disgwylir i'r dull mireinio hwn fod yn fras niwtral, o'i gymharu â dull y llynedd, pan gaiff ei ystyried ar lefel datgeliad cyfunol yr holl gynlluniau. Fodd bynnag, disgwylir i'r data ychwanegol gynhyrchu dyraniad mwy cywir o rwymedigaethau rhwng datgeliadau'r cynlluniau unigol. Bydd effaith y mireinio hwn yn cael ei ddangos fel eitemau profiad yn natgeliadau'r cynlluniau unigol.

Yn ogystal, gan fod rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â McCloud wedi dechrau symud i'r cynlluniau etifeddiaeth, mae gweinyddwyr yn gwneud addasiadau cyfraniadau i sicrhau bod yr aelodau yr effeithir arnynt wedi talu'r cyfraniadau 'cyfradd etifeddiaeth' cywir ar gyfer y rhan hon o'r gwasanaeth. Dangosir yr addasiadau cyfraniadau yn y datgeliadau 2025/26 fel llif arian net, yn unol â'r dull a fabwysiadwyd y llynedd. Dealltwriaeth GAD yw bod y driniaeth o'r cyfraniadau hyn yn gywir.

Aelodau wrth gefn arbennig (Matthews)

Ym mis Tachwedd 2018, cafodd dyfarniad ar yr achos cyfreithiol yn ymwneud â barnwyr rhan amser (O'Brien v Y Weinyddiaeth Gyfiawnder) effaith uniongyrchol ar yr achos cyfatebol ar gyfer diffoddwyr tân wrth gefn (Matthews). Cytunodd Gweinidogion Llywodraeth Cymru i ymestyn yr hawl i bensiwn i ddiffoddwyr tân cymwys wrth gefn i gynnwys gwasanaeth cyn mis Gorffennaf 2000. Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth a lofnodwyd ym mis Mawrth 2022 yn nodi cwmphas a gweithrediad bwriadedig yr ymarfer opsiynau sy'n ofynnol i unioni'r achos hwn.

Bydd yr ymarfer opsiynau hwn yn cynyddu'r hawl i bensiwn ar gyfer rhai aelodau wrth gefn arbennig cyfredol a hefyd yn caniatáu mynediad i'r cynllun ar gyfer cyn-ddiffoddwyr tân ychwanegol wrth gefn. Mae GAD yn cynnwys isod amcangyfrif, ar ragdybiaethau cyfrifyddu 2026 ar gyfer y rhwymedigaeth ychwanegol posibl a allai godi yn dilyn yr ymarfer opsiynau hwn.

Er bod yr ymarfer opsiynau ar y gweill, mae ansicrwydd data sylweddol iawn wrth gyfrifo'r rhwymedigaeth hon ac mae'n rhaid gwneud rhagdybiaethau sylweddol. Yn y pen draw, nes bod pob aelod wedi gwneud penderfyniad ar eu hopsiwn penodol a bod y wybodaeth hon wedi'i chofnodi ar y system weinyddu, ni fydd yr ansicrwydd hwnnw'n diflannu. O ystyried yr ansicrwydd sy'n gynhenid mewn unrhyw amcangyfrif o'r rhwymedigaeth, ni fyddai GAD yn dymuno gwneud mân ddiwygiadau wrth gyfrifo'r rhwymedigaeth. Fodd bynnag, bydd GAD yn parhau i fonitro unrhyw wybodaeth dros dro a ddaw ar gael drwy gydol yr ymarfer a bydd yn diweddarau eu dull os ydynt yn teimlo y gallant nodi dull arall sy'n welliant sylweddol. Ar gyfer ymarfer eleni, mae GAD wedi cadw'r dull a fabwysiadwyd ar gyfer cyfrifon 2025.

Mae GAD yn nodi bod yr ymarfer opsiynau wedi'i ymestyn yn wreiddiol am 12 mis i 31 Mawrth 2026 a thros y flwyddyn ddiwethaf mae hyn wedi'i ymestyn ymhellach i 31 Mawrth 2027. Mae'n debygol y bydd y newid hwn yn cael effaith ar y dyddiad y bydd data Matthews ar gael yn y pen draw ar y system weinyddol. Dim ond ar y cam hwnnw y bydd GAD yn gallu adlewyrchu effaith yr ymarfer opsiynau yn gynhwysfawr yn y datgeliadau cyfrifyddu.

Amlinellir y rhagdybiaethau pwysicaf isod:

Niferoedd sy'n gymwys - Mae ansicrwydd ynghylch nifer y diffoddwyr tân oedd yn ddiffoddwyr tân wrth gefn o fewn y ffenestr gymhwysedd. Lle bo modd, mae GAD wedi defnyddio gwybodaeth a ddarparwyd ar gyfer pob awdurdod yn ogystal â data aelodaeth prisio 2024 ar gyfer y cynllun wedi'i addasu. Mae hyn wedi rhoi amcangyfrif gorau cyffredinol o'r nifer cymwys o 1,700 yn genedlaethol.

Cyfnod gwasanaeth cymwys - Mae diffoddwyr tân cymwys yn gallu prynu buddion am wasanaeth o ddechrau eu cyflogaeth gymwys. Nid oes gwybodaeth gywir am y gwasanaeth ar gael i bob aelod cymwys eto. Mae angen caniatáu hefyd ar gyfer unrhyw wasanaeth a brynwyd eisoes yn ystod yr ymarfer opsiynau cyntaf. Yn seiliedig ar ddata aelodau diffoddwyr tân wrth gefn sydd ar gael, mae GAD wedi tybio bod cyflogaeth wedi dechrau yn 30 oed ar gyfartaledd.

Cymhareb tâl gwirioneddol a thâl cyfeirio— Mae lefel y buddion a gronnir yn ystod gwasanaeth cymwys yn dibynnu ar gyflog gwirioneddol diffoddwyr tân yn ystod y cyfnod hwn, o'i gymharu â'r tâl cyfeirio amser llawn ar gyfer eu rôl. Nid yw hyn yn hysbys yn fanwl iawn i bob aelod cymwys, yn benodol efallai na fydd cofnodion yn bodoli mwyach am gyfnodau cyn 2000. Tybir bod y cyflog gwirioneddol yn 25% o'r tâl cyfeirio mewn achosion o'r fath. Mae GAD wedi defnyddio'r gymhareb hon fel amcangyfrif gorau o'r gymhareb tâl gwirioneddol a thâl cyfeirio ar gyfer cyfrifo'r rhwymedigaeth posibl.

Manteisio - Nid yw pob diffoddwr tân sy'n gymwys yn manteisio ar yr opsiwn. Mae'r rheolau cymhwysedd ar gyfer yr ail ymarfer yn wahanol i'r un cyntaf ac mae hefyd yn cwmpasu cyfnod gwasanaeth sylweddol ehangach. Mae treigl amser hefyd yn golygu y bydd oedran yr aelodau sy'n gymwys yn hŷn nag o dan yr ymarfer cyntaf. Mae hyn yn golygu y bydd proffil diffoddwyr tân cymwys yn wahanol i broffil yr ymarfer cyntaf. Felly, gall y gyfradd fanteisio fod yn wahanol iawn rhwng yr ymarferion opsiwn cyntaf a'r ail opsiwn ac mae'n anodd iawn amcangyfrif ymlaen llaw.

Mae GAD wedi amcangyfrif y nifer sy'n manteisio drwy amcangyfrif cyfran y nifer cymwys a gwmpesir gan wahanol grwpiau pendant, ac ystyried y nifer posibl sy'n manteisio ar bob un:

- Aelodau a brynnodd fuddion o dan yr ymarfer cyntaf. Mae'r unigolion hyn ar gyfartaledd yn hŷn na grwpiau eraill, ac yn flaenorol wedi dewis prynu buddion, felly mae GAD wedi tybio y byddant hefyd yn prynu buddion o dan yr ail ymarfer.
- Diffoddwyr tân eraill sydd dros oedran pensiwn y cynllun wedi'i addasu. Mae GAD wedi rhagdybio y bydd cyfran yr aelodau eraill sy'n prynu buddion yn adlewyrchu bod yr aelodau a oedd yn gymwys ar gyfer yr ymarfer cyntaf, dros oedran pensiwn y cynllun wedi'i addasu, ac sydd hefyd yn gymwys ar gyfer yr ail ymarfer.
- Diffoddwyr tân eraill sydd o dan oedran pensiwn y cynllun wedi'i addasu. Unwaith eto, gan dybio bod cyfraddau yn unol â'r rhai ar gyfer y grŵp ymarfer cyntaf tebyg.

Gyda'i gilydd, mae hyn yn arwain at gyfradd fanteisio tybiedig o 30%. Er bod ystod eang o ganlyniadau posibl ar gyfer manteisio, mae GAD o'r farn bod y dull hwn yn defnyddio'r wybodaeth gyfyngedig sydd ar gael ar hyn o bryd i gael yr amcangyfrif gorau priodol. Mae'r dull hwn yn gyson â datgeliadau'r llynedd.

Yn seiliedig ar y data sydd ar gael a'r rhagdybiaethau y mae'n ofynnol i GAD eu gwneud ar hyn o bryd, maent yn amcangyfrif mai'r cynnydd posibl mewn rhwymedigaeth o'r ail ymarferiad Matthew yw £5 miliwn. Mae hyn yn cynnwys didyniad o £3.9m i ganiatáu ar gyfer llif arian a dalwyd dros 2025-2026 mewn perthynas â buddion a roddwyd i mewn i daliad o ganlyniad i'r dyfarniad hwn.

Mae GAD yn nodi bod y rhwymedigaeth sy'n weddill yn gymharol fach, o'i gymharu â'r buddion a dalwyd dros y flwyddyn ddiwethaf. Gall hyn ddangos y bydd angen diwygio amcangyfrif rhwymedigaeth GAD maes o law. Fodd bynnag, fel y nodir uchod, maent wedi cadw at y dull presennol tan gwblhau trafodaethau sy'n gysylltiedig â gwerthuso cynllun 2024 (y disgwylir iddynt ddarparu mwy o eglurder ar y ddarpariaeth).

Fel yr amlinellwyd uchod mae ansicrwydd sylweddol iawn yn yr amcangyfrif rhwymedigaeth ychwanegol hwn ac mae'n debygol iawn y bydd profiad gwirioneddol yr awdurdod yn wahanol i'r rhagdybiaethau y mae GAD wedi'u gwneud. Gall y rhwymedigaeth amcangyfrifedig a nodir uwchben fod yn wahanol iawn i effaith wirioneddol yr ymarfer opsiynau ar ôl iddo ddod i ben.

O ystyried y meysydd o ansicrwydd data a amlinellir uchod, nododd GAD hydeimledd eu hamcangyfrif i ragdybiaethau amgen:

Niferoedd sy'n gymwys: Os yw'r boblogaeth gymwys yn y pen draw 10% yn uwch (neu'n is), yna gallai'r rhwymedigaethau gynyddu (neu leihau) tua 10%.

Cyfnod gwasanaeth cymwys: Os dechreuodd aelodau cymwys gyflogaeth bum mlynedd yn gynharach (neu'n hwyrach), gellir tanddatgan (neu orddatgan) y rhwymedigaethau tua 25%.

Cymhareb tâl gwirioneddol a thâl cyfeirio: Byddai newid o 10% yn y rhagdybiaeth hon yn newid y rhwymedigaethau tua 10%.

Manteisio: Os yw nifer y bobl sy'n cymryd rhan yn 10% yn uwch (neu'n is) yna gellir tanddatgan (neu orddatgan) y rhwymedigaethau llif arian o tua 10%.

Ynghyd â'r rhagdybiaethau unigryw sy'n ofynnol ar gyfer yr ymarfer opsiynau, cyfrifwyd yr amcangyfrif atebolrwydd ychwanegol uchod gan ddefnyddio rhagdybiaethau demograffig ac ariannol sy'n gyson â'r datgeliadau yn Datgeliadau Pensiwn Adran Actiwari'r Llywodraeth 2025/26.

2024/25		Trafodiadau'r Gronfa Gyffredinol		2025/26	
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol £000	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân £000	Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – Costau'r Gwasanaethau		Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol £000	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân £000
Costau'r gwasanaethau, yn cynnwys:					
1,722	6,570	Cost y gwasanaethau cyfredol		1,125	5,370
0	0	Cost gwasanaethau yn y gorffennol		0	0
0	20	Trosglwyddiadau i Mewn		0	470
42	0	Treuliau gweinyddol		52	0
0	0	(Enillion)/colledion trwy gwtogiadau		0	0
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi:					
496	0	Llog ar warged uwchlaw'r nenfwd asedau		1,111	0
(537)	18,030	Traul llog net		(1,122)	19,050
1,723	24,620	Y cyfanswm y codir tâl amdano ar y (Gwarged) a'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau		1,166	24,890
Buddion ôl-gyflogaeth eraill y codir tâl amdanynt ar y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Ailfesuriad o rwymedigaeth y budd diffiniedig net, yn cynnwys:					
1,700	0	Yr enillion o asedau cynllunio (ac eithrio'r swm a gynhwysir yn y traul llog net)		(2,850)	0
45	(40)	(Enillion) a cholledion actiwaraidd – profiad		1,526	18,650
(141)	(960)	(Enillion) a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig		(629)	0
(9,260)	(42,450)	(Enillion) a cholledion actiwaraidd sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau arianno		(6)	(11,280)
8,211	0	Effaith IAS19/IFRIC14 - Cyfyngiad Nenfwd Asedau *		2,149	0
555	(43,450)	Cyfanswm wedi'i godi ar Ddatganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall		390	7,370
2,278	(18,830)	Cyfanswm wedi'i godi ar Ddatganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall		1,556	32,260
Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn					
(1,723)	(24,620)	Gwrthdroi'r taliadau net y codir tâl amdanynt ar y Gwarged (neu'r Diffyg) o ran Darparu Gwasanaethau		(1,166)	(24,890)
Y Gwir swm y codir tâl amdano ar Falans y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn:					
1,651		Cyfraniadau'r cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun		1,628	
	20,630	Buddion ymddeoliad sy'n daladwy i bensiynwyr			25,980

2024/25			2025/26		
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydabyddir yn y Fantolen	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	
£000	£000		£000	£000	
(51,213)	(347,127)	Gwerth presennol yr ymrwymiad diffiniedig	(54,485)	(353,407)	
69,421	0	Gwerth teg yr asedau cynllunio	76,025	0	
(18,835)	0	Effaith IAS19/IFRIC14 – Cyfyngiad Nenfwd Asedau *	(22,095)	0	
(627)	(347,127)	Ased / (Rhwymedigaeth) net yn deillio o'r ymrwymiad budd diffiniedig	(555)	(353,407)	

* Yn ôl cyngor yr actiwari, yn 2024/25 mae gwarged y CPLIL wedi'i leihau i ddim, ond mae diffyg y budd-daliadau heb eu hariannu o £627k wedi'i gydnabod. Yn 2025/26 mae'r gwarged wedi'i leihau eto i ddim, ac mae diffyg y budd-daliadau heb eu hariannu o £555k hefyd wedi'i gydnabod.

2024/25			2025/26		
Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	
£000	£000		£000	£000	
67,418	0	Gwerth teg agoriadol asedau'r cynllun	69,421	0	
3,314	0	Incwm llog	4,093	0	
Enillion/(colledion) ar sail ailfesuriad:					
(1,700)	0	- Yr elw ar asedau'r cynllun, ac eithrio'r swm a gynhwysir yn y traul llog net	2,650	0	
1,651	20,630	Cyfraniadau gan y cyflogwr	1,628	25,980	
693	0	Cyfraniadau gan y cyflogaion i'r cynllun	697	0	
(1,913)	(20,630)	Buddion / trosglwyddiadau a dalwyd	(2,412)	(25,980)	
(42)	0	Treuliau gweinyddol	(52)	0	
69,421	0	Gwerth cau asedau'r cynllun	76,025	0	

2024/25

2025/26

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	Symudiadau yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân
£000	£000		£000	£000
(57,290)	(386,587)	Balans agoriadol ar 1 Ebrill	(51,213)	(347,127)
(1,722)	(6,570)	Cost y gwasanaethau cyfredol	(1,125)	(5,370)
0	(20)	Trosglwyddiadau i Mewn	0	(470)
(2,777)	(18,030)	Cost llog	(2,971)	(19,050)
(693)	0	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(697)	0
Ailfesuriad o enillion a cholledion:				
(45)	40	- Enillion/(colledion) actiwaraidd – profiad *	(1,526)	(18,650)
9,260	42,450	- Enillion/(colledion) actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	6	11,280
141	960	- Enillion/(colledion) actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig **	629	0
0	0	Cost Gwasanaethau yn y gorffennol	0	0
0	0	Enillion/(colledion) trwy gwtogiadau	0	0
1,913	20,630	Buddion/trosglwyddiadau a dalwyd	2,412	25,980
(51,213)	(347,127)	Balans ar 31 Mawrth	(54,485)	(353,407)

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol – Asedau yn cynnwys:

2024/25			Gwerth teg asedau'r cynllun	2025/26		
Wedi'i ddyfynnu	Heb ei ddyfynnu	Cyfanswm		Wedi'i ddyfynnu	Heb ei ddyfynnu	Cyfanswm
£000	£000	£000		£000	£000	£000
Arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod:						
625	0	625	Cyfrifon arian parod	470	0	470
625	0	625	Is-gyfanswm yr arian parod a'r hyn sy'n cyfateb i arian parod	470	0	470
Ecwitiâu:						
7,824	0	7,824	Y Deyrnas Unedig – wedi'i ddyfynnu	9,462	0	9,462
34,787	0	34,787	Dyfynnwyd yn Fyd-eang	36,713	0	36,713
2,707	0	2,707	Japan	0	0	0
4,054	0	4,054	Marchnadoedd datblygol	5,398	0	5,398
930	0	930	Ewropeaidd ac eithrio'r Deyrnas Unedig	1,020	0	1,020
50,302	0	50,302	Is-gyfanswm yr Ecwitiâu	52,593	0	52,593
Bondiau:						
0	0	0	Mynegai Llywodraeth y Deyrnas Unedig	0	0	0
6,373	0	6,373	Cronfa Credyd Byd-eang WPP	7,235	0	7,235
6,373	0	6,373	Is-gyfanswm y Bondiau	7,235	0	7,235
Eiddo:						
0	7,248	7,248	Cronfeydd Eiddo	0	9,874	9,874
0	7,248	7,248	Is-gyfanswm yr Eiddo	0	9,874	9,874
Dewisiadau Amgen:						
0	2,562	2,562	BlackRock UK SAIF	0	2,355	2,355
0	958	958	Infrastructure WPP GCM Grosvener	0	1,291	1,291
0	69	69	Infrastructure WPP Capital Dynamics	0	136	136
0	1,284	1,284	WPP Global Private Credit	0	1,657	1,657
0	0	0	Gresham House Forestry	0	414	414
0	4,873	4,873	Is-gyfanswm y Dewisiadau Amgen	0	5,853	5,853
57,300	12,121	69,421	Cyfanswm yr Asedau	60,298	15,727	76,025

Y sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Aseswyd y rhwymedigaethau ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn ddibynol ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaethau, lefelau cyflogau, ac ati.

Amcangyfrifwyd y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol gan gwmni Mercer, sy'n gwmni annibynnol o actiwarïaid, ac mae'r Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân wedi'i brisio gan Adran Actiwari y Llywodraeth (GAD). Mae'r amcangyfrifon ar gyfer Cronfa Bensiwn Dyfed (yr LGPS) yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2025.

Roedd y rhagdybiaethau perthnasol a ddefnyddiwyd gan yr actiwari fel a ganlyn:

2024/25	Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	2025/26
Rhagdybiaethau o ran marwolaethau		
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr cyfredol</i>		
21.5	Dynion	21.2
23.9	Menywod	23.6
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol</i>		
22.9	Dynion	22.4
25.7	Menywod	25.3
<i>Rhagdybiaethau eraill</i>		
2.60%	Cyfradd chwyddiant	2.90%
4.10%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.40%
2.70%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	3.00%
5.90%	Ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	6.20%
2.60%	Cyfradd ailbrisio CARE	2.90%
2024/25	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2025/26
Rhagdybiaethau o ran marwolaethau		
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr cyfredol</i>		
21.3	Dynion	21.3
21.3	Menywod	21.3
<i>Hirhoedledd ar adeg ymddeol ar gyfer pensiynwyr yn y dyfodol</i>		
22.7	Dynion	22.8
22.7	Menywod	22.8
<i>Rhagdybiaethau eraill</i>		
2.70%	Cyfradd chwyddiant	2.95%
3.45%	Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	3.70%
2.70%	Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau	2.95%
5.65%	Ar gyfer rhwymedigaethau'r cynllun disgowntio	6.10%
3.45%	Cyfradd ailbrisio CARE	3.70%

Hyd pwysedig amcangyfrifedig ymrwymiad y buddion diffiniedig yw 15 mlynedd ar gyfer Cynllun y Diffoddwyr Tân, ac 15 mlynedd ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Mae'r amcangyfrif o ymrwymiad y buddion wedi'u diffinio yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraid a nodir yn y tabl uchod.

Efallai y bydd gan fathau eraill o rwymedi lefelau gwahanol o sensitifrwydd i'r rhagdybiaethau hyn; felly mae'r dadansoddiadau o'r sensitifrwydd, a welir isod, wedi'u pennu yn seiliedig ar fod newidiadau rhesymol bosibl yn digwydd i'r rhagdybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, ac yn tybio, yn achos pob newid, fod y rhagdybiaeth a ddadansoddiwyd yn newid tra bo'r holl ragdybiaethau eraill yn parhau'n ddigwydd. Er enghraifft, mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd yn tybio bod disgwyliad oes yn codi neu'n disgyn ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a bydd newidiadau o ran rhai rhagdybiaethau, o bosibl, yn rhyngysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraid, gan ddefnyddio'r dull credydu uned ragamcanol. Ni newidiodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoir dadansoddiad sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Effaith y rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad – y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

	Fel yr Adroddwyd £000	Y gyfradd ddisgownt Cynnydd o 0.5% £000	Chwyddiant Cynnydd o 0.25% £000	Twf Cyflog Cynnydd o 0.25% £000	Disgwyliad Oes Cynnydd 1 Flwyddyn £000	+/- Newid o 1% yn enillion buddsoddiad 2025/26	
						+1%	-1%
						£000	£000
Rhwymedigaethau	(54,485)	(50,755)	(56,452)	(54,893)	(55,583)	(54,485)	(54,485)
Asedau	76,025	76,025	76,025	76,025	76,025	76,785	75,265
(Diffyg) / Gwared	21,540	25,270	19,573	21,132	20,422	22,300	20,780
Cost Ragamcanol y Gwasanaeth ar gyfer y Flwyddyn Ddilynol	1,110	930	1,209	1,110	1,139	1,110	1,110
Cost Ragamcanol y Llog Net ar gyfer y Flwyddyn Ddilynol	(1,377)	(1,738)	(1,253)	(1,350)	(1,307)	(1,424)	(1,330)

Effaith rhagdybiaethau ar y rhwymedigaeth – Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

	Yn ôl yr hyn a Adroddwyd £000	Y Gyfradd Ddisgowntio ar Rwymedigaethau Cynnydd o 0.5% £000	Cynnydd mewn Cyflogau Cynnydd o 0.5% £000	Disgwyliad Oes Cynnydd 1 Flwyddyn £000	Cynnydd mewn Pensiynau Cynnydd o 0.5% £000
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	(353,407)	(330,407)	(356,407)	(362,407)	(375,407)

Yr Effaith ar Lifoedd Arian yr Awdurdod

Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeoliad yng nghost y gwasanaethau yr adroddir amdanynt, pan fyddant yn cael eu hennill gan y cyflogeion, yn hytrach na phan gaiff y buddion eu talu yn y pen draw ar ffurf pensiynau. Fodd bynnag, mae'r tâl y mae'n ofynnol i ni ei godi yn ôl yr ardoll yn seiliedig ar yr arian parod sy'n daladwy yn y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol y buddion ôl-gyflogaeth/ymddeol ei thynnu'n ôl allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Cafodd y trafodiadau yn y tabl blaenorol eu gwneud yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac ym Malans y Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

Mae'r tabl uchod yn dangos y swm a gynhwysir yn y Fantolen sy'n deillio o ymrwymiad yr Awdurdod mewn perthynas â'i gynlluniau o ran buddion wedi'u diffinio.

Nodyn 30 – Natur a Maint y Risgiau sy'n deillio o Offerynnau Ariannol

Mae gweithgarwch yr Awdurdod yn golygu ei fod yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risgiau credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu talu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.
- Risgiau hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod gyllid i fodloni ei ymrwymïadau i wneud taliadau.
- Risgiau o ran y farchnad – y posibilrwydd o golled ariannol i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau o ran mesurau tebyg i'r gyfradd llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Mae rhaglen rheoli risgiau gyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar natur anrhagweladwy'r marchnadoedd ariannol, ac yn ceisio lleihau'r effeithiau andwyol posibl ar yr adnoddau sydd ar gael i ariannu'r gwasanaethau. Cynhelir gweithgareddau rheoli risgiau ariannol yn unol â pholisïau a gymeradwywyd gan yr Awdurdod yn Strategaeth Rheoli Flynyddol y Trysorlys. Mae'r Awdurdod yn darparu egwyddorion ysgrifenedig ar gyfer rheoli risgiau cyffredinol, yn ogystal â chanllawiau ysgrifenedig sy'n ymwneud â meysydd penodol, er enghraifft risgiau o ran cyfraddau llog, credyd a buddsoddi arian dros ben.

Risgiau Credyd

Mae risgiau credyd yn deillio o adneuo gyda banciau a sefydliadau ariannol; mae gwerth cynnig credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod yn isel, ac nid ystyrir hyn yn risg.

Sicrheir bod y risg mor fach â phosibl trwy'r strategaeth Buddsoddi Blynyddol, sy'n ei gwneud yn ofynnol na chaiff arian ei adneuo gyda sefydliadau ariannol oni bai eu bod yn bodloni meini prawf credyd penodol. Mae'r symiau a fuddsoddir yn gyfyngedig i symiau darbodus a fforddiadwy, fel yr amlinellir yn y strategaeth a gymeradwywyd.

Y strategaeth bresennol yw buddsoddi'n fewnol, cyn belled ag y bo modd, gan felly lleihau'r angen i fenthycu, a lleihau gwarged yr arian parod sydd ar gael i'w fuddsoddi, yn ogystal â'r cyfnodau y mae'r gwargedion hynny ar gael.

Mae'r Awdurdod yn fwyaf agored i risgiau credyd mewn perthynas â'i fuddsoddiadau gyda'i fanc. Mae profiad diweddar wedi dangos mai yn anaml y mae endidau o'r fath yn methu bodloni eu hymrwymïadau. Mae yna risg o fethu adfer yr arian yn gysylltiedig â holl adneuo yr Awdurdod, ond nid oedd unrhyw dystiolaeth ar 31 Mawrth 2026 fod hyn yn debygol o gael ei wireddu.

Risgiau Hylifedd

Mae'r Awdurdod yn monitro balans ei arian parod er mwyn sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, bydd yr Awdurdod yn gallu cyrchu benthyciadau yn rhwydd gan Swyddfa Rheoli Dyled y Deyrnas Unedig. Nid oes yna risg sylweddol na fydd yn gallu sicrhau cyllid i fodloni ei ymrwymïadau o dan offerynnau ariannol. Yn lle hynny, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym i atgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fydd y cyfraddau llog yn anffafriol. Y strategaeth yw sicrhau bod benthyciadau yn aeddfedu o fewn y terfynau cymeradwy a ddangosir yn y tabl isod, a hynny trwy gyfuniad o gynllunio'n ofalus ar gyfer y benthyciadau newydd a godir, a gwneud ad-daliadau cynnar (lle y bo'n ddarbodus gwneud hynny).

Mae dadansoddiad o aeddfedrwydd y rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

Gwirioneddol

	Terfynau isaf a gymeradwywyd	Terfynau Uchaf a gymeradwywyd	31 Mawrth 2026 £000	31 Mawrth 2026 %
Llai na blwyddyn	0%	35%	3,000	12%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	35%	4,000	16%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	5,000	20%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	6,500	25%
Dros 10 mlynedd	20%	90%	6,965	27%
Cyfanswm			25,465	100%

Gwirioneddol

	Terfynau isaf a gymeradwywyd	Terfynau Uchaf a gymeradwywyd	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2025 %
Llai na blwyddyn	0%	35%	5,500	18%
Rhwng 1 a 2 flynedd	0%	35%	3,000	10%
Rhwng 2 a 5 mlynedd	0%	50%	8,000	26%
Rhwng 5 a 10 mlynedd	0%	75%	6,000	19%
Dros 10 mlynedd	25%	90%	8,465	27%
Cyfanswm			30,965	100%

Risgiau o ran y Farchnad

Risgiau o ran y Gyfradd Llog

Mae'r Awdurdod yn agored i risgiau yn nhermau'r modd y mae'n dod i gysylltiad â symudiadau yn y gyfradd llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod. Er enghraifft, byddai cynnydd yn y cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg rhwymedigaethau'r benthyciadau yn disgyn
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd cost y llog y codir tâl amdano ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiadwy – bydd incwm y llog a gredydir i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn codi
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn disgyn.

Ni chaff benthyciadau eu cario ar werth teg, felly ni fyddai enillion neu golledion dibwys ar fenthyciadau ar gyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau nac ar Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau i'r llog sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar gyfradd amrywiadwy yn cael eu postio i'r Gwarged neu'r Diffyg o ran Darparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Risgiau o ran Prisiau

Nid yw'r Awdurdod yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti, ac nid yw'n agored i risgiau o ran prisiau.

Risgiau o ran y Gyfnewidfa Dramor

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau ariannol a ddelir ar ffurf arian cyfred tramor, ac felly nid yw'n agored i golledion sy'n deillio o symudiadau yn y cyfraddau cyfnewid.

Nodyn 31 – Rhwymedigaeth Amodol

Rhwymedi 'McCloud / Sargeant'

Yn flaenorol, nododd y Gwasanaeth fod toriad o derfynau amser statudol o dan Adran 29 o Ddeddf Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus a Swyddfeydd Barnwrol 2022 (PSPJOA 2022), wedi digwydd mewn perthynas â chyhoeddi Datganiadau Gwasanaeth Cyfiawn

Ers 31 Mawrth 2025, mae cynnydd sylweddol wedi'i wneud, ac mae'r rhan fwyaf o'r achosion sy'n weddill wedi'u cwblhau. Mae cynllun ar waith i ddatrys yr achosion sy'n weddill.

Mae'r Rheoleiddir Pensiynau wedi nodi nad yw camau gorfodi yn debygol lle mae cynlluniau'n mynd i'r afael yn weithredol ag achosion sy'n weddill. Fodd bynnag, gan fod nifer fach o achosion yn parhau heb eu datrys ar y dyddiad adrodd, mae rhwymedigaeth bosibl yn parhau y gellid gosod cosbau.

Ar hyn o bryd nid yw gwerth ac amseriad unrhyw all-lif yn hysbys ar hyn o bryd.

Materion Cyfreithiol

Gall yr Awdurdod gael ei herio ar ystod o faterion a allai fod yn destun ymglyfreitha ar unrhyw adeg. Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw hawliadau cyfreithiol hysbys yn erbyn yr Awdurdod. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd hawliadau yn y dyfodol yn codi o ganlyniad i weithredoedd yn y gorffennol sydd naill ai'n anhysbys ar ddyddiad y Fantolen neu lle mae'r canlyniad mor anodd ei ragweld o ran canlyniad neu atebolrwydd ariannol fel na ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o rwymedigaeth.

Tribiwnlys Cyflogaeth

Ar ddiwedd y flwyddyn roedd nifer fach o hawliadau cyflogaeth yn erbyn yr Awdurdod heb eu datrys. Nid yw'n bosibl amcangyfrif yn ddibynadwy naill ai'r tebygolrwydd na'r gwerth i'r Awdurdod. Felly, ni wnaed unrhyw ddarpariaeth yn y datganiadau ariannol hyn.

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2026

2024/25 £000		2025/26 £000
	Cyfraniadau sy'n Dderbyniadwy:	
	Cyflogwr:	
(7,946)	- Arferol	(8,616)
(139)	- Ymddeoliadau cynnar (salwch)	(108)
(3,470)	- Aelodau	(5,810)
(11,555)		(14,540)
(21)	Trosglwyddiadau unigol o gynlluniau eraill	(466)
(11,576)		(15,006)
	Buddion sy'n Daladwy:	
16,035	- Pensiwn	21,321
4,478	- Cyfnewidiadau a buddion cyfandaliadau ymddeoliad	7,945
120	- Cyfandaliad marwolaeth	18
0	- Arall	1,108
20,633		30,392
	Taliadau i ymadawyr ac o ganlyniad iddynt:	
4	- Trosglwyddiadau unigol i gynlluniau eraill	0
20,637		30,392
9,061	Diffyg am y flwyddyn cyn grantiau derbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	15,386
(9,061)	Grant ategol Derbyniadwy gan Lywodraeth Cymru	(15,386)
0	Y swm net sy'n daladwy/dderbyniadwy ar gyfer y flwyddyn	0

Datganiadau o asedau net ar 31 Mawrth 2026

2024/25 £000		2025/26 £000
	Asedau Cyfredol:	
0	Y swm sy'n daladwy gan y Gronfa Gyffredinol	0
2,518	Y swm sy'n daladwy gan Lywodraeth Cymru	2,155
2,518	Cyfanswm yr Asedau Cyfredol	2,155
	Rhwymedigaethau Cyfredol:	
(2,518)	Y swm sy'n daladwy i'r Gronfa Gyffredinol	(2,155)
0	Y swm sy'n daladwy i Lywodraeth Cymru	0
(2,518)	Cyfanswm y Rhwymedigaethau Cyfredol	(2,155)

Nodiadau I Gyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n cynnwys cynlluniau pensiwn 1992, 2006 a 2015, ynghyd â Chynllun Pensiwn Diwygiedig y Diffoddwyr Tân, ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae aelodau cynlluniau 1992 a 2006 nad oeddent yn bodloni'r meini prawf rhagnodedig, wedi trosglwyddo i gynllun 2015 o dan drefniant tapio. Ar 1 Ebrill 2016, cyflwynwyd y Cynllun Pensiwn Diwygiedig a ddargedwir, a hynny yn ychwanegol at y cynlluniau gwreiddiol yn 1992, 2006 a 2015. Roedd y cynllun yn caniatáu i unigolion a gyflogwyd yn aelodau o staff ar alwad rhwng y blynyddoedd 2000 a 2006 brynu gwasanaeth yn ôl. Pe bai'r unigolion yn parhau i fod yn gyflogeion, yna gallent fanteisio ar y Cynllun Pensiwn Diwygiedig a ddargedwir, sy'n cynnig yr un cyfraddau o ran cyfraniadau â chynllun 1992.

Telir cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i'r pensïynwyr. Mae lefelau cyfraniadau'r cyflogeion a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau cyflog pensïynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn destun ailbrisiadau pedair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Ni chaiff y cynllun ei ariannu, nid oes iddo unrhyw asedau buddsoddi, a thelir unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau sy'n dderbyniadwy trwy Grantiau Ategol gan Lywodraeth Cymru.

Mae trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun yn drosglwyddiadau o fuddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer cyflogeion newydd neu gyflogeion cyfredol, ac mae trosglwyddiadau allan yn drosglwyddiadau o fuddion ar gyfer cyflogeion sydd wedi gadael yr Awdurdod ac sydd wedi ymuno â chynllun pensiwn arall. Yr Awdurdod sy'n gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i mewn i'r gronfa, a'r costau hyn a nodir yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad o swm y Grant Ategol sy'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru, a thelir 80% o'r amcangyfrif yn ychwanegol at y gwarged/diffyg (ased/rhwymedigaeth) sy'n daladwy/dderbyniadwy o'r flwyddyn flaenorol. Telir hyn ym mis Awst bob blwyddyn. Fel y cyfryw, cyfatebir unrhyw ased/rwymedigaeth ar y Gronfa Bensiwn â gwerth cyfatebol ar fantolen yr Awdurdod. Roedd yr amcangyfrif ar gyfer 2025/26 yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân a fyddai'n ymddeol yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a nifer y blynyddoedd o wasanaeth; o hyn gellir amcangyfrif y taliadau cyfnewid a fyddai'n daladwy, ynghyd â'r taliadau pensiwn ychwanegol.

Mae'r polisïau cyfrifyddu a fabwysiadwyd ar gyfer creu Cyfrif y Gronfa Bensiwn yn cyd-fynd â'r arfer a argymhellir, ac yn dilyn yr arferion hynny sy'n berthnasol i ddatganiadau sylfaenol yr Awdurdod.

Cyfraddau Cyfraniadau

O 1 Ebrill 2022 trosglwyddwyd holl aelodau CPDT 1992, CPDT Newydd 2006 a'r cynllun a Addaswyd (cynlluniau gwaddol) i gynllun 2015, felly'r canlynol yw'r unig gyfraddau cynllun sy'n daladwy o dan y Rheoliadau Pensiwn newydd. Mae unrhyw daliadau yr adroddir eu bod yn cael eu gwneud o dan y cynlluniau gwaddol at ddibenion prynu'n ôl yn unig.

O dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, roedd cyfradd cyfraniadau'r cyflogwr ar gyfer cynllun 2015 yn 31% o'r cyflog pensiynadwy.

O 1 Ebrill 2025 i 31 Awst 2025 roedd cyfraddau'r cyfloggeion heb ei newid o 2024/25 yn unol â bandiau'r cyflog pensiynadwy y manylir arnynt isod:

Band Cyflog Pensiynadwy – Yn Seiliedig ar Incwm	2025/26 % Cyfradd Cyfraniadau
Hyd at ac yn cynnwys £27,818	11.0
Mwy na £27,818 a hyd at £51,515, yn gynwysedig	12.9
Mwy na £51,515 a hyd at £142,500, yn gynwysedig	13.5
Mwy na £142,500	14.5

O 1 Medi 2025 ymlaen, diwygiwyd trothwyon cyflog pensiynadwy fel bod haenau cyfraniadau yn adlewyrchu lefelau cyflog diffoddwyr tân cyfredol a dyfarniadau cyflog diweddar yn well. Mae'r dull newydd yn pennu cyfraddau yn seiliedig ar radd sylweddol aelod yn hytrach na band cyflog. Mae hyn yn rhoi sicrwydd ynghylch cyfraddau cyfraniadau a ddylai newid dim ond os yw gradd yr aelod yn newid.

Ystod Cyflog Pensiynadwy – Yn Seiliedig ar System Ddyletswydd	2025/26 % Cyfradd Cyfraniadau
Graddau Cadwedig a Gwirfoddolwyr (pob un)	13.0
Diffoddwr Tân Llawn Amser	13.0
Rheolwr Criw Llawn Amser a Rheolwr Gwylfa	13.2
Rheolwr Gorsaf Llawn Amser a Rheolwr Grŵp	13.7
Rheolwr Ardal Llawn Amser	14.2
Prif Swyddog Cynorthwyol, Dirprwy Brif Swyddog a Phrif Swyddog Tân	14.5

Nid yw Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn gwneud cyfrif am rwymedigaethau ar gyfer pensiynau a buddion eraill ar ôl diwedd y cyfnod gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion ymrwymïadau hirdymor y pensiynau i'w gweld yn Nodyn 30 i'r datganiadau ariannol craidd (£353.407 miliwn ar 31 Mawrth 2026, a £347.127 miliwn ar 31 Mawrth 2025).

Rhestr o Dermau a Ddefnyddir yn y Datganiad o Gyfrifon

ADDASIAD Y FLWYDDYN FLAENOROL

Addasiadau perthnasol sy'n gysylltiedig â blynyddoedd blaenorol, ac sy'n deillio o newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu neu o gywiro cyfeiliornadau sylfaenol. Nid yw hyn yn cynnwys cywiriadau cylchol arferol nac addasiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu a wnaed mewn blynyddoedd blaenorol.

AMHARIAD

Gostyngiad yng ngwerth ased anghyfredol i werth sy'n is na'i swm adferadwy, sef yr uchaf o werth teg yr ased llai'r costau o'i werthu a'i werth mewn defnydd.

ARCHWILIAD O GYFRIFON

Archwiliad annibynnol o faterion ariannol yr Awdurdod.

ARIANNU CYFALAF

Cyllid a godir i dalu am wariant cyfalaf. Mae yna amrywiaeth o ddulliau ar gael i ariannu gwariant cyfalaf, gan gynnwys benthyca, lesio, ariannu refeniw uniongyrchol, derbyniadau cyfalaf defnyddiadwy, grantiau cyfalaf, cyfraniadau cyfalaf, cronfeydd refeniw wrth gefn, a Chronfeydd Wrth Gefn wedi'u clustnodi.

ASED

Eitem sydd o werth i'r Awdurdod mewn termau ariannol. Caiff asedau eu categoreiddio'n rhai cyfredol neu anghyfredol:

- Bydd ased cyfredol yn cael ei ddefnyddio neu'n colli ei werth materol ym mhen y flwyddyn ariannol nesaf (e.e. arian parod a stoc);
- Mae ased anghyfredol yn darparu buddion i'r Awdurdod ac i'r gwasanaethau y mae'n eu darparu am gyfnod o fwy na blwyddyn, a gall fod yn ddiriaethol, e.e. gorsaf dân; neu'n anniriaethol, e.e. trwyddedau meddalwedd gyfrifiadurol.

ASEDAU ANNIRIAETHOL

Gellir diffinio eitem anniriaethol (heb fod yn ffisegol) yn ased y mae'r mynediad at fuddion economaidd y dyfodol y mae'n eu cynrychioli yn cael eu rheoli gan yr endid sy'n adrodd. Mae asedau anniriaethol yr Awdurdod yn cynnwys trwyddedau meddalwedd gyfrifiadurol.

ASEDAU DIGWYDDIADOL

Mae ased digwyddiadol yn ased posibl sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd eu bodolaeth ddim ond yn cael eu cadarnhau gan un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod.

ASEDAU SEILWAITH

Asedau anghyfredol sy'n perthyn i'r Awdurdod ac na ellir eu trosglwyddo na'u gwerthu, a lle nad yw gwariant yn adferadwy ond trwy ddefnydd parhaus o'r ased a grëwyd. Un enghraifft yw hydrantau.

BENTHYCA

Defnyddio arian parod a ddarperir gan barti arall i dalu am wariant, a hynny ar sail cytundeb i ad-dalu'r arian parod yn y dyfodol; fel arfer, codir tâl llog yn ychwanegol at y swm gwreiddiol.

BUDDION YMDDEOL

Pob math o ystyriaeth a roddir gan yr Awdurdod yn gyfnewid am wasanaethau a ddarperir gan gyflogeion, ac sy'n daladwy ar ôl i'r gyflogaeth ddod i ben.

BUDDION YN ÔL DISGRESIWN (PENSIYNAU)

Buddion ymddeol, nad oes gan y cyflogwr unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol, contractiol nac adeiladol i'w dyfarnu, ac a ddyfernir o dan bwerau yn ôl disgresiwn yr Awdurdod, er enghraifft Rheoliadau Llywodraeth Leol (Taliadau yn ôl Disgresiwn) 1996.

BUDDSODDIADAU (CRONFA BENSIWN)

Gwneir cyfrif o fuddsoddiadau'r Gronfa Bensiwn yn natganiadau'r gronfa honno. Fodd bynnag, mae hefyd yn ofynnol i awdurdodau ddatgelu'r gyfran y gellir ei phriodoli o asedau'r cynllun pensiwn, sy'n gysylltiedig â'u rhwymedigaethau sylfaenol, a hynny yn rhan o'r gofynion datgelu sy'n berthnasol i fuddion ymddeol.

BWRDD BENTHYCIADAU GWAITH CYHOEDDUS (PWL B)

Asiantaeth y Llywodraeth Ganolog sy'n darparu benthyciadau am flwyddyn neu ragor i awdurdodau ar gyfraddau llog nad ydynt ond ychydig yn uwch na'r rheiny y gall y llywodraeth eu benthycu ei hun.

CIPFA

Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth.

CONTRACT HIRDYMOR

Contract a wnaed ar gyfer dylunio, cynhyrchu neu adeiladu ased unigol sylweddol neu ddarparu gwasanaeth (neu gyfuniad o asedau neu wasanaethau sydd, gyda'i gilydd, yn gyfystyr ag un prosiect), lle mae'r amser a gymerir i gwblhau'r contract, i raddau helaeth, yn golygu bod gweithgarwch y contract yn perthyn i fwy nag un cyfnod cyfrifyddu.

COST GWASANAETHAU YN Y GORFFENNOL (PENSIYNAU)

Yn achos cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun sy'n ymwneud â gwasanaeth cyflogai mewn cyfnodau blaenorol sy'n codi yn y cyfnod cyfredol, a hynny o ganlyniad i gyflwyno neu wella buddion ymddeol.

COST LLOG (PENSIYNAU)

Ar gyfer cynllun â buddion wedi'u diffinio, y cynnydd disgwylidig yn ystod cyfnod gwerth presennol rhwymedigaethau'r cynllun am fod y buddion un cyfnod yn nes at gael eu setlo.

COST Y GWASANAETHAU CYFREDOL (PENSIYNAU)

Y cynnydd yng ngwerth presennol rhwymedigaethau cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio y disgwylir iddo ddeillio o wasanaeth cyflogeion yn y cyfnod cyfredol.

CREDYDWR

Y swm sy'n ddyledus gan yr Awdurdod ar gyfer gwaith a wnaed, nwyddau a ddaeth i law, neu wasanaethau a roddwyd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond na thalwyd taliad ar eu cyfer erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

CRONFEYDD WRTH GEFN

Croniad o wargedion, diffygion a dyraniadau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae Cronfeydd Wrth Gefn o natur refeniw ar gael, a gellir eu gwario neu eu clustnodi yn ôl disgresiwn yr Awdurdod. Ni ellir defnyddio rhai Cronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf, e.e. Cyfrif Addasu'r Cyfalaf, i fodloni'r gwariant cyfredol.

CRONIADAU

Symiau a gynhwysir yn y cyfrifon terfynol i gydnabod incwm a gwariant refeniw a chyfalaf a enillwyd, neu yr aed iddynt, yn ystod y flwyddyn ariannol, ond nad oedd y taliad gwirioneddol wedi dod i law, neu nad oedd wedi cael ei dalu, ar 31 Mawrth.

CYDNABYDDIAETH ARIANNOL

Yr holl symiau a dalwyd i gyflogai neu sy'n daladwy iddo, y symiau sy'n ddyledus trwy lwfansau treuliau (cyhyd ag y gellir codi tâl am y symiau hynny ar dreth incwm y Deyrnas Unedig), a gwerth ariannol unrhyw fuddion eraill. Symiau nad oeddent ar ffurf arian parod. Mae cyfraniadau pensiwn sy'n daladwy gan y cyflogwr yn eithriedig.

CYFNOD CYFRIFYDDU

Y cyfnod o amser a gwmpesir gan y cyfrifon; fel arfer, cyfnod o ddeuddeng mis sy'n dechrau ar 1 Ebrill. Diwedd y cyfnod cyfrifyddu yw dyddiad y Fantolen.

CYLLIDEB

Y rhagolwg o wariant refeniw net a chyfalaf dros y cyfnod cyfrifyddu.

CYNLLUN PENSIWN Â BUDDION WEDI'U DIFFINIO

Cynlluniau pensiwn lle mae'r buddion a geir gan y cyfranogwyr yn annibynnol ar y cyfraniadau a delir, ac nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â buddsoddiadau'r cynllun.

DARPARIAETH

Swm a neilltuir yn y cyfrifon ar gyfer rhwymedigaethau neu golledion yn y dyfodol, sy'n sicr neu'n debygol iawn o ddigwydd, ond bod eu symiau neu eu dyddiadau yn amhenodol.

DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW

Yr isafswm y mae'n rhaid ei godi ar y cyfrif refeniw bob blwyddyn er mwyn darparu ar gyfer ad-dalu benthyciadau a symiau eraill a fenthycir gan yr Awdurdod.

DATGANIAD O INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Cyfrif yr Awdurdod sy'n adrodd am y gost net ar gyfer blwyddyn y swyddogaethau y mae'n gyfrifol amdanynt, ac sy'n arddangos y modd y mae'r gost honno wedi cael ei hariannu o braeseptau, grantiau ac incwm arall.

DERBYNIADAU CYFALAF

Yr elw o waredu tir ac asedau anghyfredol eraill. Gellir defnyddio cyfrannau o dderbyniadau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd, a hynny o fewn rheolau a bennir gan y llywodraeth, ond ni ellir eu defnyddio i ariannu gwariant refeniw.

DIBRISANT

Mesur o ran cost traul, defnydd neu ostyngiad arall yn oes economaidd ddefnyddiol asedau anghyfredol yr Awdurdod yn ystod y cyfnod cyfrifyddu, pa un a yw'n deillio o ddefnydd, treigl amser neu ddarfodiad, a hynny naill ai trwy newidiadau ym maes technoleg neu newidiadau eraill.

DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Digwyddiadau ar ôl dyddiad y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, yn rhai ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad y Fantolen a'r dyddiad y rhoddir awdurdod i'r Datganiad o Gyfrifon gael ei gyhoeddi.

DYLEDWR

Y swm sy'n ddyledus i'r Awdurdod am waith a wnaed, nwyddau a ddaeth i law, neu wasanaethau a roddwyd o fewn y cyfnod cyfrifyddu, ond na chafwyd taliad amdanynt erbyn diwedd y cyfnod cyfrifyddu hwnnw.

ENILLION A CHOLLEDION ACTIWARAIDD

Yn achos cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio, mae'r rhain yn cynnwys y newidiadau mewn gwargedion neu ddiffygion actiwaraid sy'n codi oherwydd:

- Nad yw digwyddiadau wedi cyd-fynd â'r rhagdybiaethau actiwaraid a wnaed ar gyfer y prisiad diwethaf (enillion a cholledion yn ymwneud â phrofiad); neu
- Bod y rhagdybiaethau actiwaraid wedi newid.

ENILLION DISGWYLIEDIG O ASED AU PENSIWN

Yn achos cynllun â buddion wedi'u diffinio a ariennir, dyma'r gyfradd gyfartalog o enillion, gan gynnwys incwm a newidiadau mewn gwerth teg, ond net o dreuliau'r cynllun, a ddisgwylir dros weddill oes yr ymrwymiad cysylltiedig o ran yr asedau gwirioneddol a ddelir gan y cynllun.

GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Grantiau gan y llywodraeth naill ai ar gyfer gwariant refeniw neu gyfalaf, a hynny yn ôl y galw am gydymffurfedd yn y gorffennol neu yn y dyfodol ag amodau penodol sy'n ymwneud â gweithgarwch yr Awdurdod. Gall y grantiau hyn fod yn benodol i gynllun penodol, neu gallant gefnogi gwariant refeniw yr Awdurdod yn gyffredinol.

GWARIANT CYFALAF

Gwariant a ddefnyddir i gaffael ased anghyfredol, a gaiff ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau y tu hwnt i'r cyfnod cyfrifyddu cyfredol, neu wariant sy'n ychwanegu at werth ased anghyfredol presennol, yn hytrach na'i gynnal yn unig.

GWARIANT REFENIW

Y treuliau dyddiol o ddarparu gwasanaethau.

GWERTH NET AR BAPUR

Swm yr asedau anghyfredol a gynhwysir yn y Fantolen, h.y. eu costau hanesyddol neu eu gwerth cyfredol llai y symiau cronrus sy'n darparu ar gyfer dibrisiant.

GWERTH TEG

Gwerth teg ased yw'r pris y gellid ei gyfnewid amdano mewn trafodiad hyd braich.

LES CYLLID

Les sydd, i raddau helaeth, yn trosglwyddo i'r lesddeiliad yr holl risgiau a gwobrau sydd ynghlwm wrth fod yn berchennog ar ased anghyfredol.

MANTOLEN

Datganiad o'r asedau, y rhwymedigaethau a'r balansau eraill a gofnodwyd ar ddiwedd y cyfnod cyfrifyddu.

OES DDEFNYDDIOL

Y cyfnod y bydd yr Awdurdod yn cael buddion o'r defnydd o ased anghyfredol.

PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Ceir diffiniad manwl o bartïon cysylltiedig yn IAS 24. I ddibenion yr Awdurdod, ystyrir bod partïon cysylltiedig yn cynnwys aelodau'r Awdurdod, y Prif Weithredwr, ei Gyfarwyddwyr, ynghyd ag aelodau agos eu teuluoedd ac aelodau yn y cartref.

POLISIÂU CYFRIFYDDU

Mae'r rhain yn pennu polisiâu a gweithdrefnau a ddefnyddir gan yr Awdurdod i baratoi ei Ddatganiadau Ariannol, gan gynnwys dulliau, systemau mesur a gweithdrefnau ar gyfer cyflwyno datgeliadau.

PRYDLES WEITHREDOL

Les lle mae'r berchnogaeth ar yr ased anghyfredol yn aros gyda'r lesddeiliad.

RHWYMEDIGAETH

Rhwymedigaeth yw lle mae ar yr Awdurdod daliad i unigolyn neu sefydliad arall.

- Mae rhwymedigaeth gyfredol yn swm a fydd yn daladwy neu y gellid ei alw yn ystod y cyfnod cyfrifyddu dilynol, e.e. credydwy'r neu arian parod a ordynnwyd.
- Mae rhwymedigaeth ohriedig yn swm sydd, trwy drefniant, yn daladwy y tu hwnt i'r flwyddyn ddilynol ar ryw adeg yn y dyfodol, neu i'w dalu gan swm blynyddol dros gyfnod o amser.

RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL

Mae rhwymedigaeth ddigwyddiadol naill ai:

- Yn ymrwymiad posibl sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol y bydd eu bodolaeth ddim ond yn cael eu cadarnhau gan un neu ragor o ddigwyddiadau ansicr yn y dyfodol, nad ydynt o dan reolaeth lwyr yr Awdurdod; neu
- Yn rhwymedigaeth bresennol sy'n deillio o ddigwyddiadau yn y gorffennol lle nad yw'n debygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad mewn modd sy'n ddigon dibynadwy.

RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN

Rhwymedigaethau cynlluniau pensiwn â buddion wedi'u diffinio ar gyfer alldaliadau sy'n ddyledus ar ôl dyddiad y prisiad. Mae rhwymedigaethau'r cynllun, sy'n cael eu mesur gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedol, yn adlewyrchu'r buddion y mae'r cyflogwr wedi ymrwymo i'w darparu ar gyfer gwasanaeth hyd at ddyddiad y prisiad.

TRAFODIADAU PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae'r Datganiad o Arfer a Argymhellir yn ei gwneud yn ofynnol datgelu unrhyw drafodiadau perthnasol rhwng yr Awdurdod a phartïon cysylltiedig, a hynny er mwyn sicrhau bod rhanddeiliaid yn ymwybodol o'r achosion pan fydd trafodiadau o'r fath yn digwydd, ynghyd â'r symiau a'r goblygiadau sy'n gysylltiedig â hynny.

Y RHAGLEN GYFALAF

Y cynlluniau cyfalaf y mae'r Awdurdod yn bwriadu eu cynnal dros gyfnod penodol o amser.

Awdurdod Tan ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Mid and West Wales
Fire and Rescue Authority

Awdurdod Tan ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mid and West Wales
Fire and Rescue Authority

Datganiad Llywodraethiant Blynyddol

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026

Cynnwys

Cwmpas y Cyfrifoldeb	93
Trefniadau Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru	94
Fframwaith Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru	96
Sicrwydd Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gyfer 2025/26.....	97
Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith.....	97
Egwyddor B: Bod yn agored a sicrhau ymgysylltiad cynhwysfawr â rhanddeiliaid	99
Egwyddor C: Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.....	101
Egwyddor D: Pennu'r ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd i'r eithaf.....	103
Egwyddor E: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion sy'n rhan ohono.....	105
Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref.	107
Egwyddor G: Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol.	109
Barn ar lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethiant ei darparu	111
Adolygiad o Effeithiolrwydd	111
Archwilio Mewnol	111
Archwilio Allanol	113
Sicrwydd Strategol a Sicrwydd Cyfarwyddwyr y Gwasanaeth	113
Materion llywodraethiant i fynd i'r afael â hwy yn 2026/27	114
Diweddariadau ar gamau gweithredu a oedd yn weddill o flynyddoedd blaenorol (yn unol â Datganiad Llywodraethiant Blyneddol 2024/25)	115
Cynllun Gweithredu 2026/27	120
Y Datganiad Llywodraethiant	123
Ardystiad.....	123

Paratowyd y Datganiad hwn yn unol â'r canllawiau a luniwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol (SOLACE), sef y fframwaith '*Delivering Good Governance in Local Government Framework*' 2016. Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blyneddol hwn yn esbonio sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â'r fframwaith a'i saith egwyddor graidd ar gyfer llywodraethiant da i sicrhau bod adnoddau'n cael eu cyfeirio yn unol â'r polisiâu a'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt.

Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (yr Awdurdod) yn gyfrifol am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a'r safonau priodol; bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y rhoddir cyfrif priodol amdano; a'i fod yn cael ei ddefnyddio mewn modd darbodus, effeithlon, effeithiol a theg.

Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus yn y modd y caiff ei swyddogaethau eu cyflawni, gan roi ystyriaeth i gyfuniad o ddarbodaeth, effeithlonrwydd, effeithiolrwydd a thegwch. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd llesiant ar gyrff cyhoeddus i bennu a chyhoeddi amcanion llesiant, a gynlluniwyd er mwyn sicrhau eu bod yn cyfrannu i'r eithaf i'r saith nod llesiant cenedlaethol, gan ganolbwyntio ar ddatblygiad cynaliadwy.

O ganlyniad i gyflwyno Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 sefydlwyd hefyd fframwaith deddfwriaethol newydd a diwygiedig ar gyfer etholiadau, democratiaeth, llywodraethiant a pherfformiad llywodraeth leol, gan gynnwys darparu polisi aml-leoliad ar gyfer cyfarfodydd.

Wrth gyflawni ei gyfrifoldeb cyffredinol, mae Aelodau'r Awdurdod Tân a'i Uwch-swyddogion yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethiant gwaith yr Awdurdod Tân ac Achub, ynghyd â stiwardiaeth o'r adnoddau sydd ar gael iddo, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg. Mae'r Awdurdod Tân, ynghyd â'i amrywiol Bwyllgorau, paneli a gweithgorau, yn darparu ac yn cyflawni arweinyddiaeth strategol, sy'n galluogi'r Aelodau i benderfynu ar y materion sy'n effeithio ar y gwaith o gynnal yr Awdurdod Tân, yn unol ag egwyddorion tryloywder ac atebolrwydd democrataidd.

Mae'r gwaith o reoli a chyflawni swyddogaethau'r Gwasanaeth Tân o ddydd i ddydd yn cael ei wneud gan Swyddogion y Gwasanaeth Tân dan reolaeth ac arweiniad cyffredinol y Prif Swyddog Tân, sy'n cyflawni'r swyddogaethau hyn yn unol â'r fframwaith llywodraethiant a phenderfyniadau'r Awdurdod Tân a'i Bwyllgorau. Wrth wneud hynny, mae'r Prif Swyddog Tân yn cael ei gynorthwyo gan y Tîm Arweinyddiaeth Weithredol.

Trefniadau Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ddangos bod ganddo'r trefniadau llywodraethiant corfforaethol angenrheidiol ar waith i allu perfformio'n effeithiol. Mae'r Awdurdod yn darparu cyfeiriad strategol clir, ac mae ei Gyfansoddiad yn diffinio rolau'r Aelodau a'r Swyddogion yn glir. Mae Archwilio Mewnol a'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu wedi ymrwymo i sicrhau bod y trefniadau llywodraethiant yn effeithiol ac yn gadarn. Mae rolau allweddol y Cyfansoddiad a'r rhai sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal Fframwaith Cod Llywodraethiant Corfforaethol yr Awdurdod wedi'u nodi isod.

Cyfansoddiad	Diben y Cyfansoddiad yw nodi'r modd y mae'r Awdurdod Tân yn gweithio a'r modd y mae'n gwneud penderfyniadau, a hynny mewn iaith glir
Yr Awdurdod Tân	Mae'n cymeradwyo'r Cyfansoddiad (gan gynnwys y Rheolau Sefydlog a'r Rheoliadau Ariannol). Mae'n cymeradwyo polisïau allweddol a'r fframwaith cyllidebol. Dyma brif gorff gwneud penderfyniadau'r Awdurdod. Mae'n cynnwys 25 Aelod (gan gynnwys y Cadeirydd).
Y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol i'r Awdurdod Tân ynghylch digonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethiant, y fframwaith rheoli risg a'r amgylchedd rheolaeth fewnol. Mae'n hyrwyddo safonau uchel o ran ymddygiad yr Aelodau. Mae'n gwneud argymhellion i'r Awdurdod Tân ynghylch cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Blynnyddol a'r Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol ac, mewn amgylchiadau priodol, mae'n cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon Blynnyddol.
Y Pwyllgor Rheoli Adnoddau	Mae'n gyfrifol am reoli adnoddau'r Awdurdod Tân yn effeithiol; rheoli a datblygu adnoddau ariannol, dynol ac eiddo'r Awdurdod ynghyd â'i swyddogaethau caffael, Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh), adnoddau dynol a thrafnidiaeth, yn ogystal â'i ymgysylltiad â rhanddeiliaid.
Y Prif Swyddog Tân a'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol	Y Prif Swyddog Tân hefyd yw Pennaeth y Gwasanaeth â Thâl, sy'n gyfrifol am sicrhau bod holl swyddogaethau'r Awdurdod yn cael eu cydlynu'n briodol, yn ogystal â threfnu staff a phenodi tîm arweinyddiaeth priodol a swyddogaethol. Mae'r Prif Swyddog Tân a'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol yn gweithredu'r fframwaith polisi a chyllidebol a bennir gan yr Awdurdod Tân, ac yn rhoi cyngor i'r Awdurdod Tân o ran datblygu materion polisi a chyllidebol ar gyfer y dyfodol. Mae hefyd yn goruchwyllo'r broses o ddatblygu ac o weithredu polisïau a darparu gwasanaethau.

Trysorydd / Swyddog Adran 151	Mae'n sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu gwneud mewn modd cyfreithlon ac yn ddarvoudus yn ariannol. Mae'n gweinyddu materion ariannol. Mae'n atebol am ddatblygu a chynnal fframwaith llywodraethiant, risgiau a rheoli yr Awdurdod Tân. Mae'n cyfrannu at reolaeth a llywodraethiant corfforaethol effeithiol yr Awdurdod Tân.
Clerc / Swyddog Monitro	Mae'n adrodd ar achosion neu achosion tebygol o fynd yn groes i unrhyw ddeddfiad neu reol gyfreithiol. Mae'n adrodd ar unrhyw gamweinyddu neu anghyfiawnder lle mae'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol wedi cynnal ymchwiliad. Mae'n cynnal ac yn diweddarau'r Cyfansoddiad. Mae'n sefydlu a chynnal cofrestrau o fuddiannau Aelodau a rhoddion a lletygarwch. Mae'n cynghori Aelodau ar ddehongli'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig. Mae'n cyfrannu at reolaeth a llywodraethiant corfforaethol effeithiol yr Awdurdod Tân.
Archwilio Mewnol	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol a barn flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethiant, rheoli risg a rheoli yr Awdurdod Tân. Mae'n cyflwyno rhaglen flynyddol o weithgarwch archwilio sy'n seiliedig ar risgiau, gan gynnwys gweithgarwch atal ac ymchwilio i dwyll. Mae'n gwneud argymhellion ar gyfer gwella'r gwaith o reoli risgiau.
Rheolwyr	Maent yn gyfrifol am ddatblygu, cynnal, a gweithredu fframwaith llywodraethiant, risgiau a rheoli yr Awdurdod Tân. Maent yn cyfrannu at waith rheoli a llywodraethiant corfforaethol effeithiol yr Awdurdod Tân trwy gyfarfodydd misol y Cyfarwyddiaethau, cyfarfodydd Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth a Fforymau Ymateb Gweithredol.

Awdurdod Tân ac Achub
Canolbarth a Gorllewin Cymru
Mid and West Wales
Fire and Rescue Authority

Fframwaith Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru

Datblygwyd Cod Llywodraethiant Corfforaethol gan yr Awdurdod yn 2010 a'i ddiwygio yn 2017 yn unol â Fframwaith CIPFA/SOLACE 'Delivering Good Governance in Local Government Framework' 2016.

Mae'r Cod Llywodraethiant Corfforaethol yn cynnwys y systemau, y prosesau, y diwylliant a'r gwerthoedd sy'n cyfarwyddo ac yn rheoli Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (GTACGC), ynghyd â'r ffordd y mae'n atebol i'r gymuned, yn ymgysylltu â hi ac yn ei harwain. Mae'n galluogi'r Awdurdod i fonitro cyflawniad ei Nodau Strategol ac ystyried a yw'r Gwasanaeth wedi darparu gwasanaethau priodol, effeithiol ac effeithlon. Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r Cod Llywodraethiant Corfforaethol ac fe'i cynlluniwyd i reoli risgiau hyd at lefel resymol. Mae'n gwerthuso tebygolrwydd ac effaith gwireddu'r risgiau a nodwyd, ac yn rheoli pob risg yn briodol.

Mae Cod Llywodraethiant Corfforaethol yr Awdurdod yn dwyn ynghyd mewn un ddogfen yr holl drefniadau llywodraethiant ac atebolrwydd sydd gan y Gwasanaeth ar waith. Mae Fframwaith y Cod Llywodraethiant Corfforaethol yn seiliedig ar y canllawiau arfer gorau a nodir yn Fframwaith CIPFA /SOLACE, 'Delivering Good Governance in Local Government', ac fe'i defnyddir i adolygu trefniadau llywodraethiant yr Awdurdod yn flynyddol.

Mae'r Awdurdod wedi cynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei lywodraethiant yn erbyn Fframwaith CIPFA/SOLACE, 'Delivering Good Governance Framework' (2016), yn ystod 2025/26. Cafodd yr adolygiad blynyddol o'r Cod Llywodraethiant Corfforaethol ei lywio gan reolwyr o fewn y Gwasanaeth sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethiant a hefyd gan sylwadau a wnaed yn dilyn archwilio mewnol ac allanol ac asiantaethau arolygu eraill. Cafodd y Cod Llywodraethiant Corfforaethol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026, a oedd wedi'i adolygu a'i ddiwygio, ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Mai 2026.

Mae'r Datganiad hwn yn amlinellu sut mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio â saith egwyddor graidd ac is-egwyddorion Fframwaith ei God Llywodraethiant Corfforaethol yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26. Mae'r datganiad hwn hefyd yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Sicrwydd Llywodraethiant Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ar gyfer 2025/26

Mae Cod Llywodraethiant Corfforaethol yr Awdurdod yn nodi ymrwymiad yr Awdurdod i egwyddorion llywodraethiant da. Gellir gweld copi o God Llywodraethiant Corfforaethol llawn yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026 ar wefan y Gwasanaeth. Mae'r adran ganlynol yn rhoi trosolwg byr o'r gwaith sicrwydd llywodraethiant a wnaed gan yr Awdurdod yn ystod 2025/26.

Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i gryfhau ei ddiwylliant o uniondeb, arweinyddiaeth foesegol a gwneud penderfyniadau cyfreithlon trwy ystod o ddatblygiadau llywodraethiant, diwylliannol a sefydliadol. Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau bod Aelodau a Swyddogion yn gweithredu er budd y cyhoedd, yn cynnal safonau moesegol, ac yn dangos ymddygiad sy'n gyson ag Egwyddorion Nolan, Gweledigaeth ac Ymddygiadau'r Gwasanaeth, a gofynion deddfwriaeth berthnasol.

Ymgorffori Diwylliant Moesegol Cryf

Parhaodd Cyfansoddiad yr Awdurdod, a gefnogir gan y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion, i fod yn rhan ganolog o'i fframwaith llywodraethiant moesegol. Parhaodd y Cyfansoddiad i gael ei adolygu o bryd i'w gilydd yn ystod 2025/26 i sicrhau ei fod yn cyd-fynd â deddfwriaeth newydd, anghenion llywodraethiant esblygol a datblygiadau sefydliadol. Mae'r Cod Ymddygiad yn cael ei atgyfnerthu drwy Raglen Sefydlu Aelodau gynhwysfawr a chynghor parhaus a ddarperir gan y Swyddog Monitro, Swyddog Adran 151 a thimau Cyfathrebu Corfforaethol a Gwasanaethau Democrataidd.

Mae'r Gwasanaeth wedi parhau i weithio i ymgorffori ei Weledigaeth a'i Ymddygiad, wedi'u halinio â Fframwaith Arweinyddiaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC) a'r Cod Moeseg Craidd, ar draws polisïau, prosesau ac arferion bob dydd. Mae cynnydd mewn rhai meysydd wedi'i gyflymu'n fwiadol i adlewyrchu a bod yn ymatebol i'r daith ddiwylliannol ehangach sydd ar y gweill ar hyn o bryd.

Mae prosesau cynefino staff hefyd wedi'u cryfhau. Mae cynefino digidol bellach yn rhannol weithredol, gan ddarparu gwybodaeth gyson a hygyrch i weithwyr newydd ynghylch ymddygiadau disgwylledig, cyfrifoldebau diogelu, ac urddas yn y gwaith.

Safonau Proffesiynol a Gwelliant Diwylliannol

Mae ffocws o'r newydd ar safonau proffesiynol wedi'i sefydlu trwy ddatblygiad parhaus y Bwrdd Safonau Proffesiynol, sy'n darparu goruchwyliaeth o faterion sy'n gysylltiedig ag ymddygiad, gan sicrhau bod pryderon yn cael eu trin yn briodol ac yn gyson. Mae hyn wedi'i gefnogi gan bolisïau a gweithdrefnau AD wedi'u diweddarau, gan gynnwys diwygiadau i'r gweithdrefnau Rheoli Disgyblaeth, Cwynion ac Absenoldeb Salwch, a datblygiad pecyn cymorth disgyblu diwygiedig ar gyfer ymgynghori a chyflwyno.

Parhaodd y Gwasanaeth i frwr ymlaen â chamau gwella diwylliannol sylweddol yn dilyn adolygiad diwylliannol allanol Crest Advisory ac argymhellion y Prif Gynghorydd Tân ac Achub a'r Arolygydd.

Mae creu Bwrdd a Gweithgor Diwylliant a Chynhwysiant, cyflwyno Arbenigwr Diwylliant allanol, a phenodi Tîm Pobl a Diwylliant yn dangos cynnydd diriaethol tuag at ddiwylliant sefydliadol mwy cynhwysol, diogel a thryloyw.

Gwnaeth Tîm Pobl a Diwylliant y Gwasanaeth, a sefydlwyd i gefnogi'r cyfnod gwella diwylliannol, gyfraniad sylweddol yn ystod 2025/26. Gan weithio'n agos gyda Senseia a chydweithwyr ar draws y Gwasanaeth, cynorthwyodd y tîm i gryfhau mecanweithiau adborth, gwella llwybrau ar gyfer mynegi barn, cefnogi gweithdai diwylliant, a chadarnhau disgwyliadau ynghylch ymddygiad, proffesiynoldeb ac atebolrwydd. Roedd eu gwaith hefyd yn cefnogi cynnydd yn erbyn argymhellion CREST a gwelliannau i brosesau recriwtio a dyrchafu, gan gyfrannu at ddiwylliant mwy tryloyw a chynhwysol. Wrth i'r cam atgyweirio arfaethedig ddod i ben, cafodd y Tîm Pobl a Diwylliant ei dynnu'n ôl yn ffurfiol ar 31 Mawrth 2026. Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd a wnaed a symudiad y Gwasanaeth tuag at y cyfnod ailadeiladu, lle mae'r cyfrifoldeb dros ymgorffori ymddygiadau cadarnhaol, gwella arweinyddiaeth a chynnal gwelliannau diwylliannol bellach o fewn strwythurau presennol, gyda chefnogaeth arbenigedd allanol parhaus a threfniadau llywodraethiant cryfach.

Mae'r Awdurdod hefyd yn parhau i gefnogi staff drwy hyfforddiant fel ymwybyddiaeth Gwylwyr Gweithredol, gwella dysgu ynghylch Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, a datblygu arweinyddiaeth foesebol.

Sicrhau Penderfyniadau Cyson, Teg a Thryloyw

Roedd trefniadau penderfynu cadarn yn parhau i fod ar waith i sicrhau bod penderfyniadau'n gyfreithlon, yn dryloyw ac yn cyd-fynd ag ymrwymadau moesegol yr Awdurdod. Mae'r Cynllun Rheolau Sefydlog, a amlinellir yng Nghyfansoddiad yr Awdurdod, yn diffinio rolau priodol Aelodau a Swyddogion yn glir ac fe'i cefnogwyd gan adolygiad cyfreithiol ac ariannol parhaus o'r holl adroddiadau cyn ei gyhoeddi. Roedd cyfarfodydd rhagarweiniol ar gyfer pob cyfarfod Awdurdod a Phwyllgor yn galluogi Aelodau i dderbyn cyngor priodol cyn gwneud penderfyniadau.

Parhaodd y Broses Llywodraethiant a Phenderfyniadau Mewnol newydd, a gyflwynwyd ym mis Ebrill 2024, i weithredu yn ystod ei chyfnod prawf. Er bod gwerthusiad arfaethedig wedi'i ohirio i gyd-fynd â'r gwaith dylunio sefydliadol a wnaed drwy'r rhaglen "Glasbrint ar gyfer Newid", mae'r Gwasanaeth yn parhau i fonitro'r fframwaith i sicrhau agwedd agored, atebolrwydd ac eglurder llwybrau penderfynu.

Parhaodd cofnodion holl gyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgorau, gan gynnwys datganiadau o fuddiant, i gael eu cyhoeddi'n brydlon ar wefan y Gwasanaeth, gan wella tryloywder a chefnogi ymddiriedaeth y cyhoedd.

Cynnal Trefniadau Moesegol a Gwrth-dwyll Cryf

Mae'r Awdurdod wedi cynnal ei ymrwymiad i atal twyll, llygredd ac ymddygiad amhrifodol. Mae'r Polisi Gwrth-dwyll a Gwrth-lygredd a'r Polisi Troseddau Corfforaethol yn parhau i fod yn weithredol ac nid oes angen unrhyw gamau pellach tan yr adolygiad nesaf a drefnwyd ar gyfer 2027. Cafodd datganiadau buddion, rhoddion a lletygarwch ar gyfer Aelodau a Swyddogion eu cynnal a'u monitro'n rheolaidd gan y Swyddog Monitro.

Parhaodd y Weithdrefn Ddatgelu Warchodedig (Chwythu'r Chwiban gynt) i ddarparu ffordd ddiogel i staff a rhanddeiliaid godi pryderon, a sicrhodd yr Awdurdod fod y weithdrefn yn parhau i fod yn hygyrch yn fewnol ac yn allanol.

Cafodd cwynion, canmoliaeth a sylwadau eu monitro trwy weithdrefnau wedi'u diweddaru, gyda Gweithdrefn Canmoliaethau, Cwynion a Sylwadau diwygiedig dros dro wedi'i chyhoeddi yn ystod y flwyddyn. Bydd adolygiad strwythurol pellach yn parhau fel rhan o newidiadau sefydliadol ehangach.

Parchu Rheolau'r Gyfraith

Roedd cydymffurfiaeth gyfreithiol a rheoleiddiol yn parhau i fod yn agwedd graidd ar ddull llywodraethu'r Awdurdod. Sicrhodd y Swyddog Monitro a Swyddog Adran 151 fod yr holl benderfyniadau'n cydymffurfio â gofynion statudol perthnasol a bod prosesau llywodraethiant yn cydymffurfio â deddfwriaeth berthnasol, gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, Deddf y Gwasanaethau Tân ac Achub 2004, a rhwymedigaethau newydd sy'n deillio o ddeddfwriaeth gaffael a phartneriaeth genedlaethol.

Cyflawnwyd pob rôl swyddog statudol yn unol â Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn Llywodraeth Leol. Yn dilyn ymddeoliad y Swyddog Adran 151 parhaol ym mis Medi 2025, sicrhodd trefniadau interim barhad cydymffurfiaeth statudol a llywodraethiant ariannol. Parhaodd trefniadau archwilio mewnol ac allanol i ddarparu sicrwydd annibynnol o amgylchedd llywodraethiant, risg a rheoli'r Awdurdod. Cafodd argymhellion archwilio eu monitro drwy'r Grŵp Rheoli Risg Busnes i sicrhau gweithrediad ac atebolrwydd amserol.

Egwyddor B: Bod yn agored a sicrhau ymgysylltiad cynhwysfawr â rhanddeiliaid

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i gryfhau ei ymrwymiad i fod yn agored, yn dryloyw ac i ymgysylltu'n ystyrlon gyda rhanddeiliaid. Mae'r sefydliad yn cydnabod bod cyfathrebu effeithiol ac ymgysylltu cynhwysol yn hanfodol er mwyn adeiladu ymddiriedaeth, cefnogi penderfyniadau gwybodus, a sicrhau bod anghenion a disgwyliadau'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu yn cael eu deall a'u gweithredu.

Hyrwyddo Agwedd Agored a Gwybodaeth Hygyrch

Mae'r Awdurdod wedi cynnal ymrwymiad clir i sicrhau agwedd agored trwy gyhoeddi adroddiadau statudol, polisiâu a dogfennau llywodraethiant ar ei wefan, gan sicrhau tryloywder ym mhob maes o'i waith. Parhaodd holl gyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgor i gael eu recordio a'u cyhoeddi ar-lein yn unol â Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, gan gefnogi atebolrwydd cyhoeddus a galluogi cymunedau i gael mynediad at brosesau gwneud penderfyniadau a chraffu arnynt yn effeithiol.

Parhaodd y Gwasanaeth hefyd i adolygu a diweddaru ei weithdrefnau Rhyddid Gwybodaeth bob blwyddyn, gan sicrhau cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau statudol a rhyddhau gwybodaeth yn rhagweithiol lle bo hynny'n briodol.

Cafodd gwefan y Gwasanaeth ei ailddylunio, ei foderneiddio a'i lansio'n gynharach yn 2024, ac mae wedi parhau i ddarparu porth hygyrch ar gyfer dogfennau llywodraethiant, papurau cyfarfodydd, adroddiadau perfformiad, a deunyddiau ymgysylltu, gan gefnogi tryloywder parhaus a rhwyddineb mynediad i'r cyhoedd.

Gwella Ymgysylltiad gyda Chymunedau a Rhanddeiliaid

Parhaodd y Gwasanaeth i ddarparu gweithgareddau ymgysylltu cynhwysfawr sy'n cyd-fynd â Chynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, gan sicrhau bod lleisiau cymunedol yn dylanwadu ar ddylunio gwasanaethau, cynllunio risg a blaenoriaethau strategol. Ategwyd y gweithgarwch ymgysylltu a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn gan y Strategaeth Cyfathrebu, Marchnata ac Ymgysylltu (2024–2027), sy'n llywio dull y Gwasanaeth o gyfathrebu mewn modd clir, gonest, amserol a chynhwysol.

Ymgwymerodd y Gwasanaeth â gwaith ymgysylltu strwythuredig â rhanddeiliaid trwy ymgynghoriadau cyhoeddus, sesiynau galw heibio, arolygon digidol, a thrafodaethau gyda chynrychiolwyr etholedig a phartneriaid allweddol, gan sicrhau bod adborth yn cael ei gasglu gan drawstoriad eang o'r gymuned. Roedd hyn yn cynnwys mireinio'r broses "Dweud eich Dweud" ac arolygon ymgysylltu cymunedol ehangach, a gyfunwyd yn 2025 i symleiddio'r gwaith o gasglu adborth a gwella cyfraddau ymateb.

Ymgorffori Ymgynghori a Thystiolaeth wrth wneud Penderfyniadau

Mae ymgysylltu ac ymgynghori wedi parhau i chwarae rhan hanfodol wrth lunio cynlluniau strategol. Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 yn cynnwys Fframwaith Cynllunio Gwella cynhwysfawr a luniwyd i sicrhau bod y Gwasanaeth yn ymgynghori â'r cyhoedd, staff a sefydliadau partner mewn modd ystyrlon wrth nodi risgiau, dylunio ymyriadau ac asesu canlyniadau. Yn ystod 2025/26, dechreuwyd gwaith pellach i fireinio'r adrannau o'r Fframwaith sy'n ymwneud â phrosiectau corfforaethol a gwerthuso, gan wella cysondeb a thryloywder asesiadau yn y dyfodol.

Parhaodd yr adborth a gasglwyd drwy weithgareddau ymgysylltu Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, arolygon cymunedol ac ymgynghoriadau statudol i gael eu hymgorffori mewn adolygiadau blynyddol ac asesiadau strategol, gan sicrhau bod disgwyliadau'r cyhoedd ac anghenion cymunedol yn parhau i fod yn ganolog i gynllunio strategol.

Gwnaeth y Gwasanaeth fwy o ddefnydd o Ystafelloedd Cytbwys i atgyfnerthu ymgysylltiad a dealltwriaeth ar y cyd ynghylch risg llifogydd a thanau gwyllt. Roedd Ystafelloedd Cytbwys yn darparu amgylchedd strwythuredig i ddod â staff gweithredol, asiantaethau partner a chynrychiolwyr cymunedol ynghyd i archwilio senarios risg, asesu effeithiau posibl a chefnogi trafodaeth wybodus ynghylch dulliau atal, parodrwydd ac ymateb. Roedd y sesiynau hyn yn galluogi'r Gwasanaeth i gyflwyno gwybodaeth am risgiau lleol, peryglon sy'n gysylltiedig â'r hinsawdd ac opsiynau lliniaru mewn modd gweledol, gan helpu cymunedau a rhanddeiliaid i ddatblygu gwell dealltwriaeth o fygythiadau wrth iddynt esblygu a rôl gwytnwch ar y cyd.

Roedd y defnydd o Ystafelloedd Cytbwys yn cefnogi cyswllt dwyffordd mwy ystyrlon, yn enwedig mewn ardaloedd sy'n agored i lifogydd a chymunedau gwledig neu led-wledig sydd mewn mwy o berygl o danau gwyllt. Roedd adborth a gasglwyd drwy'r sesiynau hyn yn llywio prosesau asesu risg, gweithgarwch diogelwch cymunedol a gweithio mewn partneriaeth, gan gyfrannu at ddull mwy integredig, seiliedig ar le o reoli risgiau rhagweladwy.

Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgysylltu

Parhaodd yr Awdurdod i chwarae rôl weithredol fel partner statudol mewn Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, gan gyfrannu at asesiadau llesiant a chynlluniau llesiant ar y cyd, a chefnogi gwaith cydweithredol ar draws y chwe ardal awdurdod lleol y mae'n eu gwasanaethu. Roedd cyfraniadau'r Gwasanaeth i'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn parhau i sicrhau aliniad clir rhwng

blaenoriaethau aml-asiantaethol ac amcanion hirdymor yr Awdurdod ei hun o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Parhaodd y gwaith o atgyfnerthu ymgysylltiad gyda rhanddeiliaid allweddol a'r cyhoedd trwy Strategaeth Cyfathrebu, Marchnata ac Ymgysylltu'r Gwasanaeth, a oedd yn darparu fframwaith clir ar gyfer sut mae'r sefydliad yn gweithio gyda phartneriaid, cyrff cynrychioladol, a grwpiau cymunedol i gefnogi tryloywder a dealltwriaeth ar y cyd o risgiau a blaenoriaethau cyffredin.

Sicrhau Ymgysylltiad Cynhwysol a Chytbwys

Parhaodd yr Awdurdod i sicrhau bod gweithgarwch ymgysylltu yn cyrraedd ystod amrywiol o grwpiau, gan gydnabod pwysigrwydd ymgysylltu â'r rhai sy'n cymryd rhan weithredol a'r rhai a allai fod yn llai tebygol o ymgysylltu. Mae prosesau ar gyfer cydbwysu buddiannau sy'n cystadlu gyda'i gilydd yn parhau i gael eu hymgorffori trwy fframwaith ymgynghori Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, gan sicrhau bod penderfyniadau'n adlewyrchu anghenion cymunedau heddiw gan hefyd ystyried buddiannau hirdymor cenedlaethau'r dyfodol.

Parhaodd y Gwasanaeth hefyd i gyhoeddi adroddiadau blynyddol ar Ganmoliaeth, Cwynion a cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth, gan ddangos tryloywder yn y ffordd y mae adborth cymunedol yn cael ei ystyried a'r ymateb iddo.

Cefnogi Dealltwriaeth Fewnol Gadarn o Gyfrifoldebau Ymgysylltu

Trwy gydol 2025/26, sicrhodd mecanweithiau cyfathrebu mewnol fod Aelodau a Swyddogion yn deall eu rolau o fewn y fframwaith ymgysylltu ehangach. Roedd trafodaethau strwythuredig rheolaidd wedi'u cefnogi gan brosesau llywodraethiant clir a blaenraglenni gwaith, yn helpu i sicrhau dealltwriaeth dda o gyfrifoldebau cyfathrebu a bod deunyddiau a gyflwynwyd i Aelodau'n amserol ac yn hygyrch.

Mae gweithrediad parhaus y Strategaeth Cyfathrebu, Marchnata ac Ymgysylltu wedi sicrhau gwelliant parhaus mewn arferion ymgysylltu, ac wedi cefnogi ymrwymiad y Gwasanaeth i adeiladu ymddiriedaeth, gwrandao ar gymunedau a gwella tryloywder ar draws pob maes gwasanaeth.

Egwyddor C: Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i gryfhau ei drefniadau cynllunio strategol i sicrhau bod canlyniadau'n cael eu diffinio'n glir, yn gynaliadwy, ac yn cyd-fynd â'i gyfrifoldebau hirdymor i gymunedau ledled canolbarth a gorllewin Cymru. Mae dull yr Awdurdod wedi'i ategu gan Gynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a chyfres gynhwysfawr o strategaethau ategol sy'n sicrhau bod penderfyniadau'n wybodus, yn gytbwys ac yn seiliedig ar dystiolaeth.

Gweledigaeth Strategol Glir a Chynllunio Hirdymor

Parhaodd Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 i weithredu fel prif fframwaith strategol yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, gan fynegi gweledigaeth glir ar gyfer cyflawni gwasanaethau diogel, cynaliadwy a gwydn hyd at 2040. Datblygwyd Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gan sicrhau bod yr Awdurdod yn ystyried effeithiau hirdymor, yr egwyddor datblygu cynaliadwy, a saith nod llesiant y Ddeddf wrth gynllunio a chyflawni ei wasanaethau.

Parhaodd yr holl gynlluniau adrannol, rhanbarthol a chorfforaethol i gyd-fynd ag Amcanion Gwella a Llesiant Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, gan sicrhau golwg cyson ar fwriad strategol a chyflawni gweithredol. Roedd adolygiadau rheolaidd o fframwaith perfformiad Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, gan gynnwys mireinio dulliau prosiectau a gwerthuso corfforaethol ymhellach, yn cefnogi gwelliant parhaus.

Mae'r Awdurdod hefyd wedi parhau i gyfrannu at amcanion llesiant y chwe Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ei ranbarth, gan atgyfnerthu'r aliniad rhwng canlyniadau lleol a blaenoriaethau aml-asantiaethol ehangach.

Gwneud Penderfyniadau Cynaliadwy yn Seiliedig ar Dystiolaeth

Sicrhaodd trefniadau penderfyniadau'r Awdurdod fod pob dewis strategol a gweithredol yn ystyried eu goblygiadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Roedd adroddiadau i'r Awdurdod Tân a'i Bwyllgorau yn ymgorffori asesiadau ariannol, cyfreithiol a llesiant, gan sicrhau bod gan yr Aelodau fynediad at dystiolaeth a chynghor clir wrth benderfynu ar y ffordd orau o weithredu.

Darparodd y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS), y Cynllun Ariannol Tymor Canolig (MTFP), y Rhaglen Gyfalaf 5 mlynedd a'r Strategaeth Gyfalaf y fframwaith ariannol i sicrhau bod penderfyniadau'n parhau i fod yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy. Cyflwynwyd adroddiadau monitro cyllideb chwarterol trwy gydol y flwyddyn i sicrhau bod adnoddau yn parhau i gefnogi'r canlyniadau arfaethedig.

Cydbwysu Buddion Economaidd, Cymdeithasol ac Amgylcheddol

Sicrhaodd trefniadau penderfyniadau'r Awdurdod fod pob dewis strategol a gweithredol yn ystyried eu goblygiadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Roedd adroddiadau i'r Awdurdod Tân a'i Bwyllgorau yn ymgorffori asesiadau ariannol, cyfreithiol a llesiant, gan sicrhau bod gan yr Aelodau fynediad at dystiolaeth a chynghor proffesiynol clir wrth benderfynu ar y ffordd orau o weithredu.

Darparodd Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 y fframwaith strategol ar gyfer gwneud penderfyniadau, gan atgyfnerthu pwysigrwydd data cadarn, deallusrwydd risg a dadansoddiad yn seiliedig ar dystiolaeth wrth lunio blaenoriaethau, dyrannu adnoddau a darparu gwasanaethau. Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 yn dwyn ysbrydoliaeth o ystod eang o ddata gweithredol, proffiliau risg cymunedol, gwybodaeth ddemograffig a deallusrwydd partner i sicrhau bod penderfyniadau ar lefel strategol yn parhau i fod yn wybodus, yn dryloyw ac yn canolbwyntio ar ganlyniadau. Mae'r dull hwn yn cefnogi'r Awdurdod i sicrhau bod gwasanaethau'n parhau i fod yn addas i'r diben, yn gymesur â'r risg ac wedi'u teilwra i anghenion cymunedau lleol wrth iddynt esblygu.

Darparodd y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig (MTFS), y Cynllun Ariannol Tymor Canolig (MTFP), y Rhaglen Gyfalaf 5 mlynedd a'r Strategaeth Gyfalaf y fframwaith ariannol i sicrhau bod penderfyniadau'n parhau i fod yn fforddiadwy, yn ddarbodus ac yn gynaliadwy. Cyflwynwyd adroddiadau monitro cyllideb chwarterol trwy gydol y flwyddyn i roi sicrwydd bod adnoddau yn parhau i gael eu defnyddio mewn ffordd sy'n cefnogi blaenoriaethau strategol, lleihau risg a chyflawni'r canlyniadau a nodwyd yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040.

Monitro Perfformiad a Rheoli Risgiau

Cyflwynwyd Adroddiadau Cynnydd Perfformiad a Gwelliant, ynghyd ag adroddiadau thematig fel Adroddiad Cynnydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Adroddiadau Iechyd a Diogelwch, a'r Adroddiad Cynaliadwyedd ac Amgylcheddol Blyneddol, yn rheolaidd i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau. Roedd yr adroddiadau hyn yn darparu diweddariadau ar gynnydd yn erbyn amcanion strategol, tueddiadau mewn dangosyddion perfformiad allweddol, a meysydd sydd angen gwaith pellach.

Roedd trefniadau rheoli risg cadarn yn parhau i fod ar waith trwy'r Grŵp Rheoli Risg Busnes, a oedd yn monitro'r Gofrestr Risg Busnes a'i risgiau strategol, gweithredol ac ariannol. Darparwyd diweddariadau bob chwarter i'r Aelodau, gan sicrhau goruchwyliaeth ac atebolrwydd.

Ymgysylltu a Chyfranogiad i Lywio Canlyniadau

Sicrhodd yr Awdurdod fod adborth rhanddeiliaid yn parhau i lywio ei ddealltwriaeth o anghenion a disgwyliadau cymunedol. Roedd gweithgarwch ymgysylltu a oedd yn cyd-fynd â Chynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, gyda chefnogaeth y Strategaeth Cyfathrebu, Marchnata ac Ymgysylltu, yn galluogi cymunedau, staff a phartneriaid i gyfrannu at brosesau cynllunio. Roedd hyn yn cynnwys arolygon diwygiedig, digwyddiadau galw heibio, a'r defnydd o fecanweithiau adborth strwythuredig.

Parhaodd lleisiau cymunedol i siapio amcanion llesiant, cynlluniau ar gyfer gwella, a blaenoriaethau hirdymor yr Awdurdod, gan sicrhau bod canlyniadau'n parhau i fod yn ystyrlon, yn gytbwys ac yn adlewyrchu anghenion lleol amrywiol.

Egwyddor D: Pennu'r ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd i'r eithaf.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i wella ei ddull o benderfynu ar ymyriadau priodol, gan sicrhau bod penderfyniadau'n cael eu llywio gan ddadansoddiad cadarn, ymgynghoriad ystyrlon, cynllunio ariannol cadarn, a dealltwriaeth glir o risgiau a chyfleoedd. Roedd trefniadau llywodraethiant yr Awdurdod yn galluogi Aelodau a Swyddogion i nodi, gwerthuso a dewis ymyriadau sy'n cyflawni'r canlyniadau arfaethedig yn effeithlon ac yn effeithiol.

Gwneud penderfyniadau mewn modd gwrthrychol yn seiliedig ar dystiolaeth

Fe wnaeth yr Awdurdod gynnal trefniadau cadarn i sicrhau bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau yn derbyn dadansoddiad amserol, trylwyr a gwrthrychol o'r opsiynau sydd ar gael. Roedd yr adroddiadau a gyflwynwyd i'r Aelodau yn cynnwys cyngor cyfreithiol, ariannol a strategol, yn ogystal ag asesiadau o risgiau ac effeithiau, a phob un wedi'i adolygu gan y Clerc/Swyddog Monitro a Swyddog Adran 151 cyn eu cyhoeddi. Roedd y broses hon yn sicrhau bod yr Aelodau'n gallu gwneud penderfyniadau gwybodus a thryloyw yn seiliedig ar dystiolaeth glir.

Parhaodd y Cynllun Rheolau Sefydlog i nodi protocolau clir ar gyfer cyfathrebu rhwng Aelodau a Swyddogion, gan egluro cyfrifoldebau a sicrhau bod anghenion gwybodaeth yn cael eu deall a'u diwallu drwy gydol y broses o wneud penderfyniadau.

Bu Aelodau a Swyddogion hefyd yn cymryd rhan mewn trafodaethau rheolaidd ynghylch gofynion gwybodaeth i sicrhau bod dadansoddiad sy'n cefnogi penderfyniadau yn parhau i fod yn gynhwysfawr, yn berthnasol ac yn gyfredol.

Prosesau Cynllunio, Llywodraethiant a Chraffu Cadarn

Mae'r Templed Penderfyniadau Mewnol a'r Templed Adroddiad ar gyfer yr Awdurdod Tân yn parhau i fod yn offeryn craidd ar gyfer sicrhau cysondeb ac ansawdd wrth gyflwyno tystiolaeth. Roedd hyn yn cefnogi'r Aelodau i ddeall canlyniadau gwahanol opsiynau ymyrraeth, gan gynnwys goblygiadau ariannol, lefelau risg a chanlyniadau disgwylledig.

Parhaodd fframwaith llywodraethiant a phenderfyniadau'r Awdurdod, a foderneiddiwyd yn 2024, i weithredu yn ystod ei gyfnod cyflwyno 12 mis. Gohiriwyd y gwerthusiad arfaethedig, i gyd-fynd â'r gwaith ailgynllunio sefydliadol ehangach a gynhaliwyd o dan y rhaglen "Glasbrint ar gyfer Newid"; fodd bynnag, roedd prosesau sicrwydd yn parhau i fod yn weithredol, gan sicrhau bod y fframwaith yn parhau i gefnogi agwedd agored, atebolrwydd a llywodraethiant da.

Parhaodd y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu i chwarae rôl graffu ganolog, gan adolygu data perfformiad, gwybodaeth risg a chynnydd yn erbyn cynlluniau strategol, a thrwy hynny gefnogi her gadarn a gwelliant parhaus.

Cynllunio Ariannol a Chyllidebu

Cafodd gwaith y Gwasanaeth, yn ogystal â'i uchelgeisiau ar gyfer gwelliant fel y nodir yn ei Gynllun Rheoli Risg Gymunedol 2040, eu cefnogi a'u siapio gan fframwaith cynllunio ariannol yr Awdurdod, gan gynnwys y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, y Cynllun Ariannol Tymor Canolig, y Rhaglen Gyfalaf 5 mlynedd a'r Strategaeth Gyfalaf. Roedd y rhain yn sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn parhau i fod yn gynaliadwy ac yn cyd-fynd â blaenoriaethau sefydliadol. Mae monitro ariannol chwarterol, wedi'i gefnogi gan adroddiadau cyllideb fewnol rheolaidd, yn sicrhau bod adnoddau yn cael eu dyrannu'n briodol i gefnogi'r gwaith o gyflawni canlyniadau arfaethedig yn llwyddiannus.

Parhaodd cyfarfodydd Cynllunio Cyllideb Gorfforaethol trwy gydol 2025/26, gan gynnwys Aelodau, y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol a Chyrff Cynrychioladol. Roedd y trafodaethau hyn yn llywio gwaith cynllunio ymyrraeth ac yn sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn adlewyrchu blaenoriaethau sefydliadol a'r cyfyngiadau cyllido sy'n wynebu Awdurdodau Cyfansoddol.

Ymgynghori â Rhanddeiliaid wrth Benderfynu ar Ymyriadau Priodol

Roedd ymgysylltu â rhanddeiliaid yn parhau i fod yn rhan annatod o'r broses o benderfynu ar ymyriadau, yn enwedig trwy waith sy'n gysylltiedig â Chynllun Rheoli Risg Gymunedol 2040. Roedd ymgynghoriad helaeth, gan gynnwys sesiynau cymunedol, sesiynau galw heibio, ymgysylltiad gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a gweithio mewn partneriaethau ffurfiol, yn cynnig mewnwelediad i anghenion a disgwyliadau cymunedol, gan helpu i siapio ymyriadau'n seiliedig ar dystiolaeth sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau llesiant hirdymor.

Cafodd adborth ymgynghori ei adolygu'n rheolaidd a'i gynnwys mewn diweddariadau blynyddol i Gynllun Rheoli Risg Gymunedol 2040, asesiadau llesiant a Fframwaith Cynllunio Gwella'r Gwasanaeth, gan sicrhau bod ymyriadau'n bwrpasol ac yn ymatebol.

Rheoli Blaenoriaethau sy'n Cystadlu a Dyrannu Adnoddau yn Effeithiol

Parhaodd yr Awdurdod i gydbwysu gofynion sy'n cystadlu trwy gynnal dadansoddiad strwythuredig o anghenion gwasanaeth, pwysau ariannol, risgiau gweithredol a disgwyliadau cymunedol. Mae'r Grŵp Rheoli Risg Busnes yn monitro asesiadau risg a thueddiadau perfformiad, gan ddarparu sicrwydd bod ymyriadau arfaethedig yn cyd-fynd â nodau strategol ac yn cydymffurfio â mesurau rheoli risg.

Parhaodd Grwpiau Monitro Perfformiad a sefydlwyd o dan Gynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 i olrhain cynnydd yn erbyn pob amcan a'i gamau cysylltiedig, gan ganiatáu ar gyfer nodi unrhyw rwystrau neu addasiadau gofynnol i ymyriadau'n gynnar.

Gwerthuso Ymyriadau a Gwelliant Parhaus

Llwyddodd yr Awdurdod i gynnal cylch monitro, adolygu a gwerthuso cryf. Cafodd cynnydd yn erbyn Amcanion Gwella a Llesiant Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 eu hadrodd ar ffurf adroddiadau chwarterol a bob chwe mis i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau, gan alluogi craffu ar ganlyniadau ac effeithiau ymyriadau.

Rhoddodd Asesiad Perfformiad Blynnyddol drosolwg cynhwysfawr o'n perfformiad yn ystod 2024/25 ac roedd yn destun archwiliad allanol, gan gynnig haen ychwanegol o sicrwydd ynghylch effeithiolrwydd cynllunio a chyflawni ymyriadau.

Egwyddor E: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion sy'n rhan ohono.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i gryfhau capasiti sefydliadol, gallu'r gweithlu ac effeithiolrwydd arweinyddiaeth i sicrhau ei fod yn parhau i allu cyflawni ei ddyletswyddau statudol, ymateb i risgiau sy'n dod i'r amlwg, a chyflawni ei amcanion strategol hirdymor. Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod ansawdd ei bobl, ei arweinyddiaeth a'i systemau sefydliadol yn ganolog i'w allu i weithredu'n effeithlon, yn effeithiol ac yn gynaliadwy.

Adeiladu a Chynnal Capasiti'r Gweithlu

Cynhaliodd yr Awdurdod drefniadau cynllunio gweithlu strategol cadarn, gan alluogi'r Gwasanaeth i ragweld gofynion staffio, cefnogi'r gwaith o gynllunio olyniaeth a sicrhau ei fod yn gallu defnyddio'r bobl gywir gyda'r sgiliau cywir ar yr adeg gywir. Drwy gydol 2025/26, parhaodd y Grŵp Gweithlu Strategol i gyfarfod yn rheolaidd, gan oruchwylio'r gwaith o ddadansoddi'r gweithlu a datblygu Strategaeth newydd ar gyfer Cynllunio'r Gweithlu, a fydd yn cael ei dylunio i gadarnhau ac atgyfnerthu gwaith cynllunio hirdymor y Gwasanaeth ymhellach ar gyfer capasiti yn y dyfodol.

Parhaodd adolygiad llawn o brosesau gwerthuso swyddi Llyfr Gwyrdd, a gwblhawyd yn ystod 2023/24, i gefnogi'r gwaith o ddyrannu rolau'n deg ac yn gyson ar draws y Gwasanaeth, gyda gwerthusiadau rôl priodol wedi'u cynnal drwy gydol 2025/26.

Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi parhau i fuddsoddi yng ngallu corfforol ei weithlu gweithredol. Roedd asesiadau ffitrwydd diffoddwyr tân bob dwy flynedd, cynlluniau hyfforddi ar gyfer risgiau, a darparu offer ffitrwydd ym mhob gorsaf yn parhau i fod yn rhan annatod o sicrhau bod personél gweithredol yn ddiogel, yn gymwys ac yn addas ar gyfer y gwaith.

Atgyfnerthu Gallu Arweinyddiaeth a Rheolaeth

Parhaodd gwelliannau o safbwynt gallu arweinyddiaeth trwy raglenni datblygu strwythuredig wedi'u halinio â Fframwaith Arweinyddiaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Yn ystod 2025/26, bu'r Awdurdod hefyd yn rheoli cyfnod sylweddol o drawsnewid o safbwynt arweinyddiaeth.

Yn dilyn ymddeoliad y Prif Swyddog Tân ym mis Hydref 2025, cynhaliwyd proses recriwtio genedlaethol strwythuredig, gyda chefnogaeth arbenigedd chwilio gweithredol allanol, gan arwain

at benodi Prif Swyddog Tân newydd ym mis Rhagfyr 2025. Fe wnaeth trefniadau interim sicrhau parhad cyfrifoldebau statudol ac arweinyddiaeth sefydliadol yn ystod y cyfnod pontio hwn.

Ochr yn ochr â hyn, cynhaliodd yr Awdurdod adolygiad o'i strwythur Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol, wedi'i lywio gan ddysgu sefydliadol, gweithgarwch gwella diwyllianol a datblygiadau cenedlaethol ar draws y sector tân ac achub. Arweiniodd hyn at symud tuag at fodel arweinyddiaeth symlach a mwy ystwyth, gan gynnwys y penderfyniad i beidio â phenodi ar gyfer y rôl Dirprwy Brif Swyddog Tân a chreu capasiti ychwanegol fel Prif Swyddog Tân Cynorthwyol. Arweiniodd cyflwyniad rôl lefel Cyfarwyddwr ar gyfer Pobl a Diwylliant at atgyfnerthu arweinyddiaeth strategol y gweithlu, diwylliant a datblygiad sefydliadol ymhellach. Lluniwyd y newidiadau hyn er mwyn darparu atebolrwydd cliriach, cefnogi trawsnewidiad diwyllianol, a sicrhau bod y Gwasanaeth mewn sefyllfa dda i gyflawni ei flaenoriaethau strategol.

Cafodd Arfarniadau Staff, a gyflwynwyd yn 2023, eu hadolygu ymhellach yn ystod 2025/26, gan arwain at argymhellion i wella defnyddioldeb, ymwreiddio Ymddygiad y Gwasanaeth yn fwy amlwg, ac archwilio atebion eraill ar gyfer meddalwedd. Roedd hyn yn sicrhau bod disgwyliadau, ymddygiad ac anghenion datblygu arweinyddiaeth yn cael eu hatgyfnerthu'n gyson trwy reoli perfformiad parhaus.

Gwella Capasiti Sefydliadol a Strwythurau Llywodraethiant

Parhaodd yr Awdurdod i fireinio ei drefniadau llywodraethiant mewnol i wella capasiti sefydliadol a sicrhau bod penderfyniadau effeithiol yn cael eu gwneud. Cynhaliwyd cyfarfodydd Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol a Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn rheolaidd i gefnogi goruchwyliaeth strategol, cydlynu gweithredol a gwynwch sefydliadol.

Bu'r Grŵp Rheoli Asedau a Chyfalaf Strategol yn cwrdd bob chwarter, gan sicrhau goruchwyliaeth gadarn o'r Rhaglen Gyfalaf, cynllunio asedau a chynaliadwyedd adnoddau hirdymor. Cyflwynwyd Adroddiadau Cyllideb Refeniw a Monitro Cyfalaf Chwarterol i'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau trwy gydol 2025/26, gan sicrhau bod adnoddau ariannol yn parhau i gyd-fynd ag anghenion capasiti sefydliadol.

Sicrhodd yr Awdurdod hefyd fod yr Aelodau yn cael offer TGCh priodol i gefnogi gweithio o bell a hybrid. Yn 2025/26, rhoddwyd dyfeisiau tabled i bob Aelod i wella mynediad diogel i systemau'r Gwasanaeth, gan gefnogi'r agenda werdd a Strategaeth Seiberddiogelwch y Gwasanaeth.

Datblygu Gweithlu Medrus, Cefnogol a Diogel

Parhaodd y Gwasanaeth i fuddsoddi mewn datblygu, hyfforddi a chefnogi staff. Roedd rhaglen hyfforddi a mentora, sy'n gysylltiedig â'r broses Arfarnu, ar gael i gefnogi datblygiad personol a pharodrwydd ar gyfer arweinyddiaeth. Parhaodd seminarau rheoli a rhaglenni hyfforddi i ymgorffori ymddygiad moesegol, disgwyliadau arweinyddiaeth a safonau proffesiynol.

Cafodd polisïau a gweithdrefnau Adnoddau Dynol eu hadolygu'n rheolaidd drwy gydol 2025/26 i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn gyfredol, yn effeithiol ac yn cyd-fynd â gofynion cyfreithiol. Mae'r polisïau hyn yn cefnogi llesiant, perfformiad, ymddygiad a datblygiad staff ar draws y sefydliad.

Roedd lles sefydliadol yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Parhaodd y Gwasanaeth i gynnal gofynion y Dyfarniad Iechyd Corfforaethol a sicrhau mynediad at drefniadau cymorth lles i'r holl staff. Mae cyhoeddi Strategaeth Llesiant ddiwygiedig a'r Rhaglen "Byw'n Dda" gysylltiedig yn pwysleisio'r ymrwymiad i lesiant staff ymhellach. Roedd adroddiadau rheolaidd ar iechyd, diogelwch, lles, absenoldeb salwch a llesiant y gweithlu yn sicrhau bod yr Awdurdod yn cadw goruchwyliaeth glir o ddangosyddion iechyd y gweithlu.

Sicrhau Rolau, Cyfrifoldebau a Strwythurau Arweinyddiaeth Effeithiol a Chlir

Mae rolau a chyfrifoldebau Swyddogion, Aelodau a Swyddogion Statudol wedi'u nodi'n glir yng Nghyfansoddiad yr Awdurdod. Parhaodd disgrifiadau swydd ar gyfer pob swydd i gael eu hadolygu gan weithwyr a rheolwyr i sicrhau eu bod yn dal i fod yn berthnasol ac yn adlewyrchu anghenion sefydliadol.

Adolygwyd presenoldeb aelodau yng nghyfarfodydd yr Awdurdod a Phwyllgorau drwy'r Fforwm Gwasanaethau Democrataidd, gan sicrhau bod cyfrifoldebau llywodraethiant yn cael eu cyflawni'n briodol.

Cefnogi Dysgu Sefydliadol a Gwelliant Parhaus

Cynhaliodd yr Awdurdod ymrwymiad cryf i ddysgu sefydliadol. Cafodd gwersi a ddysgwyd o adolygiadau mewnol ac allanol, gan gynnwys adroddiadau archwilio mewnol, canfyddiadau archwilio allanol ac adolygiadau diwylliannol ar draws y sector, eu cynnwys mewn trafodaethau arweinyddiaeth, cynllunio datblygu'r gweithlu a chamau gwella sefydliadol.

Bu'r Gwasanaeth hefyd yn chwarae rôl weithredol mewn mentrau ar gyfer gweithlu Cymru gyfan drwy Strategaeth Datblygu Sefydliadol a Phobl Cymru gyfan, gan helpu i lunio dulliau cenedlaethol cyson i ddatblygu'r gweithlu.

Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i atgyfnerthu ei drefniadau rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethiant ariannol i sicrhau bod perfformiad yn cael ei fonitro'n effeithiol, bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n gyfrifol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu. Mae'r trefniadau hyn yn hanfodol i roi sicrwydd bod yr Awdurdod yn cyflawni ei swyddogaethau statudol yn effeithlon, yn dryloyw ac er budd y cyhoedd.

Ymgorffori Fframwaith Rheoli Risg Cynhwysfawr

Roedd rheoli risg yn parhau i gael ei ymgorffori ar draws pob lefel o'r sefydliad. Cafodd Polisi Rheoli Risg y Gwasanaeth ei gynnal gan yr Adran Risg Gorfforaethol, gan amlinellu rolau a chyfrifoldebau clir ar gyfer Aelodau a Swyddogion. Gweithredwyd y polisi hwn drwy'r Grŵp Rheoli Risg Busnes, a fu'n cyfarfod bob chwarter ac yn cynnwys cynrychiolaeth o bob Cyfarwyddiaeth a'r Awdurdod Tân.

Sicrhodd y Grŵp fod y Gofrestr Risg Busnes yn parhau i fod yn gyfredol, gan adlewyrchu risgiau strategol, gweithredol ac ariannol yn gywir. Roedd hefyd yn monitro cynnydd mewn perthynas â'r Cod Llywodraethiant Corfforaethol ac argymhellion archwilio mewnol ac allanol. Cyflwynwyd adroddiadau risg wedi'u diweddaru bob chwarter i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu, gan alluogi Aelodau i graffu ar risgiau allweddol ac effeithiolrwydd mesurau lliniaru.

Parhaodd yr Awdurdod i ddefnyddio'r fethodoleg sgorio risg a nodir yn *Llyfr Oren Trysorlys EF – Rheoli Risg – Egwyddorion a Chysyniadau (2023)*, gan sicrhau bod asesiad risg yn parhau i gyd-fynd ag arfer gorau cydnabyddedig. Ar gyfer pob risg, cynhaliwyd llwybr archwilio clir, gan ddangos y rhesymeg dros ei chynnwys a'r camau a gymerwyd i'w rheoli neu ei lliniaru.

Roedd cyfathrebiadau misol ac ad-hoc yn sicrhau bod personél yn dal i gael gwybod am faterion risg, gyda hyfforddiant rheoli risg parhaus yn cael ei ddarparu gan yr Adran Risg Gorfforaethol.

Trefniadau Rheoli a Sicrwydd Mewnol Cadarn

Cynhaliodd yr Awdurdod drefniadau rheoli mewnol cryf trwy strwythurau llywodraethiant clir, y Cyfansoddiad, Rheolau Sefydlog, Rheolau Gweithdrefn Ariannol a rhaglen archwilio mewnol gynhwysfawr. Cafodd y Rheolau Gweithdrefn Ariannol a Rheolau Sefydlog Contractau eu hadolygu, eu diweddaru a'u cymeradwyo gan yr Aelodau yn ystod 2025/26, gan sicrhau eu bod yn dal i gyd-fynd â deddfwriaeth ac arfer gorau.

Roedd Archwiliad Mewnol, a gyflawnwyd gan Gyngor Sir Gâr, yn darparu sicrwydd annibynnol ar lywodraethiant, rheoli risg a rheolaethau mewnol. Cymeradwywyd y Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2025/26 gan y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu, a derbyniodd yr Aelodau ddiweddariadau cynnydd rheolaidd trwy gydol y flwyddyn. Cyflwynwyd adroddiadau archwilio terfynol gyda sgorau ac argymhellion sicrwydd clir, a chafodd pob un ohonynt eu monitro trwy gynlluniau gweithredu adrannol a'r Grŵp Rheoli Risg Busnes.

Roedd Archwilio Allanol, a ddarparwyd gan Archwilio Cymru, hefyd yn parhau i ddarparu sicrwydd annibynnol ynghylch datganiadau ariannol, trefniadau priodol a dyletswyddau gwella parhaus. Cyhoeddodd Archwilio Cymru farn ddiamod ar ddatganiadau ariannol yr Awdurdod ar gyfer 2024/25 a chyflwynodd yr adroddiadau archwilio a'r tystysgrifau cydymffurfio gofynnol i Aelodau yn ystod y flwyddyn.

Rheoli Perfformiad a Goruchwyliaeth

Roedd rheoli perfformiad yn parhau i fod yn rhan ganolog o reolaeth fewnol. Cyflwynwyd adroddiadau perfformiad chwarterol a phob chwe mis gerbron y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau yn ystod 2025/26, gan ddarparu trosolwg o brif ddangosyddion perfformiad, cynnydd yng nghyd-destun Amcanion Gwella a Llesiant Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, a diweddariadau ar brosiectau strategol.

Parhaodd Grwpiau Monitro Perfformiad, a sefydlwyd ar gyfer pob Amcan yng Nghynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, i gyfarfod bob chwarter i asesu cynnydd o ran cyflawniad, nodi risgiau sy'n dod i'r amlwg a sicrhau goruchwyliaeth gyson. Darparodd y "Grwpiau Cadeiryddion" a'r Bwrdd Cyflawni Rheoli Risg Cymunedol, dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân, waith craffu strategol ychwanegol.

Roedd Asesiad Perfformiad Blynyddol yn darparu trosolwg cynhwysfawr o berfformiad ar ddiwedd y flwyddyn, a chafodd ei gyhoeddi i'w archwilio'n allanol gan Archwilio Cymru, gan sicrhau tryloywder ac atebolrwydd wrth adrodd.

Sicrhau Rheolaeth Ariannol Gyhoeddus Cadarn

Roedd rheolaeth ariannol yn dal i fod yn gadarn ac yn cael ei llywodraethu'n dda trwy gydol 2025/26. Bu'r Awdurdod yn gweithredu o fewn fframwaith cynllunio ariannol strwythuredig a gefnogwyd gan y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig, y Cynllun Ariannol Tymor Canolig, Strategaeth Rheoli Trysorlys a'r Rhaglen Gyfalaf 5 mlynedd.

Roedd proses gadarn o osod cyllideb yn cynnwys Swyddogion, Aelodau a Chyrrff Cynrychioladol, gan sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn cyd-fynd ag anghenion gwasanaeth, asesiadau risg a blaenoriaethau Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040. Roedd

ymarferion gwerth am arian, a lansiwyd ym mis Mai 2024, yn llywio cyllideb 2025/26 ac yn cefnogi gwelliannau effeithlonrwydd sefydliadol.

Cyflwynwyd Adroddiadau Monitro Refeniw a Chyfalaf Chwarterol i'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau, ac roedd gwaith monitro cyllideb fewnol misol yn cefnogi rheolaeth ariannol wybodus. Darparwyd hyfforddiant Rheoli Trysorlys i Aelodau a staff sy'n ymwneud â gweithrediadau'r trysorlys.

Cydymffurfiodd yr Awdurdod â gofynion adrodd ariannol statudol, gyda'r Datganiad Cyfrifon Blynnyddol archwiledig ar gyfer 2024/25 yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Gorffennaf 2025 cyn cael ei gymeradwyo gan yr Awdurdod llawn ym mis Medi 2025, ynghyd â barn archwilio ddiamod.

Mesurau Gwrth-dwyll a Gwrth-lygredd

Parhaodd y Polisi Gwrth-dwyll a Gwrth-lygredd a'r Polisi Troseddau Corfforaethol, a adolygwyd yn 2024, yn weithredol ac yn effeithiol yn ystod y flwyddyn. Mae'r polisiâu hyn yn cael eu cyflwyno i bob dechreuwr newydd a'u cyhoeddi ar fewnwyd y Gwasanaeth ar gyfer mynediad rhwydd. Cynhelir yr adolygiad nesaf arfaethedig ym mis Ionawr 2027.

Parhaodd prosesau archwilio mewnol ac allanol i weithredu fel mesurau diogelu pwysig yn erbyn twyll a llygredd, gyda'r broses o adrodd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Awdurdod yn sicrhau goruchwyliaeth lawn o gamau gweithredu ac argymhellion.

Egwyddor G: Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd, ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol.

Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i gryfhau ei drefniadau ar gyfer tryloywder, adrodd cyhoeddus a sicrwydd annibynnol i sicrhau bod penderfyniadau'n dal i gael eu gwneud mewn modd agored ac atebol ac yn destun craffu effeithiol. Mae'r mecanweithiau hyn yn helpu i gynnal hyder y cyhoedd yn stiwardiaeth yr Awdurdod o adnoddau, prosesau llywodraethiant a chanlyniadau perfformiad.

Gwella Tryloywder a Mynediad Cyhoeddus at Wybodaeth

Parhaodd ymrwymiad yr Awdurdod i sicrhau bod gwybodaeth am ei waith ar gael yn rhwydd i'r cyhoedd. Parhaodd holl gyfarfodydd yr Awdurdod Tân llawn i gael eu recordio a'u cyhoeddi ar-lein, yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Roedd hyn yn cynnwys cyhoeddi agendâu, adroddiadau, penderfyniadau a chofnodion, gan sicrhau bod rhanddeiliaid yn gallu dilyn a chraffu ar brosesau llywodraethiant.

Cefnogodd gwefan ailgynlluniedig y Gwasanaeth, a lansiwyd ym mis Gorffennaf 2024, ymrwymïadau tryloywder parhaus yr Awdurdod trwy ddarparu platfform modern a hygyrch ar gyfer cyhoeddi dogfennau statudol, gwybodaeth am berfformiad, cynlluniau strategol ac adroddiadau llywodraethiant. Roedd hyn yn cynnwys Asesiadau Perfformiad Blynnyddol, dogfennau Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, adroddiadau amgylcheddol, datganiadau cydraddoldeb a strategaethau ariannol.

Parhaodd presenoldeb cynghorwyr mewn cyfarfodydd a chyfranogiad Aelodau mewn hyfforddiant i gael eu monitro a'u cyhoeddu'n flynyddol, gan sicrhau tryloywder ynghylch ymgysylltiad ac atebolrwydd Aelodau.

Atgyfnerthu Atebolrwydd Perfformiad ac Adrodd

Sicrhodd yr Awdurdod fod trefniadau adrodd yn parhau i fod yn gadarn, yn amserol ac yn cyd-fynd â disgwyliadau llywodraethiant ac archwilio. Cyflwynwyd adroddiadau chwarterol a chwe mis, gan gynnwys Adroddiadau Cynnydd Perfformiad a Gwelliant, Adroddiadau Monitro Refeniw a Chyfalaf, y Gofrestr Risg Busnes, ac adroddiadau Cydraddoldeb Strategol ac Amgylcheddol, i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Pwyllgor Rheoli Adnoddau trwy gydol 2025/26. Roedd yr adroddiadau hyn yn rhoi goruchwyliaeth glir i'r Aelodau o dueddiadau perfformiad, stiwardiaeth ariannol a chynnydd yn erbyn amcanion strategol.

Paratowyd a chymeradwywyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol, a oedd yn cyd-fynd ag egwyddorion CIPFA/SOLACE, fel rhan o'r Datganiad Cyfrifon archwiliedig, sy'n dangos ymrwymiad clir i adrodd yn dryloyw ar drefniadau llywodraethiant, sicrwydd a chmau gwella.

Roedd Asesiad Perfformiad Blynyddol yn darparu trosolwg cynhwysfawr o berfformiad ar ddiwedd y flwyddyn, a chafodd ei gyhoeddi i'w archwilio'n allanol gan Archwilio Cymru, gan sicrhau tryloywder ac atebolrwydd wrth adrodd.

Hyrwyddo Atebolrwydd trwy Drefniadau Llywodraethiant Clir

Roedd Cyfansoddiad yr Awdurdod yn dal i ddiffinio rolau, cyfrifoldeb a phwerau Aelodau, Swyddogion a Phwyllgorau'n glir. Roedd y Templed Penderfyniadau ac Adroddiad ar gyfer yr Awdurdod Tân Mewnol yn sicrhau bod papurau penderfyniadau'n cynnwys ystyriaethau cyfreithiol, ariannol a risgiau llawn, gan gefnogi penderfyniadau gwybodus a thryloyw.

Roedd blaengynlluniau gwaith yn cefnogi'r broses o gyflwyno adroddiadau mewn modd amserol ac yn sicrhau bod dyddiadau cau statudol a llywodraethiant yn cael eu bodloni. Cymeradwywyd dyddiadau cyfarfodydd ar gyfer 2025/26 yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol ym mis Mehefin 2025, gan sicrhau eglurder a rhagweladwyedd mewn cylchoedd adrodd.

Parhaodd yr Awdurdod hefyd i gefnogi Aelodau drwy sesiynau cynefino, datblygiad parhaus, sesiynau hyfforddiant a briffio deddfwriaethol, gan sicrhau eu bod yn meddu ar y gallu angenrheidiol i ddarparu goruchwyliaeth ddemocrataidd effeithiol.

Sicrhau Atebolrwydd am Bartneriaethau a Chydweithredu

Fel partner statudol i chwe Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, sicrhodd yr Awdurdod atebolrwydd clir am ei gyfraniadau i bartneriaethau. Roedd dogfennaeth yn ymwneud â gweithgarwch Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, gan gynnwys Cynlluniau Llesiant ac adroddiadau ymgynghori, yn parhau i fod ar gael ar wefan y Gwasanaeth, gan gefnogi tryloywder ac atebolrwydd ar y cyd ar draws y sector cyhoeddus ehangach.

Parhaodd yr Awdurdod hefyd i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i Lywodraeth Cymru a phartneriaid eraill ynghylch cynnydd o safbwynt gwelliannau diwylliannol, diwygiadau llywodraethiant a mentrau ar draws y sector, gan atgyfnerthu ei ymrwymiad i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus mewn modd agored ac atebol.

Barn ar lefel y sicrwydd y gall y trefniadau llywodraethiant ei darparu

Adolygiad o Effeithiolrwydd

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gynnal adolygiad o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethiant, gan gynnwys y system rheolaeth fewnol, o leiaf unwaith y flwyddyn. Mae'r adolygiad o effeithiolrwydd yn cael ei lywio gan waith y Tîm Arweinyddiaeth Weithredol ac Uwch-swyddogion eraill yr Awdurdod sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethiant. Cefnogir y gwaith gan adroddiadau gan archwilywyr mewnol ac allanol, ac ystyrir hefyd argymhellion gan aseswyr sy'n gymheiriaid.

Mae effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethiant yn defnyddio tystiolaeth a sicrwydd o'r manau canlynol:

- Yr Awdurdod Tân.
- Y Tîm Arweinyddiaeth Weithredol ac Uwch-swyddogion priodol.
- Y Cynllun Dirprwyo i Swyddogion.
- Y Pwyllgor Rheoli Adnoddau.
- Y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu.
- Y Pwyllgor Safonau.
- Archwilio Mewnol.
- Archwilio Allanol.

Archwilio Mewnol

Is-adran Archwilio Mewnol Cyngor Sir Gâr sydd wedi darparu'r swyddogaeth Archwilio Mewnol ar gyfer GTACGC yn dilyn ad-drefnu Llywodraeth Leol yn 1996. Cytunir ar Gynllun Archwilio Mewnol tair blynedd gyda'r Swyddog Adran 151 a'r Cyfarwyddwr Adnoddau a chaiff ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu. Mae'r cynllun tair blynedd yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau bob blwyddyn i adlewyrchu'r amgylchiadau a'r blaenoriaethau cyfredol.

Yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2015 a Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, mae'n ofynnol i'r Rheolwr Archwilio ddarparu barn ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol prosesau'r Awdurdod o ran rheoli risgiau, rheoli, atal twyll a llywodraethiant.

Cytunwyd ar y Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 â'r Cyfarwyddwr Adnoddau a'r Swyddog Adran 151 ac fe'i cymeradwywyd gan y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Mai 2025. Mae'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu wedi cael adroddiadau cynnydd ar gyflawni'r cynllun ynghyd ag adroddiadau Archwilio Mewnol terfynol a gyhoeddwyd trwy gydol 2025/26.

Hyd yma, mae saith adroddiad terfynol a thri adroddiad drafft wedi'u cyhoeddi mewn perthynas â Chynllun Archwilio 2025/26. Yn ogystal, cwblhawyd dau adolygiad yn ymwneud â 2024/25 yn ystod 2025/26. Mae'r lefelau sicrwydd a gafwyd wedi'u crynhoi yn y tabl canlynol:

Lefel Sicrwydd	Nifer Adroddiadau 2025/26
Uchel	4
Rhesymol	6
Cyfyngedig	1
Isel	1
Cyfanswm	12

Ar gyfer yr adroddiad a gafodd sicrwydd “ise” roedd pum argymhellid, a rhoddwyd sylw i nifer o'r camau y cytunwyd arnynt yn ystod 2025/26. Mae archwiliad dilynol ar gyfer y swyddogaeth hon wedi'i gynllunio ar gyfer 2026/27, i gadarnhau bod rheolaethau cadarn wedi'u rhoi ar waith a'u bod yn gweithredu'n effeithiol.

Yn rhan o Adroddiad Blynyddol GTACGC ar Archwilio Mewnol 2025/26, yr adroddir yn ei gylch gerbron y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Gorffennaf 2026, darparodd y Pennaeth Archwilio Mewnol y farn gyffredinol ganlynol:

Ni all unrhyw system reoli ddarparu sicrwydd pendant yn erbyn colledion neu gamddatganiadau materol, ac ni all y gwasanaeth Archwilio Mewnol ddarparu'r sicrwydd hwnnw ychwaith. Bwriad y datganiad hwn yw rhoi lefel briodol o sicrwydd nad oes unrhyw wendidau sylweddol o ran y prosesau rheoli risg, llywodraethiant, a rheoli.

Wrth ddod i'r farn gyffredinol, mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi rhoi ystyriaeth i'r pethau canlynol:

- canlyniadau'r holl waith a wnaed yn rhan o Raglen Archwilio Mewnol 2025/26.
- canlyniadau gwaith a wnaed yn rhan o Raglen Archwilio Mewnol 2024/25, a ddaeth i ben yn dilyn cyhoeddi Adroddiad Blynyddol y llynedd.
- canlyniadau camau gweithredu dilynol Adolygiadau Archwilio Mewnol o'r flwyddyn gyfredol a blynyddoedd blaenorol; ynghyd â
- chydabyddiaeth o'r camau gweithredu gan y Rheolwyr (yn enwedig y rheini yr ystyrir eu bod yn arwyddocaol).

‘Fy marn i yw bod gan yr Awdurdod amgylchedd rheoli RHESYMOL ar waith. Mae trefniadau Llywodraethiant clir gyda chyfrifoldebau rheoli a Strwythurau Pwyllgorau diffiniedig ar waith ac, yn gyffredinol, mae'r fframwaith rheoli yn gadarn ac yn cael ei weithredu'n weddol gyson. Mae gan yr Awdurdod Gyfansoddiad sefydledig, ac mae wedi datblygu Polisiâu a chymeradwyo Rheoliadau Ariannol sy'n darparu cyngor a chanllawiau i'r holl staff ac aelodau’.

‘Lle mae'r Archwiliad Mewnol yn nodi gwendidau neu feysydd i'w gwella yn ystod 2025/26, trafodwyd y rhain gyda rheolwyr a chytunwyd ar gamau priodol.’

Aethpwyd i'r afael ag argymhellion Archwilio Mewnol drwy gynlluniau gweithredu adrannol mewnol fel y bo'n berthnasol. Mae cynnydd y camau gweithredu y cytunwyd arnynt yn cael ei fonitro gan y Grŵp Rheoli Risgiau Busnes mewnol.

Mae manylion llawn y sicrwydd a ddarparwyd gan y Rheolwr Archwilio ynghyd â'r cynlluniau i fynd i'r afael â'r argymhellion yn yr Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol ar gyfer 2025/26.

Archwilio Allanol

Caiff trefniadau archwilio allanol y Gwasanaeth eu hwyluso gan Archwilio Cymru mewn perthynas ag Archwilio Cyfrifon, trefniadau Priodol, Gwelliant Parhaus a'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy. Cyflwynwyd adroddiadau archwilio a thystysgrifau cydymffurfiaeth i gyfarfodydd y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu a'r Awdurdod Tân yn ystod 2025/26, yn ôl y gofyn.

Yn unol ag amserlenni statudol, cyflwynodd yr Awdurdod Ddatganiad Cyfrifon 2024/25 heb ei archwilio i Archwilio Cymru ar 29 Mai 2025. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gyfrifol am roi barn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod a Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben. Yn dilyn y broses archwilio, cyhoeddodd yr Archwilydd Cyffredinol farn ddiamod ar y datganiadau ariannol ym mis Gorffennaf 2025.

Ers i Archwilio Cymru gyhoeddi ei adroddiad "Llywodraethiant Awdurdodau Tân ac Achub" ym mis Medi 2024, lansiodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ym mis Awst 2025, sef "Ymgynghoriad ar ddiwygio awdurdodau tân ac achub yng Nghymru 2025" i geisio barn ar gynigion i ddiwygio'r ffordd y mae awdurdodau tân ac achub yn cael eu llywodraethu a'u hariannu.

O ganlyniad i'r ymgynghoriad, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru grynodedb o'r ymatebion ar gyfer "Diwygio Trefniadau Llywodraethiant a Chyllido ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru 2025" ym mis Mawrth 2026, ac ers hynny mae wedi deddfu is-ddeddfwriaeth sy'n newid sut mae'r awdurdodau tân ac achub yng Nghymru yn cael eu llywodraethu a'u hariannu drwy leihau nifer yr aelodau o'r Awdurdod hwn o 25 i 9 o fis Mai 2027 a chyflwyno trefniadau diwygiedig ar gyfer pennu cyllideb ac ymgysylltu parhaus ag awdurdodau lleol cyfansoddol er mwyn gosod cyllideb o 2026/27. Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 ym mis Mawrth 2026, sy'n gosod blaenoriaethau ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub ar gyfer y 3-5 mlynedd nesaf, yn weithredol o 30 Mawrth 2026.

Bydd y Gwasanaeth yn cynllunio ar gyfer y newidiadau i lywodraethiant a chyllid a ddeddfwyd gan Orchymyn Gwasanaethau Tân ac Achub (Fframwaith Cenedlaethol ac Amrywio Cynlluniau Cyfuno) (Cymru) 2026 ac yn adolygu blaenoriaethau'r Awdurdod i alinio â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026.

Fel rhan o gynllun Archwilio 2025/26, cynhaliwyd ac a gyhoeddwyd archwiliad perfformiad yn ymwneud â Chynaliadwyedd Ariannol ym mis Mawrth 2026. Cafodd y adroddiad, ei argymhellion a'r ymateb gan y rheolwyr eu cyflwyno i'r Aelodau yn ystod cyfarfod y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Ebrill 2026.

Sicrwydd Strategol a Sicrwydd Cyfarwyddwyr y Gwasanaeth

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei fframwaith llywodraethiant. Caiff yr adolygiad o effeithiolrwydd ei lywio gan waith yr Uwch-reolwyr sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal yr amgylchedd llywodraethiant, yr Adran Cyfathrebu Corfforaethol a Datblygu Busnes, a chan sylwadau a wneir gan yr Archwilwyr Allanol ac asiantaethau adolygu eraill.

Mae Datganiad CIPFA ar Rôl y Prif Swyddog Ariannol mewn Llywodraeth Leol (2016) yn mynnu bod sicrwydd yn cael ei roi ar nifer o drefniadau llywodraethiant sy'n gysylltiedig â'r sefydliad gan gynnwys rheolaeth ariannol, adrodd, y modd yr eir ati i wneud penderfyniadau, cydymffurfiaeth â chodau perthnasol a dylanwad y Prif Swyddog Cyllid yn y sefydliad. Ystyriwyd y rhain yng nghydestun y Datganiad hwn a chanfuwyd bod trefniadau'r Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion CIPFA.

Mae gan yr Awdurdod, drwy Archwilio Mewnol, broses asesu sicrwydd gynhwysfawr ar waith i sicrhau bod data electronig yn ddiogel ac wedi'i ffurfweddu yn unol â'r arferion gorau cyfredol er mwyn diogelu'r sefydliad. Mae canlyniadau'r prosesau sicrwydd hyn yn rhoi barn gadarnhaol, ond mae cyfleoedd i wella'r amgylchedd rheolaeth fewnol er mwyn lliniaru rhagor ar y risgiau.

Cafodd y rhaglen Archwilio Mewnol y cyfeirir ati mewn paragraffau cynharach sicrwydd gan Fwrdd Gweithredol y Gwasanaeth ynghylch y trefniadau ar gyfer rheoli'r meysydd risg craidd cydnabyddedig. Mae hyn yn adlewyrchu cyfrifoldebau'r Cyfarwyddwyr Gweithredol dros reoli risg ac effeithiolrwydd y rheolaethau. Cafodd y trafodaethau hyn eu llywio hefyd gan yr adroddiadau sicrwydd rheolaidd a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu gan y Swyddog Adran 151, y Swyddog Monitro ac Archwilio Mewnol ac Archwilio Allanol.

Materion llywodraethiant i fynd i'r afael â hwy yn 2026/27

Yn ystod y deuddeg mis nesaf, bydd y Gwasanaeth yn parhau i ddarparu gwasanaethau hanfodol i'r cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.

Dan arweiniad Tîm Arweinyddiaeth Weithredol y Gwasanaeth, mae'r meysydd ffocws allweddol ar gyfer 2026/27 yn cynnwys:

- Cyflawni camau gweithredu o flynyddoedd blaenorol, gan gynnwys argymhellion Archwilio Mewnol ac Allanol.
- Gweithredu diwygiadau llywodraethiant yr Awdurdod Tân ac Achub a pharatoi ar gyfer y drefn arolygu statudol uwch.
- Cryfhau llywodraethiant ariannol trwy drefniadau gosod cyllideb diwygiedig ac ymgysylltu parhaus ag awdurdodau lleol cyfansoddol.
- Adolygu a diweddarau'r Strategaeth Gaffael i gyd-fynd ag amcanion partneriaeth gymdeithasol Llywodraeth Cymru.
- Ymgorffori Ymddygiadau'r Gwasanaeth, llwybrau datblygu sefydliadol a threfniadau gwerthuso gwell.
- Mynd i'r afael â diwylliant sefydliadol, cynllunio'r gweithlu, gwytnwch TGCh a threfniadau llywodraethiant mewnol ac allanol cyffredinol.

Bydd effaith barhaus y galw cynyddol am wasanaethau'r sector cyhoeddus, o'i gymharu â'r setliadau a geir gan ei Awdurdodau Cyfansoddol a gostyngiadau gwariant yn y sector cyhoeddus, yn parhau i gael ei hystyried yn ofalus gan yr Awdurdod wrth iddo benderfynu ar ei Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

Bydd y Gwasanaeth yn parhau i fonitro'r cynnydd ar unrhyw adolygiadau thematig newydd a gynhelir gan y Prif Gynghorydd Tân ac Achub, ac unrhyw newidiadau eraill i'r ffordd yr ydym yn cael ein llywodraethu, ac yn cynghori'r Awdurdod ar unrhyw oblygiadau i'r Gwasanaeth.

Rydym yn cynnig, dros y flwyddyn sydd i ddod, cymryd camau sy'n ymwneud â'r materion uchod ac eraill i wella rhagor ar ein trefniadau llywodraethiant a sicrhau ein hunain bod gennym weithdrefnau, prosesau a threfniadau cadarn ar waith i sicrhau ein bod yn gwbl atebol. Manylir isod ar y camau gweithredu a oedd yn weddill o Gynlluniau Gweithredu y blynyddoedd blaenorol a'n Cynllun Gweithredu ar gyfer 2026/27.

Diweddariadau ar gamau gweithredu a oedd yn weddill o flynyddoedd blaenorol (yn unol â Datganiad Llywodraethiant Blynnyddol 2024/25)

Llywodraethiant	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Statws ar Hyn o Bryd
Argymhellion Archwilio Mewnol	Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol	Myfyrio ar argymhellion Archwilio Mewnol a'u cynnwys mewn cynlluniau gweithredu.	Cynhelir gwaith monitro interim ar argymhellion ac ymatebion rheolwyr gan Grŵp Rheoli Risgiau Busnes y Gwasanaeth. Mae Archwilio Mewnol wedi cwblhau ei adolygiad dilynol ar gyfer 2024/25, a chyflwynwyd yr adroddiad i Bwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu yr Awdurdod ym mis Gorffennaf 2025. Statws: Wedi'i Gwblhau
Argymhellion Archwilio Allanol	Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol	Myfyrio ar argymhellion Archwilio Allanol a'u cynnwys mewn cynlluniau gweithredu.	Cynhelir gwaith monitro ar argymhellion a gweithredoedd gan Grŵp Rheoli Risgiau Busnes y Gwasanaeth. Statws: Wedi'i Gwblhau
Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040	Pennaeth Tîm y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol a Datblygu Busnes	Ymgorffori gweithdrefnau, prosesau a fframweithiau newydd yn unol â Chynllun Rheoli Risg Cymunedol yr Awdurdod 2040. Bydd angen i'r rhain gynnwys: - Adolygiad o'r Fframwaith Cynllunio Gwella - System i ymgorffori, hyrwyddo, rheoli a mesur ymlyniad wrth ymddygiadau newydd yr Awdurdod. - Dull o adrodd ar gynnydd yn erbyn yr Amcanion Gwella a	Cyhoeddwyd Strategaeth Cyfathrebu, Ymgysylltu a Marchnata newydd 2024/2027, sy'n cyd-fynd â CRhRC 2040 y Gwasanaeth, ym mis Gorffennaf 2024 ac mae'n parhau i gael ei chyflawni yn amodol ar ei hadolygiad arfaethedig yn 2027. Mae'r Gwasanaeth wedi ymgorffori proses o ymgysylltu parhaus â staff a'r cyhoedd. Mae'r Tîm Rheoli Risg Cymunedol wedi uno ei arolwg Dweud eich Dweud, sy'n ceisio gwerthuso'r gwasanaeth a ddarperir i'n cymunedau a'i arolwg llunio, sy'n chwilio am adborth ar y gwelliannau y bwriedir eu

		Llesiant sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun. Strategaeth Cyfathrebu, Marchnata ac Ymgysylltu newydd sy'n ystyried y Cynllun newydd, y bwriad strategol y mae'n ei amlinellu a'r broses o chwilio am welliannau, eu dewis, eu cyflwyno a'u cofnodi.	gwneud drwy ein Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040. Cafodd y gwaith hwn ei wneud trwy Weithgor Amcan 6 Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040 ac mae'n cyd-fynd â bwriad strategol y Gwasanaeth a'i ganlyniadau a ddymunir. Statws: Parhaus
Diwylliant Sefydliadol	Tîm Arweinyddiaeth Weithredol Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth Y Bwrdd Diwylliant a Chynhwysiant Y Gweithgor Diwylliant a Chynhwysiant	Cyflwyno cynllun gweithredu i fonitro cynnydd yn erbyn canfyddiadau Archwiliad Diwylliannol y Gwasanaeth a gynhaliwyd yn 2023. Mewn cydweithrediad â Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, cynnal adolygiad allanol annibynnol o gynnydd yn erbyn teithiau diwylliannol y Gwasanaeth, yn unol â'r cylch gorchwyl a nodwyd gan Lywodraeth Cymru. Bydd y ddau adolygiad yn dechrau ym mis Mehefin 2024 a'r canfyddiadau'n cael eu cyhoeddi i'r ddau Awdurdod Tân ac i Lywodraeth Cymru ym mis Tachwedd 2024. Parhau i ddatblygu a darparu diweddariadau i Lywodraeth Cymru o safbwynt yr argymhellion yn adroddiad Arolygiaeth Cwnstabliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub EF ar Werthoedd a Diwylliant mewn Gwasanaethau Tân ac Achub. Parhau i ddatblygu a darparu diweddariadau i Lywodraeth Cymru o safbwynt yr argymhellion	Mae cynnydd da yn cael ei wneud o ran gwella diwylliant sefydliadol, gyda'r Gwasanaeth yn symud o ddeall y materion tuag at gam ailadeiladu ac ymgorffori clir. Mae'r gwaith hwn yn cael ei gefnogi drwy benodiad Senseia fel arbenigwyr diwylliannol allanol, sydd wedi bod yn gweithio gydag arweinwyr ar draws y Gwasanaeth i adeiladu dealltwriaeth ar cyd, disgwyliadau cliriach o ymddygiad a pherchnogaeth arweinyddol gryfach o ddiwylliant. Bwriedir datblygu Strategaeth Diwylliant hirdymor yn ystod 2026/27, ochr yn ochr â gwelliannau i brosesau safonau proffesiynol, trefniadau Codi Llais cryfach a mwy o ffocws ar ymyrraeth gynnar a dysgu sefydliadol. Mae'r Strategaeth Llesiant bellach yn fyw ac yn cael ei chyflwyno'n weithredol, gyda rolau pwrpasol, gweithgarwch ymgysylltu diwygiedig a gwell cefnogaeth ar gyfer y gweithlu. Mae prosesau recriwtio, gwerthuso a dysgu a datblygu hefyd yn cael eu diweddu i gynnig gwell adlewyrchiad o'r diwylliant y

		yn Adolygiad Diwylliant Annibynnol Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.	mae'r Gwasanaeth eisiau ei weld. Ar y cyfan, mae cynnydd yn gyson ac yn gadarnhaol, gyda diwylliant yn cael ei drin fwyfwy fel cyfrifoldeb arweinyddiaeth craidd yn hytrach na menter annibynnol. Statws: Yn parhau.
Gweithdrefn Canmoliaeth, Cwynion a Sylwadau	Pennaeth Adnoddau Dynol	Mae angen adolygiad o Weithdrefn Canmoliaeth, Cwynion a Sylwadau'r Gwasanaeth i gyd-fynd â phrosesau mewnol diwygiedig ar gyfer ymdrin â materion o'r fath.	Cytunwyd ar weithdrefn sylwadau, canmoliaeth a chwynion diwygiedig interim gan y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2025 a'i chyhoeddi o dan Ddiweddariad Cysylltiadau Cyflogaeth. Mae'n weithdrefn interim oherwydd yr adolygiad parhaus o gyfrifoldebau a llinellau adrodd, sydd heb eu cytuno hyd yn hyn. Statws: Parhaus
Seiberddiogelwch TGCh	Y Pennaeth Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	Datblygwyd strategaeth gadarn a bydd yn parhau i gael ei gweithredu i fynd i'r afael â'r argymhellion a nodwyd mewn Adroddiad Archwilio Gwydnwch Seiberddiogelwch.	Mae gennym ni sawl prosiect parhaus yn y maes hwn ar hyn o bryd. Rydym yn dilyn Fframwaith Gweithredu Seiber NCSC fel rhan o brosiect Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, ac fel rhan o brosiect CLILC. Rydym hefyd yn defnyddio nifer o argymhellion Seiberddiogelwch eraill o ffynonellau dibynadwy ac yn symud ymlaen gyda'r Cynllun Gweithredu Seiber, gyda 10 o 38 wedi'u cwblhau a 25 ar y gweill. Statws: Parhaus

Strategaeth Digiddeiddio	Pennaeth Gwybodaeth a Chyfathrebu Technoleg	Datblygu strategaeth a chynllun cyflawni ar gyfer digido.	Mae strategaeth awtomeiddio digidol yn cael ei datblygu; fodd bynnag, mae cwblhau'r strategaeth yn gysylltiedig â rhywfaint o waith gyda'r cyflenwr AD, sydd wedi'i ohirio ar hyn o bryd. Mae'r strategaeth Awtomeiddio wedi'i chynllunio ar gyfer Rhagfyr 2025. Statws: Parhaus
Diweddarau ein Dogfen Asesiad Strategol o'r Amgylchedd Allanol	Pennaeth CRhRC	Cynnal dadansoddiad systematig o'r ffactorau allanol a allai effeithio ar weithrediadau a phenderfyniadau strategol y Gwasanaeth. Bydd y dadansoddiad hwn yn helpu i nodi cyfleoedd a bygythiadau, gan alluogi'r Gwasanaeth i addasu ac i ffynnu mewn amgylchedd deinamig.	Diweddarwyd yr Asesiad Strategol o'r Amgylchedd Allanol ym mis Awst 2025, a chyhoeddwyd Fersiwn 2 o'r ddogfen ym mis Tachwedd 2025. Gan gydnabod y materion gwleidyddol daearyddol sy'n digwydd ar hyn o bryd, Dogfen Fframwaith Cenedlaethol newydd y Gwasanaeth Tân ac Achub a'r gwaith ehangach sy'n mynd rhagddo sy'n gysylltiedig â diwygio Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru, bydd y ddogfen yn cael ei hadolygu yn ystod 2026/27. Statws: Parhaus
Cynllunio Gweithlu Strategol	Pennaeth Adnoddau Dynol	Adolygu a datblygu prosesau cynllunio gweithlu strategol ymhellach gyda chefnogaeth gweithdrefn cynllunio gweithlu ffurfiol.	Mae drafft o'r Weithdrefn Cynllunio'r Gweithlu wedi cael ei datblygu a bydd yn symud ymlaen drwy'r broses lywodraethiant fewnol. Bydd angen i'r Weithdrefn Cynllunio'r Gweithlu drafft gael ei hymgorffori yn y sefydliad, gyda chefnogaeth prosesau mewnol. Statws: Parhaus

Cod Rheoli Ariannol CIPFA	Pennaeth Cyllid	Cwblhawyd hunanasesiad llawn yn 2021/22. Adolygu arferion cyfredol yn erbyn y Cod Rheoli Ariannol i nodi ac i weithredu gwelliannau i gryfhau rheolaethau.	Bydd adolygiad o God Rheoli Ariannol CIPFA yn dechrau ym mis Hydref 2025 i ganiatáu ar gyfer ymgynghori, gydag adroddiad i'w gyflwyno gerbron y Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu ym mis Mai 2026. Statws: Parhaus
Adolygiad o'n Proses Fewnol ar gyfer Llywodraethiant a Gwneud Penderfyniadau	Tîm Arweinyddiaeth Weithredol Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth	Cyflwynwyd dull newydd o wneud penderfyniadau strategol ar 1 Ebrill 2024, a chynhelir gwerthusiad er mwyn i ni gael sicrwydd o'i effeithiolrwydd, a bydd adroddiad ar ôl ei gwblhau i gadarnhau bod y dull yn bodloni anghenion y Gwasanaeth ac yn cefnogi ein hymrwymadau llywodraethiant.	Roedd gwerthusiad 12 mis i fod i gael ei gynnal yn ystod Haf 2025. Fodd bynnag, disodlwyd hyn gan y gweithdy "Glasbrint ar gyfer Newid", lle'r oedd themâu yn gorgyffwrdd, a hefyd yn archwilio penderfyniadau a strwythur sefydliadol. Gyda hyn mewn golwg, mae'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol bellach wedi bod yn gweithio gydag Academi Cymru i archwilio proses lywodraethiant a gwneud penderfyniadau presennol y sefydliad, gan roi sylw i'ch prosesau presennol a'r adborth a dderbyniwyd yn y gweithdy "Glasbrint ar gyfer Newid". Bwriedir y bydd unrhyw newidiadau arfaethedig fel rhan o'r gwaith hwn yn cael eu cyflwyno yn ôl i Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth i'w cytuno'n ffurfiol cyn eu cyflwyno. Statws: Parhaus

Cynllun Gweithredu 2026/27

Llywodraethiant	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Dyddiad Targed
Cynlluniau Gweithredu'r Blynnyddoedd Blaenorol	Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol	Adolygiad i sicrhau bod yr holl gamau gweithredu a nodwyd yn cael sylw.	Gweler y diweddariadau yn y tabl uchod.
Argymhellion Archwilio Allanol	Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol	Myfyrion ar argymhellion Archwilio Allanol a'u cynnwys mewn cynlluniau gweithredu.	Fel y cytunwyd arno ag Archwilio Allanol.
Argymhellion Archwilio Mewnol	Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol	Myfyrion ar argymhellion Archwilio Mewnol a'u cynnwys mewn cynlluniau gweithredu.	Fel y cytunwyd â'r gwasanaeth Archwilio Mewnol.
Diwygio'r Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru	Swyddog Monitro / Rheolwr Llywodraethiant Corfforaethol	Gweithredu model aelodaeth FRA ddiwygiedig gyda llai o gynrychiolaeth gan awdurdodau lleol, ynghyd ag aelodau arbenigol ychwanegol. Paratoi ar gyfer is-ddeddfwriaeth newydd sy'n cwmpasu aelodaeth yr Awdurdod a threfniadau gosod cyllideb. Cryfhau prosesau llywodraethiant, atebolrwydd a chraffu i fynd i'r afael â materion a nodwyd mewn arweinyddiaeth, perfformiad a diwylliant ar draws gwasanaethau tân ac achub. Gwellu gallu Aelodau a llywodraethiant cydraddoldeb trwy wella hyfforddiant a chydymffurfiaeth â'r Ddeddf Cydraddoldeb a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus. Datblygu cyfansoddiad newydd ar gyfer yr Awdurdod i adlewyrchu'r model llywodraethiant diwygiedig, strwythur aelodaeth newydd, trefniadau atebolrwydd a newidiadau deddfwriaethol.	Mehefin 2027

Gweithredu newidiadau angenrheidiol i gefnogi'r drefn arolygu statudol uwch a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru.	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol/Pennaeth Corfforaethol Risg Sefydliadol	Paratoi ar gyfer arolygiadau strwythuredig a fydd yn cael eu cyflwyno fel rhan o raglen diwygio llywodraethiant Llywodraeth Cymru.	Rhagfyr 2026
Diwygio prosesau gosod cyllideb ac ymgynghori ag Awdurdodau Lleol	Swyddog Adran 151/Pennaeth Cyllid	Cynnal prosesau gosod cyllideb tryloyw drwy barhau i ymgysylltu ac ymgynghori ag awdurdodau lleol cyfansoddol fel rhan o ddiwygiadau llywodraethiant a chyllid Llywodraeth Cymru.	Medi 2026
Strategaeth Gaffael	Pennaeth Caffael	Adolygu ein Strategaeth Gaffael yn unol â'r canllawiau diwygiedig o fewn Amcanion Caffael Partneriaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru.	Gorffennaf 2026
Adolygu ein Proses Arfarnu	Pennaeth Pobl a Datblygu Sefydliadol	Mae trafodaethau cynnar wedi cael eu cynnal i nodi sut y gellir ymgorffori Ymddygiadau'r Gwasanaeth ym mhroses Arfarnu'r Gwasanaeth, yn ogystal ag archwilio opsiynau meddalwedd amgen i wella defnyddioldeb ac ymarferoldeb y system.	Mawrth 2027
Llwybrau Datblygu Sefydliadol	Pennaeth Pobl a Datblygu Sefydliadol	Cadarnhau Llwybrau Datblygu Sefydliadol ar gyfer pob rôl ar draws y Gwasanaeth a'u hymgorffori yn y broses werthuso a chynlluniau datblygu unigol.	Chwefror 2027
Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026	Prif Swyddog Tân / Tîm Arweinyddiaeth Weithredol	Gweithredu ac ymgorffori gofynion Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru 2026, gan sicrhau aliniad cynlluniau Gwasanaeth, trefniadau llywodraethiant a fframweithiau perfformiad â blaenoriaethau cenedlaethol. Bydd hyn yn cynnwys adolygu a diweddarau Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040, atgyfnerthu trefniadau ar gyfer defnyddio adnoddau'n seiliedig ar risg, gweithgarwch atal, arweinyddiaeth, cydweithredu a diwylliant	Mawrth 2027

		sefydliadol, a sicrhau cydymffurfiaeth barhaus â rhwymedigaethau statudol o dan y Fframwaith.	
Strwythur y Tîm Arweinyddiaeth Weithredol (ELT)	Prif Swyddog Tân / Tîm Arweinyddiaeth Weithredol	Gweithredu ac ymgorffori strwythur diwygiedig y Tîm Arweinyddiaeth Weithredol a ddatblygwyd yn ystod 2025/26, gan sicrhau bod rolau, cyfrifoldebau a threfniadau atebolrwydd clir ar waith. Bydd hyn yn cynnwys cefnogi'r trawsnewidiad i fodel arweinyddiaeth symlach, integreiddio rolau newydd, ac alinio portffolios â blaenoriaethau sefydliadol, gyda ffocws ar gryfhau capasiti arweinyddiaeth, gwella diwylliant a chyflawni Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2040.	Mawrth 2027

Y Datganiad Llywodraethiant

Mae'r Awdurdod o'r farn bod ei drefniadau llywodraethiant ar gyfer 2025/26 yn parhau i gael eu hystyried yn addas i'r diben. Mae Cod Llywodraethiant Corfforaethol yr Awdurdod yn nodi'n fanwl Fframwaith Llywodraethiant yr Awdurdod, sy'n gyson â fframwaith CIPFA / SOLACE 'Delivering Good Governance in Local Government Framework' (2016). Mae'r Awdurdod wedi cynnal asesiad a gall gadarnhau bod y trefniadau y manylir yn eu cylch yn y Cod ar waith.

Barn y Swyddog Monitro a'r Swyddog Adran 151 felly yw bod yr adolygiad o'r trefniadau llywodraethiant ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 wedi bod yn foddhaol ar y cyfan. Credwn fod y dystiolaeth a ddarparwyd yn dangos bod y Llywodraethiant Corfforaethol yn y sefydliad hwn yn effeithiol, bod y trefniadau presennol yn addas i'r diben, a bod yr Awdurdod mewn sefyllfa dda i gyflawni ei nodau strategol, er mwyn cyflawni ei ganlyniadau bwriadedig i ddinasyddion a defnyddwyr gwasanaethau. Mae'r sefydliad yn gweithredu mewn modd darbodus, effeithiol, effeithlon a moesegol.

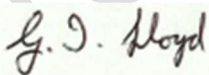
Mae'r Awdurdod yn cydnabod ei gyfrifoldeb fel sefydliad gwasanaeth cyhoeddus i ddarparu gweledigaeth ar gyfer y gymuned y mae'n ei gwasanaethu ac i arwain trwy esiampl o ran gwneud penderfyniadau a phrosesau a chamau gweithredu eraill, gyda'r Aelodau a'r Swyddogion yn ymddwyn yn unol â safonau ymddygiad uchel.

Ardystiad

Cawsom gyngor ar oblygiadau'r adolygiad o effeithiolrwydd y fframwaith llywodraethiant gan Uwch-reolwyr a'r Pwyllgor Perfformiad, Archwilio a Chraffu. Mae'r camau gweithredu a nodwyd i ddatblygu rhagor ar drefniadau Llywodraethiant yr Awdurdod i sicrhau gwelliant parhaus yn systemau'r Awdurdod ar waith.

Rydym yn rhoi ein hymrwymiad y byddwn yn cymryd camau dros y flwyddyn sydd i ddod i wella rhagor ar ein trefniadau llywodraethiant. Rydym yn fodlon y byddwn yn mynd i'r afael â'r angen am unrhyw welliannau a nodwyd yn ein hadolygiad o effeithiolrwydd a byddwn yn monitro'r modd y cânt eu gweithredu yn rhan o'n hadolygiad blynyddol nesaf.

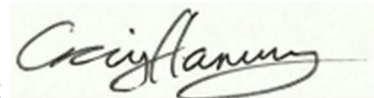
Llofnodwyd:

Cadeirydd y Pwyllgor Perfformiad,
Archwilio a Chraffu

Dyddiad: 27 Gorffennaf 2026

Llofnodwyd:

Prif Swyddog Tân

Dyddiad: 27 Gorffennaf 2026